

© T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı
Kùtùphaneler ve Yayınlar Genel Mùdùrlùđù

Eser Adı: Şeyhî Dîvânı
Mùellifi: Şeyhî (Hekim Sinan)
Hazırlayan: Halit Biltekin
Yayın Yılı: 2018
ISBN: 978-975-17-4078-6
Ana Yayın Numarası: 3608
Kùltür Eserleri Dizisi- 596

Adres: Anafartalar Mahallesi, Cumhuriyet
Caddesi, No: 4, B-Blok, 06030 Ulus/ANKARA
Telefon: +90 312 470 80 00
Faks: +90 312 470 54 71
e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr-
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>

ŞEYHÎ DÎVÂNI

Hazırlayan
Dr. Halit Biltekin

Ankara
2018

Kısaltmalar

AKM	: Atatürk Kùltür Merkezi Başkanlığı
C.	: cilt
çev	: çeviren
hzl.	: hazırlayan
İKTYDK	: İstanbul Kitaplıkları Türkçe Yazma Divanlar Katalogu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vr.	: varak
Yay.	: Yayınları

GİRİŞ

A. Hayatı

Klasik Türk edebiyatının kurucularından biri olarak kabul edilen Şeyhî hakkında kaynaklarda yer alan bilgiler karışık ve yetersizdir. XIV. yüzyılın ikinci yarısı ile XV. yüzyılın başlarında yaşayan ve Germiyan Türklerinden olan Şeyhî, Germiyanogulları Beyliği'nin merkezi olan Kütahya'da doğmuştur. Şeyhî, Latîfi'ye göre I. Murad zamanında dünyaya gelmiştir. Yeni çalışmalarda ise, Şeyhî'nin 818 (1415) yılında Çelebi Sultan Mehmed'in gözünü tedavi ettiğinde "Hekim Sinan" lakabıyla meşhur olduğu bilgisinden¹ hareketle o tarihlerde kırk-kırk beş yaşlarında olması gerektiği belirtilerek I. Murad'ın saltanat döneminde (1362-1389 [1370-1380 yılları arasında]) 773-778 (1371-1376) tarihleri arasında doğduğu ileri sürülmüştür. Adı divanındaki bazı şiirlerinde, kaynaklarda ve yeni çalışmalarda Yûsuf, Sinan, Yûsuf Sinan ve Yûsuf Sinâneddin şeklinde gösterilmekte, Sicill-i Osmânî'de ise yanlış olarak Şeyhî Senâî diye verilmektedir². Babasının adı Ahmed Mecdüddin'dir. İlk öğrenimine Kütahya'da başlayan Şeyhî, önce divan şairi Ahmedî'den ve diğer âlimlerden ders almış; daha sonra İran'a giderek Seyyid Şerîf el-Cürcânî ile ders arkadaşlığı yapmıştır. Burada edebiyat, tasavvuf ve tıp alanlarında tahsil gördüğü anlaşılan Şeyhî, özellikle göz hekimliği sahasında iyi bir eğitim almış ve memleketine döndükten sonra göz hekimliği yapmıştır. Kaynaklarda mahir bir göz hekimi olduğu anlatılır. Latîfi, Şeyhî'nin İran'dan Kütahya'ya dönerken Ankara'ya uğradığını ve Hacı Bayrâm-ı Velî'ye intisap ettiğini, Bursa'da Seyyid Nesîmî ile buluştuğunu yazmaktadır³. Daha sonraki çalışmalarda şairin bu sebeple "Şeyhî" mahlasını aldığı ileri sürülmüş ve bu görüş kabul görmüştür. Onun şeyhlik yapıp yapmadığı bilinmese de eserlerinde tasavvufî unsurlara sıkça rastlanmaktadır.

¹ Hoca Sa'deddin Efendi (1279). *Tâcü't-tevârih*. C. I. İstanbul: Tabhâne-i Amire. 278-279.

² Halit Biltekin (2003). *Şeyhî Divanı (İnceleme-Tenkitledi Metin-Dizin)*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. XI-XII.

³ Rıdvan Canım (hızl.) (2000). *Latîfi, Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsuratü'n-Nüzemâ (İnceleme-Metin)*. Ankara: AKM Yay. 337.

İran’da öğrenimini tamamlayan Şeyhî, Kütahya’ya döndükten sonra Germiyan Beyi II. Yâkub’un hizmetine girerek onun özel tabipliğini yapmıştır. Şeyhî’nin Osmanlı hanedanıyla ilk münasebeti fetret döneminde Emîr Süleyman Çelebi zamanındadır. Daha sonra Çelebi Sultan Mehmed’in gözünü tedavi etmesi sebebiyle Osmanlı Devleti’nin ilk reîs-i etebbâsı olmuştur. 831 (1428) yılında Edirne’ye gelen II. Yâkub Bey’e mihmandarlık yaptığı da bilinen Şeyhî’nin II. Murad’la da görüştüğü, ancak onun yanında uzun süre kalmadığı anlaşılmaktadır⁴. Hayatının son yıllarını nerede geçirdiği tam olarak bilinmemekle birlikte muhtemelen Kütahya’ya II. Yâkub Bey’in yanına döndüğü ve burada öldüğü tahmin edilmektedir. Ölüm tarihi konusunda da kesin bilgi yoktur. Fâik Reşad hiçbir kaynağa dayanmadan vefat yılını 826 (1423) diye göstermiş, Bursalı Mehmed Tâhir ve İbrahim Necmi (Dilmen) bu tarihi tekrarlamıştır. Sicill-i Osmânî’de 829 (1426), Mecelletü’n-nisâb’da 855 (1451) tarihleri verilmiştir. M. Fuat Köprülü ve İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Şeyhî’nin 832’de (1429) ölen Yâkub Bey’e mersiye yazdığını dikkate alarak bu tarihten sonra öldüğünü belirtmişlerdir. F.K.Timurtaş, bu bilgilerden hareketle Şeyhî’nin 834 (1431) yılında vefat ettiğini ileri sürmüş, bu bilgi sonraki çalışmalarda Şeyhî’nin vefat tarihi olarak kabul görmüştür⁵. Mezarı bugün Kütahya’ya 7 km. mesafedeki Dumlupınar’dadır⁶. Son dönemde, 947 (1540) yılında vefat eden Müdâmî’nin *Divançe*’sinde bulunan bazı beyitlerden ve aynı şairin *Menâkıb-ı Emîr Buhârî* adlı eserinden hareketle Şeyhî ve Şeyh Sinan’ın aynı kişiler olduğu, Şeyhî’nin Emîr Sultan’a intisap ettiği, 833 (1430) yılında Alaşehir’e gittiği, 870’te (1465-66) Şeyh Sinan Camii’ni yaptırdığı ve 887’de (1482) vefat ettiği, mezarının bu camide bulunduğu babasının adının Mahmud Fakih olduğu ileri sürülmüşse de⁷ bu bilgilerin Şeyhî hakkında elimizde bulunan belge ve bilgilere göre yanlış olduğu ortadadır⁸.

⁴ Âşık Paşa-zade (1332). *Tevârih-i Âl-i Osman*. İstanbul: Matbaa-i Amire. 116-117

⁵ Halit Biltekin (2003). *Şeyhî Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. XXVIII-XXX.

⁶ Halil Kadri Erdem (1938). *Kütahya Mesireleri*. Kütahya: Kütahya Vilayet Yay. 24.

⁷ Orhan Bilgin (1993). “Şeyhi Hakkında Yeni Bilgiler”. *M.Ü. Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi* (7): 121-139.

⁸ Halit Biltekin (2003). *Şeyhî Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. X.

B. Edebî Kişiliği

Kaynaklarda “Hüsrev-i şuarâ, zamane şairlerinin serdârı, pîşterîn-i şuarâ-yı Rûm, şeyhü’ş-şuarâ, emlahu’ş-şuarâ” gibi sıfatlarla övülen ve klasik Türk edebiyatının kurucularından biri olarak kabul edilen Şeyhî, mesnevi sahasında adını duyurmuş, *Hüsrev ü Şîrîn* ve *Har-nâme* adlı eserleriyle Türk edebiyatında mesnevi sahasının önemli simaları arasında yer almıştır. Mesnevi yazmayı bir şehir kurmaya benzeten Şeyhî eserlerinde oldukça akıcı bir dil kullanmış, tasvirlerinde ve konuyu işleyişinde başarılı kabul edilmiştir. Sehî Tezkiresi’nde, “şiir güzeli”nin omzundan eski Acem elbisesini çıkarıp Türkî elbise ve yeni hil’atler biçip giydirdiğini söylenilerek⁹ Şeyhî’nin mesnevi alanındaki başarısı dile getirilmiştir. Latîfi de Tezkiresi’nde Şeyhî’nin mesnevîde övülecek bir üslûba sahip olduğunu, *Hüsrev ü Şîrîn*’ine birçok nazîre yazıldığını, fakat hiçbirinin Şeyhî’nin yanına bile yaklaşamadıklarını ifade etmiştir¹⁰. Ayrıca sonraki dönemlerde yazılan İznikli Hümâmî’nin *Sî-nâme*, Münîrî’nin *Mihr ü Müşterî*, Tâcî-zâde Câfer Çelebi’nin *Heves-nâme*, Halîlî’nin *Fürkat-nâme* ve Fuzûlî’nin *Leylâ vü Mecnûn* adlı mesnevîlerinde Şeyhî’nin adının geçmesi onun mesnevi sahasındaki şöhretinin daha sonraki yüzyıllarda da devam ettiğini göstermektedir¹¹. Câfer Çelebi *Heves-nâme*’sinde bu eseri dolayısıyla Şeyhî’yi belâgat kurallarına uymamak, fasih olmamak ve yeni mânalar bulmamakla eleştirmiş; ancak *Dîvân*’ında Şeyhî’yi kendine şeyh olarak kabul ettiğini söylemekten de geri kalmamıştır¹².

Âşık Çelebi ve Hasan Çelebi, Şeyhî’nin gazel sahasında mesnevîde olduğu kadar başarılı sayılmadığını ifade ederken Gelibolulu Mustafa Âlî nazım dilini ve edasını tenkit etmiş, ancak gazel ve kaside nazım biçimlerinde güzel örnekler verdiğini söylemiştir. Şeyhî, kasidelerinin nesîb bölümündeki canlı tasvirleriyle dikkat çekmekte, gazellerinde hayal zenginliğine rastlanmaktadır. Bu dönemde daha çok basit vezinler kullanılırken Şeyhî şiirlerinde genellikle aruzun mürekkep ve tek düzelikten uzak kalıplarını tercih etmiş, o dönemde hemen her eserde görülen imâle ve zihaf kusurlarına rağmen zamanında aruzu iyi kullanan şairler arasında yer almıştır. Şiirleri Türkçe

⁹ Günay Kut (hızl.) (1978). *Heşt-Bihîşt*. Harvard Üniversitesi Basımevi. 170.

¹⁰ Rıdvan Canım (hızl.) (2000). *Latîfi, Tezkiretü’ş-Şu’arâ ve Tabsiratü’n-Nüzemâ (İnceleme-Metin)*. Ankara: AKM Yay. 339

¹¹ Halit Biltekin (2003). *Şeyhî Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. LXXI-LXXIV

¹² Halit Biltekin (2003). *Şeyhî Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. LXXII-LXXIII.

kelimeler bakımından zengin sayılan Şeyhî kullandığı deyimlerle Necâtî Bey'e giden yolu açmıştır. Şiirlerinde tasavvufu mecazi aşkla karıştırarak ele almış, tasavvuf remizlerinden geniş ölçüde faydalanıp diğer divan şairleri gibi bunları duygu ve düşüncelerini ifade etmede bir araç olarak kullanmıştır. , *Câmi'ü'n-Nezâ'ir* ve *Mecma'ü'n-Nezâ'ir* gibi daha çok XIV, XV, XVI. yüzyıl şairlerin şiirleri bulunan nazire mecmualarına bakıldığında Şeyhî'nin Ahmedî'ye 6, Nesîmî'ye 3 ve Şîrâzî'ye 2 nazîre yazdığı görülmektedir. Ayrıca Şeyhî şiirlerine en çok nazire yazılan şairlerimizden biridir. Nazire mecmualarının taranmasından onun şiirlerine Ahmed Paşa, Necatî, Karamanlı Nizamî, Hamdullah Hamdî, Keşfî, Sarıca Kemâl, Musa Hâkî, Sabâyî, Münîr, Sühâyî, Kasım, Vasfî, Sürûrî, Sun'î, Edirneli Nazmî, Safî, Hafî, Sa'dî-i Cem, Sadrî, Nişânî, Rızâyî, Habîbî, Atâyî, Muhibbî, Sultan II. Bayezid, Kemâl Paşa-zâde, Zâtî başta olmak üzere birçok şairin nazire yazdıkları görülmektedir¹³. M. Fuad Köprülü, Şeyhî'nin çağdaşlarına göre zarif bir dile, zengin bir hayale ve canlı bir tasvir kabiliyetine sahip bulunduğunu, dinî ilimler yanında İran edebiyatına da vâkıf olduğunu, Hâfız-ı Şîrâzî, Nizâmî-i Gencevî, Senâî, Ferîdüddin Attâr, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî gibi şair ve mutasavvıflardan etkilendiğini belirtir¹⁴.

C. Eserleri.

1. Divan.

Şeyhî'nin elimizde on beş kaside, dört terci-bend, iki terki-bend, bir mesnevi, iki müstezad ve iki yüz dört gazelden oluşan orta hacimli bir Divan'ı vardır. Ahmedî ve Ahmed-i Dâî'nin divanlarından sonra Anadolu sahasında tertip edilmiş en eski divanlar arasında önemli bir yere sahiptir. Türkiye ve Türkiye dışındaki kütüphanelerde bulunan on yedi nüshası tesbit edilen eserin Millet Kütüphanesi'ndeki nüshasını (Ali Emîrî Efendi, Manzum, nr. 238) *Şeyhî Divanı: Nüsha Farkları ve Tarama Sözlüğü* adlı çalışmasıyla birlikte tıpkıbasım halinde neşreden Ali Nihad Tarlan (İstanbul 1942), *Şeyhî Dîvanını Tetkik* adlı eserinde (İstanbul 1934, 1964) divanı edebî ve fikrî yönden incelemiş, Mustafa İsen ve Cemal Kurnaz da eserin İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki yazmasının (TY, nr. 2084) tıpkıbasımını bir inceleme ve *Divan*'ın

¹³ Halit Bilekin (2003). *Şeyhî Divanı (İnceleme-Tenkilî Metin-Dizin)*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. LXXVIII-LXXXVI

¹⁴ M.Fuad Köprülü (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yay. 363.

Latin harflerine çevirisiyle birlikte yayımlamıştır (*Şeyhî Divanı*, Ankara 1990). Halit Biltekin de sekiz *Divan* nüshasını karşılaştırarak bir doktora tezi hazırlamıştır (*Şeyhî Divanı (İnceleme-Tenkitleli Metin-Dizin)*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi. 2003).

2. Hüsrev ü Şîrîn

6944 beyitten oluşan ve benzerleri arasında Türk edebiyatının en güzel *Hüsrev ü Şîrîn* mesnevisi olarak kabul edilen bu eser, aruzun mefâ'îlün mefâ'îlün fa'ülün kalıbıyla yazılmıştır.

Kaynaklarda *Hüsrev ü Şîrîn*'in II. Murad zamanında ve onun adına yazıldığı ifade edilmektedir. Sehî, padişahın Şeyhî'yi çok takdir ettiğini, kendisine vezir yapmak istediğini ifade etmekte ve Şeyhî'yi çekemeyenlerin onun vezir olabilmesi için *Hamse-i Nizamî* den bir çeviri yapması gerektiğini padişaha söylediklerini, bunun üzerine Şeyhî'nin *Hüsrev ü Şîrîn*'den bin kadar beyit çevirip padişaha sunduğunu ve padişahın bu çeviriyi beğenip ihsanlarda bulunduğunu söylemektedir¹⁵. 'Âşık Çelebi de Şeyhî'nin II. Murad devrinde *Hüsrev ü Şîrîn*'i tercümeyle başladığını bu tercümenin padişah tarafından çok beğenildiğini yazmaktadır¹⁶. Hasan Çelebi¹⁷, Beyanî¹⁸ ve Riyazî¹⁹ tezkirelerinde *Hüsrev ü Şîrîn*'in II. Murad'ın emri ile tercüme edildiği bildirilmektedir.

Faruk Kadri Timurtaş tezkirelerin bildirdiklerinden hareketle *Hüsrev ü Şîrîn*'in yazılış tarihinin 824-832 yılları arasında olabileceği tahmininde bulunmaktadır²⁰.

¹⁵ “Murâd Han-ı Ğâzî rahmetu'llâhi ‘aleyh muşâhabet-i şeref-bağşlarıyla münâsebet idüp anlar dağı Mevlânâ Şeyhî'den ziyâde zekâvet ü feţânet ve idrâk-i pâk görüp beğenüp vezîr edinmek murâd idindi. Reşkden müfsid ifsâd idüp ittifâk nifâk şüreti ile Ğamse-i Nizâmî gibi bir kitâb dimege irtikâb eylesün görelüm ba' dehû vezîr idesin diyü ilkā ve igvâ idüp Sultân Murâd hazretleri imtiĥân için şeyh-i girâmî hazret-i Nizâmî Penc-gencin Şeyhî ĥidmetlerine virüp ol dağı alup içinden Ğüsrev ü Şîrîn tercemesin ihtiyâr idüp bu bî-bedel ĥübün egninden köhne ‘Acem libâsin giderdi”. (Günay Kut (hzl.) (1978). *Heşt-Biĥşt*. Harvard Üniversitesi Basımevi. 169).

¹⁶ “İttifâk Sultân Muhammed-i merĥûm fevt olup Sultân Murâd pâdişâh-ı ‘âlem olur. Şeyhî Ğüsrev ü Şîrîn nazmına şürü' idüp dîbâcesinde zîkr itdüğü üzre tercemeye meşĝül olur, didükçe meclis-i pâdişâhîye ithâf idüp ‘izz-i ĥuzûr-ı Sultânîde maĥbûl olur”. (G.M. Owens (hzl.) (1971). *Âşık Çelebi Meşâ'irü's-şu'arâ or Tezkere of 'Âşık Çelebi*. London. 254a).

¹⁷ “Ol eyyâmda Sultân Muhammed diyâr-ı ‘ukbâya ĥurâm itdükte yine ĥüsrev-i rûy-ı zemîn olan Murâd'ın işareti ile nazm-ı Ğüsrev ü Şîrîn'e şürü' itmiş idi”. (İbrahim Kutluk (hzl.) (1989) *Kınalı-zâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-şu'arâ*. C. 1. Ankara: TTK Yay. 530).

¹⁸ “Sultân murâd Han-ı mâzî nâmına Ğüsrev ü Şîrîn nazm itmişdür”. (Beyânî. *Tezkiretü's-şu'arâ*. Millet Kütüphanesi. No: 757. vr. 49a).

¹⁹ “Sultân Murâd'ın işareti-i 'aliyyeleri ile Ğüsrev ü Şîrîn nazmına âĝâz itmiş idi”. (Riyâzî. *Riyâzü's-şu'arâ*. 82b).

²⁰ Faruk Kadri Timurtaş (1980). *Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn'i*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.107.

Faik Reşad ve İbrahim Necmi, Uzun Firdevsî'nin *Süleymân-nâme* adlı şehnamesinin dibacesindeki bilgilere dayanarak *Hüsrev ü Şîrîn*'in Germiyanogullarından Mustafa Çelebi adına yazılmaya başlandığını, bu beyin ölümü üzerine II.Murad'ın emriyle tamamlandığını ve onun adına sunulduğunu belirtmişlerdir²¹. Kaynaklarda bu konuda bir kaydın bulunmaması ve Şeyhî'nin eserinde sürekli II. Murad'ın ismini anması bu bilginin doğruluğu konusunda tereddütler uyandırmaktadır. Bu nedenle bu bilgiyi ihtiyatla karşılamak gerekmektedir.

Hüsrev ü Şîrîn'in nerede yazıldığı konusunda kaynaklarda bilgi bulunmamakla birlikte eserin büyük ihtimal ile Kütahya'da yazıldığı tahmin edilmektedir²².

Şeyhî, *Hüsrev ü Şîrîn*'i bitiremeden vefat etmiştir. Kaynaklarda *Hüsrev ü Şîrîn* mesnevisinin Şeyhî'nin yeğeni Cemalî tarafından tamamlandığı belirtilmektedir. Fakat eserin Cemalî tarafından tamamlanmadığı, Cemalî'nin esere biri Şeyhî'nin ölümüyle, diğeri II. Murad övgüsünde olmak üzere 109 beyitlik bir ek yazdığı; *Hüsrev ü Şîrîn* mesnevisinin eksik olan Şûriye kısmının ise Rûmî adlı bir şairin tarafından tamamlandığı ortaya konulmuştur²³.

Şeyhî'nin *Hüsrev ü Şîrîn*'i konusunda 1950 yılında bir doktora tezi hazırlayan Faruk Kadri Timurtaş'ın bu çalışması iki defa basılmıştır²⁴.

3. Har-nâme

Har-nâme'nin kime sunulduğu konusunda kaynaklarda karışık bilgiler vardır. Şehî²⁵ ve Latîfî²⁶ tezkirelerinde *Har-nâme*'nin II. Murad adına yazıldığı, 'Âşık Çelebi²⁷,

²¹ Faruk Kadri Timurtaş (1980). *Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn*'i. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.106.

²² Faruk Kadri Timurtaş (1980). *Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn*'i. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.107.

²³ Faruk Kadri Timurtaş (1980). *Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn*'i. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.149-153.

²⁴ Faruk Kadri Timurtaş (1963). *Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn*'i *İnceleme-Metin*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.; Faruk Kadri Timurtaş (1980). *Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn*'i *İnceleme-Metin*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. VIII+268 s.

²⁵ Günay Kut (hzl.) (1978). *Heşt-Bihîşt*. Harvard Üniversitesi Basımevi. 170.

²⁶ "Ol zamân mezbûr kitâb-ı merķûmı tekmiâl ü tedvîn idüp 'atabe-i Murâd Ĥan'a iletdi... lâkin ģalebe-i ĥıkd u ģased 'ayn-ı inşâfların sebel ü remed idüp ģamse-i Niżâmî'den terceme ve trâşdur ne maĥall-i taĥsîn ü şâbâşdur pâdişâha ģin-ı terbiyede ve zamân-ı medĥde selb ü ģadĥ itdiler Lâ-cerem pâdişâh daĥı dün nazâr ile himmetin pest idüp mezkûrı ĥoş görmedi ve cevâyiz ü 'aĥâyâdan nesne virmedi. Ol daĥı bunlaruñ nazâr-ı dün ve himmet-i pestinden münfa' il ü münkesir olup bunları taĥayyül temşil idüp bunlaruñ ĥaĥķında Ĥar-nâme'yi imlâ ve inşâ idüp pâdişâha şundi". (Rıdvan Canım (hzl.) (2000). *Latîfî, Tezkiretü 'ş-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nüzemâ (İnceleme-Metin)*. Ankara: AKM Yay. 343).

²⁷ "Şeyhî'nün ĥazâķatin görürler baĥşış ü 'aĥâlar idüp Tõķuzlar nâm ķaryeyi ģimâr virürler, merķûm Tõķuzlara giderken eski şâhibleri bu.... düşerler yolın urup esbâbın ģâret idüp yoldaşlaruñ onı onda bunu

Hasan Çelebi²⁸ tezkirelerinde ve Âlî'nin *Künhü'l-ahbâr*'ında²⁹ Çelebi Mehmed'e sunulduğu belirtilmektedir. *Har-nâme* üzerinde yapılan çalışmalarda bu konuda eserin Çelebi Mehmed'e sunulduğu ileri sürülmüştür³⁰. Fuat Köprülü daha sonraki çalışmalarında eserin II. Murad'a sunulduğu görüşünü benimsemiştir³¹.

Mine Mengi, "Harnâme Kime Sunulmuştur" adlı yazısında bu konudaki görüşleri belirtmiş ve gerek *Har-nâme* nüshalarında

Mağşad-ı dil murād-ı cān-ı cihān

Şeh-i Sulţān Murād Hān-ı zamān

beytinin bulunması, gerek bu konuda Sehî ve Latîfî'nin sözleri, gerekse Şeyhî'nin II. Murad için daha çok şiir yazması sebebiyle eserin II. Murad'a sunulduğunu ileri sürmüştür³².

126 beyitten meydana gelen *Har-nâme*, aruzun fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün kalıbı ile yazılmış küçük bir mesnevidir. Küçük bir mesnevi olmasına rağmen büyük bir mesnevide bulunması gereken, tevhid, na' t, padişah övgüsü, konunun işlenişi ve dua bölümleri *Har-nâme*'de yer almaktadır. Bu haliyle tam bir mesnevi görünümündedir.

Har-nâme üzerinde yapılan çalışmalarda mesnevisinin konusunun Arapça bir atasözünden ve Emir Hüseyinî'nin *Zādü'l-Müsâfirîn* adlı eserinde geçen küçük bir eşek hikâyesinden alınıp genişleterek yazıldığı söylenmektedir³³. Prof.Dr.Hasan Özdemir ise,

bunda katlı itmek için başına üşerler Şeyhî bî-çäre vü mecrûh u haste vü nâ-tüvân nîm-mürde üftân u hîzân pâdişâh işigine gelüp Hār-nâme risâlesin nazm idüp hâli içinde derc eyler". (G.M. Owens (hzl.) (1971). *Âşık Çelebi Meşâ'irü's-şu'arâ or Tezkere of 'Âşık Çelebi*. London. 254a.)

²⁸ "ol haber-i meserret-eşer sem'-i sulţāna irişecek maraz-i mezbûr mündefî' ve 'ırk-ı elem bi'l-külliyec münkaţî' olur. Pâdişâh dağı cā'ize Toğuzlu-nâm bir kıryeyi virüp mezbûr dağı kırye-i mezkûrenüñ zabıtına giderken eski zâbiñleri yolın başup emvâl ü esbâbin ğâret itdükde "Acın har meşeldür atı gezer" mazmûni üzre mezbûrlaruñ bu kâr-ı kabâhat-âşârî cān-ı şîrînine kâr idüp ol hüsrev-i zamâne bu bahâne ile hâlini hikâyet için Hār-nâme risâlesin nazm idüp ol ğâretgerlerden şikâyet itmişdür". (İbrahim Kutluk (hzl.)(1989) *Kınalı-zâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-şu'arâ*. C. 1. Ankara: TTK Yay.530.)

²⁹ Mustafa İsen (1994). *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay.114.

³⁰ Köprülü-zâde Mehmed Fuad ve Şahabeddin Süleyman (1332). *Yeni Osmanlı Tarih-i Edebiyatı*. İstanbul: Şirket-i Mürettibiye. 153; İKTYDK. C.I. 19; Tahir Olgun (1949). *Germiyanlı Şeyhi ve Har-nâmesi*. Giresun. 9; Faruk Kadri Timurtaş (1949). "Har-nâme". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*. (III): 370-372; Faruk Kadri Timurtaş (1971). *Şeyhî'nin Har-nâme'si*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.5-9; Faruk Kadri Timurtaş (1980). *Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn'i*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.95; Nihat Sami Banarlı (1987). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. C.1. İstanbul: MEB Yay. 459.

³¹ Fuat Köprülü (1933). "Anadolu Türk Dili ve Edebiyatının Tekâmülüne Umumî Bir Bakış XV. Asır". *Yeni Türk Mecmuası*. I (5): 383; Fuat Köprülü (1934). *Eski Şairlerimiz-Divan Edebiyatı Antolojisi*. İstanbul: Muharrem Ahmet Halit Kitabhanesi. 69.

³² Mine Mengi (1977). "Harnâme Kime Sunulmuştur". *Ankara Üniversitesi Türkoloji Dergisi*. (VII): 79-81.

³³ Faruk Kadri Timurtaş (1980). *Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn'i*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. 97; Faruk Kadri Timurtaş (1949). "Har-nâme". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*. III (3-4): 371; Faruk Kadri Timurtaş (1971). *Şeyhî'nin Har-nâme'si*.

1996 yılında Balıkesir’de düzenlenen Halk Bilim Şöleninde sunduğu “Şeyhî’nin Har-nâme’si Üzerine Bazı Notlar” başlıklı bildirisinde eserin konusunun yalnızca bir Arap atasözü ve Emir Hüseyinî’nin *Zâdü’l-Müsâfirîn* adlı eserinde geçen küçük bir eşek hikâyesinden alınmadığını, Şeyhî’nin eserini yazarken konunun İbranî geleneğinde geçen hikâyesi ile Ezop hikâyelerindeki varyantını bildiğini ve eserini tanıdığı tüm varyantları değerlendirerek yeniden yazdığını belgeleriyle ortaya koymuştur³⁴.

Nef’î’nin bile bayağılığa düştüğü hiciv alanının şaheserlerinden biri olarak kabul edilen *Har-nâme* hakkında araştırmacılar övgü dolu sözler söylemişlerdir. Köprülü “Sultan Murad’a takdim ettiği Harname adlı küçük mesnevisi tertip ve eda bakımından edebiyatımızda hiciv nev’inin bir şaheseri sayılabilir” ifadesini kullanırken³⁵, Âmil Çelebioğlu “Har-nâme dilinin tabiiliği, tasvirlerinin canlılığı ve kuvveti, hicvetmedeki mübtezel olmayan havası ile aynı zamanda nevinde bir sehl-i münteni’dir”³⁶ diyerek *Har-nâme*’yi övmektedirler.

Araştırmacılar tarafından bu derece övülen ve hiciv sahasının en güzel eserlerinden biri olarak kabul edilen *Har-nâme* üzerinde çok sayıda çalışma da yapılmıştır³⁷.

4. Şeyhî’ye Atfedilen Eserler

Osmanlı Müellifleri’nde Şeyhî’ye *Kenzü’l-menâfi’ fî ahvâli’l-emzice ve’t-tabâyi* adlı bir kitap isnat edilmekteyse de eserin üslûp, muhteva ve dil açısından Şeyhî’ye ait olmadığı kabul edilmektedir³⁸. *Osmanlı Müellifleri*’nde Şeyhî’ye atfedilen Dürerü’l-akâid adlı fıkıh eserinin Şeyhî mahlasını kullanan Şemseddin Sivâsî’ye ait olduğu Abdalbaki Gölpınarlı tarafından ortaya konulmuştur. Yine *Osmanlı Müellifleri*’nde Şeyhî’nin Ferîdüddin Attâr’ın Hâb-nâme’sini nazmen tercüme ettiği ve Ney-nâme adlı

İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi; Emîr Hüseyinî. *Zâdü’l-müsâfirîn*. Üniversite Ktp. F.Y. No.1185. v.101; Nihad M.Çetin (1972). “Arapça Birkaç Darb-ı Meselin ve Şeyhî’nin Harnâme’sinde İşlediği Hikâyenin Menşei Hakkında”. *Şarkiyat Mecmuası*. (VII): 227-243.

³⁴ Hasan Özdemir (1996). “Şeyhî’nin Har-nâme’si Üzerine Bazı Notlar”. *Balıkesir Halk Bilim Şöleni*. (yayımlanmamış bildiri).

³⁵M.Fuad Köprülü (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yay.363-364.

³⁶ Amil Çelebioğlu (1999). *Türk Edebiyatında Mesnevi XV. Yüzyıla Kadar*. İstanbul: Kitabevi Yay. 239.

³⁷ M.Fuad Köprülü (1917). “Harnâme”. *Yeni Mecmua*. (13): 253-256; Tahir Olgun (1949). *Germiyanlı Şeyhi ve Har-nâmesi*. Giresun; Faruk Kadri Timurtaş (1949). “Har-nâme”. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*. (III): 370-372; Faruk Kadri Timurtaş (1964). “Şeyhî’nin Harnamesi Üzerinde Dil Araştırmaları”. *Türk Kültürü Araştırmaları*. I (2): 254-281; Faruk Kadri Timurtaş (1971). *Şeyhî’nin Har-nâme’si*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi; Mehmet Özdemir (2011). *Şeyhî, Har-name*. İstanbul. Kapı Yay.

³⁸ Faruk Kadri Timurtaş (1980). *Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn’i*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.100.

bir eserinin daha bulunduğu belirtilmiş ve bu eserlerin buldukları kütüphaneler gösterilmiş olsa da bu eserler henüz elimize geçmemiştir³⁹.

³⁹ Halit Biltekin (2003). *Şeyhî Divanı (İnceleme-Tenkilî Metin-Dizin)*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. LXXVIII-XL.

KAYNAKÇA

- Âşık Çelebi. *Meşâ'irü's-su'arâ*. Millet Ktp. Pertev Paşa. No. 440. vr. 346a-347a.
- Âşık Paşa-zade (1332). *Tevârih-i Âl-i Osman*. İstanbul: Matbaa-i Amire. 116-117.
- Banarlı, Nihat Sami (1987). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. C.1. İstanbul: MEB Yay. 456-463.
- Bayramoğlu, Fuat (1989). *Hacı Bayram-ı Veli*. Ankara: TTK Yay.
- Beyânî. *Tezkiretü's-su'arâ*. Millet Kütüphanesi. No: 757. vr. 49a.
- Bilgin, Orhan (1993). “Şeyhi Hakkında Yeni Bilgiler”. *M.Ü. Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*. (7): 121-139.
- Biltekin, Halit (2003). “Şeyhî Divan (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)”. Doktora Tezi. Ankara. Ankara Üniversitesi.
- Bloch, E. (1932). *Catalogue des manuscrits turcs de la Bibliotheque Nationale I-II*. Paris.
- Bursalı Mehmed Tahir (1331). *Hacı Bayram-ı Veli*. İstanbul: Mahmut Bey Matbaası.
- Bursalı Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C.2. İstanbul: Meral Yay. 254.
- Bülbül, Tuncay (2014). “Şeyhî, Yûsuf Sinaneddin”. <http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3622> (Erişim tarihi: 22.06.2018)
- Canım, Rıdvan (hızl.) (2000). *Laîfî Tezkiretü's-su'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ İnceleme-Metin*. Ankara: AKM Yay
- Canpolat, Mustafa (hızl.) (1995). *Mecmû'atü'n-nezâ'ir* (Metin-Dizin-Tıpkıbasım). Ankara: TDK Yay.
- Çelebioğlu, Amil (1999). *Türk Edebiyatında Mesnevi XV. Yüzyıla Kadar*. İstanbul: Kitabevi Yay.

- Çetin, Mustafa (1974). *Germiyan-oğulları Tarihi (1300-1429)*. Ankara: Atatürk Üniversitesi Yay.
- Çetin, Nihad M. (1972) “Arapça Birkaç Darb-ı Meselin ve Şeyhî'nin Harnâme'sinde İşlediği Hikâyenin Menşei Hakkında”. *Şarkiyat Mecmuası*. (7): 227-243.
- Dârü'l-Kütüb el-Kavmiyye, Kısmü'l-Fehâris el-Şarkiyye*. Mısır Millî Kütüphanesi. Türkçe Yazmalar Katalogu.
- Dilçin, Cem (1986) “Divan Şiirinde Gazel”. *Türk Dili -Divan Şiiri Özel Sayısı-*: (415-417): 78-247.
- Dilçin, Cem(1995). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: TDK Yay. 529.
- Emîr Hüseynî. *Zâdü'l-Müsâfirîn*. Üniversite Ktp. F.Y. No.1185. vr. 101
- Enîsî. *Menâkıb-ı Aşk Şemsü'd-dîn*. Üniversitesi Ktp. Ty. No: 6458. vr. 8a-b.
- Eraslan, Kemal (hızl.) (1993). *Alî-Şîr Nevâyî Mîzânü'l-evzân*. Ankara: TDK Yay.
- Erdem, Halil Kadri (1938). *Kütahya Mesireleri*. Kütahya. Kütahya Vilayet Yay.
- Ergun, Sadeddin Nüzhet (1931) *Tanzimata Kadar Muhtasar Türk Edebiyatı Tarihi ve Nümuneleri*. İstanbul: Suhulet Kitabevi Yay.
- Ergun, Sadeddin Nüzhet (1935) *Baki Hayatı ve Şiirleri*. İstanbul: Suhulet Kitabevi Yay.
- Ertaylan, İsmail Hikmet (1952). *Ahmed-i Dâ'î Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yay.
- Erünsal, İsmail E. (hızl.) (1983). *Tacizade Cafer Çelebi Divanı*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yay.
- Faik Reşad (1311) *Eslaf I*. İstanbul: Alem Matbaası.
- Faik Reşad (1329) *Tarih-i Edebiyat-ı Osmaniye*. İstanbul: Zafer Matbaası.
- Flügel, G. (1865) *Die Arabischen, Perschen und Turkischen Handschriftender Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien I-III*. Wien
- Fuzulî (1328). *Külliyât-ı Dîvân-ı Fuzûlî*. İstanbul: Matbaa-i Ahmed Kamil.

- Gibb, E.İ.W. (1900) *A History of Ottoman Poetry*. (çev. A. Çavuşoğlu). Ankara: Akçağ Yay.
- Gölpınarlı, Abdülbaki (1931). *Melâmilik ve Melâmiler*. İstanbul.
- Gölpınarlı, Abdülbaki (1971). *Mevlânâ Müzesi Yazmalar Katalogu*. C. 2-3. Ankara.
- Gölpınarlı, Abdülbaki “Şemsiye”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. 11. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 423.
- Gönensay, Hıfzı Tevfik (1940). *Başlangıçtan Tanzimat’a Kadar Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yay.
- Hıfzı Tevfik, Hammamî-zâde İhsan, Hasan Âlî (1926). *Türk Edebiyatı Numuneleri*. İstanbul: Milli Matbaa.
- Hoca Sa'deddin Efendi (1279). *Tâcü't-Tevârîh*. C. I. İstanbul.
- İsen, Mustafa (1994). *Kühü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay.
- İsen, Mustafa ve Cemal Kurnaz (1990). *Şeyhî Divanı*. Ankara: Akçağ Yay.
- İstanbul Kitaplıkları Türkçe Yazma Divanlar Katalogu I*, İstanbul, 1947, s.17-23.
- Kaf-zade Faizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Millet Kütüphanesi. No. 3289. vr. 65a.
- Karatay, Fehmi Edhem (1961). *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Katalogu*. İstanbul: Topkapı Sarayı Müzesi Yay.
- Katip Çelebi(1941-1943) *Keşfü'z-Zünûn*. C.I-II. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay.
- Kılıç, Filiz (hızl.) (2010). *Âşık Çelebi Meşâ'irü's-Şu'arâ*. C.1-2-3. İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yay.
- Kortantamer, Tunca (1977) “Ahmed-i Dâeî İle İlgili Yeni Bilgiler”. *Ankara Üniversitesi Türkoloji Dergisi* . (7): 103-138.
- Köksal, M.Fatih (2001). *Edirneli Nazmî Mecmaeü'n-nezâir İnceleme-Tenkitli Metin*. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Köprülü, Fuad (1917) "Harnâme". *Yeni Mecmua*. 1(13): 253-257.
- Köprülü, Fuad (1933). "Anadolu'da Türk Dil ve Edebiyatının Tekâmülüne Umumî Bir Bakış". *Yenitürk Mecmuası* . (1): 4-5.
- Köprülü, Fuad (1934). *Eski Şairlerimiz-Divan Edebiyatı Antolojisi*. İstanbul: Muharrem Ahmet Halit Kitabhanesi.

- Köprülü, Fuad (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yay.
- Kurnaz, Cemal (hızl.) (1992). Ahmet Talat Onay, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*. Ankara: TDV Yay.
- Kurnaz, Cemal (hızl.) (1995). *Edebî Mektuplar*. Ankara: Akçağ Yay.
- Kurnaz, Cemal (hızl.) (1997). “Şeyhi”. *Divan Edebiyatı Yazıları*. Ankara: Akçağ Yay.
- Kurnaz, Cemal, M. Tatçı (hızl.) (2001). Tuman Nail, *Tuhfe-i Nâilî*. C. 2. Ankara: Bizim Büro Yay.
- Kut, Günay (hızl.) (1978). *Heşt-Bihîşt*. Harvard Üniversitesi Basımevi.
- Kutluk, İbrahim (hızl.) (1989) Kınalı-zâde Hasan Çelebi *Tezkiretü'ş-şu'arâ*. Ankara: TTK Yay.
- Lami'î (1289). *Nefehâtü'l-üns Tercemesi*. İstanbul.
- Latifi (1314). *Tezkiretü'ş-şu'arâ*. İstanbul.
- Levend, Agâh Sırrı (1932). *Edebiyat Tarihi Dersleri I*. İstanbul: Kanaat Kitabevi.
- Levend, Agâh Sırrı (1933). *Edebiyat Tarihi Dersleri (Tanzimata Kadar)*. İstanbul: Kanaat Kütüphanesi Yay.
- Levend, Agâh Sırrı (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi I*. Ankara: TTK Yay.
- Mehmed Ali Aynî (1343) *Hacı Bayram-ı Veli*. İstanbul: Evkaf-ı İslamiye Matbaası.
- Mehmed Ata (1329). *Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye Tarihi* (Hammer Tercümesi). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Mehmed Süreyya (1315). *Sicill-i Osmanî*. İstanbul: Matbaa-i Amire.
- Mengi, Mine (1977). “Harnâme Kime Sunulmuştur”. *Türkoloji Dergisi* . (7): 79-81.
- Muallim Naci (1307). *Osmanlı Şairleri*. İstanbul.
- Muhtesib-zâde Mehmed Hâkî. *Hadâyıku'r-reyhân*. Üniversite Ktp. Ty. No.470.
- Müstakim-zâde Süleyman Sa'deddin Efendi. *Mecelletü'n-nisâb*. Süleymaniye Ktp. Nafiz Paşa No.628. vr. 238a.
- Müstakîm-zâde Süleyman Sa' dü'd-dîn, *Menâkıb-ı Melâmiyye-i Şu'ârîyye-i Bayramiyye*. Süleymaniye Ktp. Nafiz Paşa. No:1164.

- Olgun, Tahir (1949). *Germiyan'lı Şeyhi ve Harnâme'si*. Giresun: Yeşil Giresun Matbaası.
- Owens, G.M. (hızl.) (1971). *Âşık Çelebi Meşâirü'ş-şu'arâ or Teðkere of èÂşû Çelebi*. London.
- Özcan, Abdülkadir (hızl.) (1989). *Şakaik-ı Nu'maniyye ve Zeyilleri*. İstanbul: Çağrı Yay.
- Özcan, Abdülkadir (hızl.) (1989). *Şakaik-ı Nu'maniyye ve Zeyilleri*. Mecdî Mehmed Efendi *Hadâyikü'ş-şakâyık* C.1. İstanbul: Çağrı Yay.
- Özkan, Mustafa (1997). *Prof.Dr.Faruk Kadri Timurtaş, Makaleler*. Ankara: TDK Yay.
- Özkan, Mustafa (2000). "Şeyhî'nin Hüsrev ü Şîrin'i ve Rûmî'nin Şîrin ü Perviz'i". *İlmî Araştırmalar* 9: 179-192.
- Özdemir, Hasan (1996). "Şeyhî'nin Har-nâme'si Üzerine Bazı Notlar". *Balıkesir Halk Bilim Şoleni*. (Yayımlanmamış Bildiri).
- Özdemir, Mehmet (hızl.) (2011). *Şeyhî, Har-name*. İstanbul. Kapı Yay.
- Özmen, Mehmet (2001). *Ahmed-i Dâ'î Divanı*. Ankara: TDK Yay.
- Parmaksızoğlu, İsmet (hızl.) (1974). Hoca Sa'deddin Efendi. *Tâcü't-Tevârih*. C.1. İstanbul: MEB Yay.
- Prugstal Hammer (1836). *J. Geschichte der Osmanischen Dichtkunts I*. Pesth.
- Rieu, Charles (1880). *Catalogue of the Turkish Manuscripts in the British Museum*.
- Sehî (1325). *Heşt-Behişt*. İstanbul.
- Sungur, Necati (2006). *Heves-nâme*. Ankara. TDK Yay.
- Sürûrî. Gelibolulu. *Bahrü'l-Ma'ârif*. Üniversite Ktp. TY. No: 3028.
- Şahabeddin Süleyman (1328). *Yeni Osmanlı Tarih-i Edebiyatı*. İstanbul: Sancakyan Matbaası.
- Şemseddin Sami (1311) *Kamusu'l-A'lâm*. C. 4. İstanbul.
- Şeşen, Ramazan, M. Haşim ve A. C. İzgi (1995). *Kıbrıs İslâm Yazmaları Kataloğu*. İstanbul: İSAR Yay.
- Tansel, Fevziye Abdullah (1997). "Ferhad ile Şîrin". *İslâm Ansiklopedisi*. C.4. İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 565-566.
- Tarlan, Ali Nihat (1934). "Şeyhi'nin Dili Hakkında". *Türkiyat Mecmuası*. (4): 49-61.

- Tarlan, Ali Nihat (1935). "Bir İmlâ Hususiyeti". *Türkiyat Mecmuası*. (3): 229-232.
- Tarlan, Ali Nihat (1936). *Divan Edebiyatında Tevhidler* . IV. İstanbul.
- Tarlan, Ali Nihat (1942). *Şeyhi Divanı Tarama Sözlüğü ve Nüsha Farkları*. İstanbul.
- Tarlan, Ali Nihat (1964). *Şeyhî Divanını Tetkik I-II*. İstanbul.
- Tekin, Gönül Alpay (1992). *Çeng-nÂme*. Harvard Üniversitesi Yay.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1952). Hüsrev ü Şîrîn ve Ferhâd u Şîrîn Yazan Şairlerimiz. *Türk Dili* 1(10): 21
- Timurtaş, Faruk Kadri (1949). "Harname". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* . (3): 369-387.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1952). "Hüsrev ü Şirin ve Ferhad u Şirin Yazan Şairlerimiz". *Türk Dili* . (1): 567-573.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1953). "Fâtih Devri Şairlerinden Cemâli ve Eserleri". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* . (4): 189-213.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1954). "Şeyhi'nin Hayatı ve Şahsiyeti". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*. (5): 91-120.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1958). "Şeyhi'nin Hüsrev ü Şirin'i". *Jean Deny Armağanı*. Ankara: 335-348.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1958). "Şeyhi'nin Şöhreti ve Tesiri". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*. (9): 84-89.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1959). "Şeyhi'nin Hüsrev ü Şirin'inin Konusu". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* . (9): 89-110.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1959). "Türk Edebiyatında Hüsrev ü Şirin ve Ferhad u Şirin Hikayesi". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* . (9):65-88.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1960). "Şeyhi'nin ve Nizâmî'nin Hüsrev ü Şirinlerinin Konu Bakımından Mukayesesi. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*. (10): 25-34.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1960). Şeyhi ve Çağdaşlarının Eserleri Üzerinde Gramer Araştırmaları (I.Fonetik). *TDAY-Belleten*. 95-144.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1961). Kütahya Kütüphanesinde Bilinmeyen Bir Eser. *Son Havadis Gazetesi*.

- Timurtaş, Faruk Kadri (1961). Şeyhi ve Çağdaşlarının Eserleri Üzerinde Gramer Araştırmaları (II.Morfoloji). *TDAY-Bellekten*. 53-136.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1961). Şeyhi'nin Mezarında. *Son Havadis Gazetesi*.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1961)."Şeyhi'nin eserleri". *TDED* 11: 99-108.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1963). *Şeyhi'nin Hüsrev ü Şirin'i (İnceleme-metin)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1964). Şeyhi'nin Harnâmesi Üzerinde Dil Araştırmaları. *Türk Kültürü Araştırmaları* 1 (2): 254-281.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1968). *Şeyhî Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1981). *Şeyhî'nin Harnâme'si*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Unat, Faik Reşat, M. A. Köymen. (hızl.) (1987). *Mehmed Neşrî Kitâb-ı Cihân-nümâ*. Ankara: TTK Yay.
- Uzluk, Feridun Nafiz (1949). Germiyanlı Hekim Şeyhi'nin Babası ve Dedesinin İsmi. *Tasvir Gazetesi*.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1929). Germiyanogulları. *İslâm Ansiklopedisi* . C. 4: 767-770.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1932). *Kütahya Şehri*. İstanbul: Devlet Matbaası.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1982). *Osmanlı Tarihi* . C.1. Ankara: TTK Yay.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1988). *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Ankara: TTK Yay.
- Ünver, Süheyl (1946). *Fatih Külliyesi ve Zamanı İlim Hayatı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yay.
- Ünver, Süheyl (1947). *İlim ve Sanat Bakımından Fatih Devri Notları*. İstanbul: Belediye Matbaası.
- Ünver, Süheyl (1948). *Fatih Devri Fıkraları*. İstanbul: Belediye Matbaası.
- Yılmaz, Mehmet (1992). *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler*. İstanbul: Enderun Kitabevi.

Yücel, Hasan Âli (1937). *Bir Türk Hekimi ve Tıbbı Dair Manzum Bir Eseri*. İstanbul: Devlet Basımevi.

Zajaczkowski A. (1963). *Le Poeme İraniens Husrev-ü-Sirin en version Turque-Osmanlie de Seyhi*. Warszawa.

Ziya Paşa (1291). *Harâbât*. İstanbul.

ŞEYHİ DİVĀNİ

I

Tevhîd-i Bârî Ta'âlâ 'Azze ve Celle

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Nedür iki cihânda 'izzet ü câh
Eşer-i lâ-ilâhe illa'llâh
2. Kime düşse olur sa'îd-i ebed
Nazar-ı lâ-ilâhe illa'llâh
3. İtdi dünyî dünini nûrânî
Kamer-i lâ-ilâhe illa'llâh
4. Töludur 'arş u ferş ü kevn ü mekân
Haber-i lâ-ilâhe illa'llâh
5. 'Âlem ü âdemüñ zühûrî nedür
Mażhar-ı lâ-ilâhe illa'llâh
6. Kîmiyâdur ki kalbi hâliş ider
Cevher-i lâ-ilâhe illa'llâh
7. Açıcak tayy olur sicill-i vücûd
Mażzar-ı lâ-ilâhe illa'llâh
8. "Li-meni'l-mülk" huṭbesine*uralar
Minber-i lâ-ilâhe illa'llâh
9. Gösterür rûḫa kurb-ı "ev ednâ"
Reh-ber-i lâ-ilâhe illa'llâh
10. Şâm-ı şirk ü zalâm-ı küfri sürer
Seher-i lâ-ilâhe illa'llâh
11. Kıymetinde görür dü 'âlemi ḫâk
Güher-i lâ-ilâhe illa'llâh
12. Hoş penâh oldu tîr-i ḫâdişeden
Siper-i lâ-ilâhe illa'llâh
13. Baḫr-i ḫayrettedür sefîne-i rûḫ
Lengeri lâ-ilâhe illa'llâh
14. Dü cihân bende cândan olanadur
Çâker-i lâ-ilâhe illa'llâh

15. Gerden-i çarḥ u püşt-i ‘arşı büker
Çenber-i lâ-ilâhe illa’llâh
16. ‘Âlem ağzına viridi lezzet-i cân
Şeker-i lâ-ilâhe illa’llâh
17. Her ki bağlandı oldu tâc-ı cihân
Kemer-i lâ-ilâhe illa’llâh
18. Büridi ‘arş u ferşi beyza-mişâl
Şeh-per-i lâ-ilâhe illa’llâh
19. Eyle Şeyḥî ki hoş ticâretdür
Sefer-i lâ-ilâhe illa’llâh
20. Nefs ile ger ğazâ kılursañ çek
Ḥançer-i lâ-ilâhe illa’llâh
21. Ki gönül fetḥine vire nuşret
Zafer-i lâ-ilâhe illa’llâh
22. Cünd-i Ḥaḳ'dur ki şır hevâ çerisin
Leşker-i lâ-ilâhe illa’llâh

II

Tevḥîd-i Şânî Bârî Te‘âlâ

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

1. İy kemâl-i kudretüñ nefḥinde ‘âlem bir nefes
V’iy celâl-i ‘izzetüñ baḥrinde dünyî keff ü ḥas
2. Saḫvetüñüñ yiline biñ biñ Süleymân mürçe
Raḫmetüñüñ ḥ‘ânına ṭāvüs-ı kudsîler meges
3. Ṭâ‘at-i kevneyn istiġnâñ ile bād-ı hevâ
Cennet-i Firdevs dîdâruñ ile berg-i heves
4. Kibriyâñuñ kârvânından ḫaber virmez ‘uḫûl
İrmez andan cân ḫulaġına meger bâng-i ceres
5. ‘Aḳl şem‘i nice idrâk itsün envâr-ı cemâl
Çünkü yetmiş biñ ḫicâb ardından olur muḫtebes
6. Ma‘rifet yolında ol oldum şananlar müntehî
Göre ki*öñ menzildedür gîtükde altından feres

7. Şevk yazısında yandılar zülâl-i vaşl için
Teşne-diller gözlerinden dökdü Ceyhûn u Aras
8. Şeş cihetden sen münezzehsin velî sende dolu
‘Arş u ferş ü fevķ ü taht u sağ u şol u piş ü pes
9. Bî-niyâz iseñ ne var luţfuñ hevâsı cezbese
Gösterür cân mürğına dünyâ gülistânın kafes
10. Hürmenüñden k'enbiyâ vü evliyâdur hüşe-çin
Âdem umar dâne-i gendüm Halîlu'llâh ‘ades
11. Ger harîm-i sırruña maħrem degüldür hiç dil
Fazlasından feyzüñüñ maħrûm kıalmaz hiç kes
12. Kime kim sultân-ı dîn dünyâ düninde yol açar
Olmaya telbîs ile iblîs-i nefis añâ ‘ases
13. Mücrim ü ‘aşîlere dergâhuñ olmışdur penâh
Mübtelâ vü bî-kese yâduñ durur feryâd-res
14. Zıkr-i mecdüñ olmasa rûh-ı melek olur helâk
Fıkr-i ħamdüñ kılmassa nefis-i nefîs urmaz nefes
15. Kesme Şeyhî ħavf ile ol baħr-i raħmetden recâ
Kim olur bir kıatresi biñ biñ cihân cürmine bes
16. Zât-ı bî-çümü bigi vaşfı yolıdır bî-kerân
Hiç kes bulmadı ol şaħrâya ħaddi sözi kes

III

mefâ‘ ilün fe‘ ilâtün mefâ‘ ilün fe‘ ilün

1. Eger hücum-ı ecelden dilüm bulursa mecâl
Diyem şenâ-yı cemîl ü cemâl-i celle celâl
2. Velî ne ħamdüm ola k'elsün-i nebî vü velî
Kemâl-i medh ü şenâsında buldı külli kelâl
3. Tezekkürinde döker ‘andelîb-i nâţıka per
Tefekkürinde şıdı şâh-bâz-ı ‘âķile bâl
4. ħayâl-i tîz-nazar bir kılı hezâr yarup
İrürmedi ceberûtına kılcâ vehm ü ħayâl
5. Buţun-ı sırrıyile ‘aķl ü rûh nürânî
Zuhûr-ı nürıyile ‘arş u ferş mâl-â-mâl

6. ‘ Aceb ne evvel olur k'anda münderic ābād
Zihî ne āhîr olur k'anda müstemirr āzāl
7. Ne baħr-i vaşfına anuñ bulındı ħadd u kıyās
Ne zāt-ı pākine her giz bulındı şibh ü mişāl
8. Cemāli nūrına yine celālidür sātir
Celāli perdesinüñ kāşifi zühūr-ı cemāl
9. Ne(y)i tefekkür iderse fükūr külli figār
Neyi taşavvur iderse ‘ uķul cümle ‘ iķāl
10. Muĥîṭ cümleye vü cümle bî-ħaber andan
Delîl ħalka vü ħalk aña kıılır istidlāl
11. Ne ħikmetine muĥālîf ne ħudretine mu‘ ĩn
Ne ‘ izzetine fenā var ne milketine zevāl
12. Beşer ne şerħ ide ol zātı kim kıılır vaşfı
Başîret issini şāmit feşāħat ehlini lāl
13. Ķadīm ħaķķına ħādiş ħayāl ola taşvîr
Zihî taşavvur-ı bātıl zihî ħayāl-i muĥāl
14. Kemāl-i ħudret anuñdur ki naķş-ı ħayretten
Kemāl-i ‘ aczine iķrār ider her ehl-i kemāl
15. Müsebbih aña felek “bi’l-‘ aşıyyi ve’l-ibkār”
Muķaddis aña melek “bi’l-ğudüvvi ve’l-āşāl”
16. Dilerseñ irmege tevĥîd-i zāta esmādan
Nazār şıfātına kııl gör bedāyi‘ -i ef‘ āl
17. Çü "kāf u nūn" ile kevneyn nüşhasın yazdı
Pes ādemüñ elifin kııldı ‘ ayn-ı ‘ āleme dāl
18. Çekildi saṭṭ-ı ‘ adem şafḥasında ħaṭṭ-ı vücūd
Mişāl-i māzî vü müstaķbel oldu şüret-i ħāl
19. Cihān u cān u zemīn ü zamān u mülk ü melek
Eşîr ü ‘ unşur u ħayb u şühüd u ħāl u maķāl
20. Ne şerħ idem ki tefāşîl-i ‘ ālemi cümle
Bu kevn-i cāmi‘ üñ içinde eyledi icmāl
21. Ħaķāyık-ı felegüñ ‘ uķdelerine keşşāf
Daķāyık-ı melegüñ nükterine ħallāl

22. Vücūd dāyiresinde nig̃n-i h̃âtem-i mülk
Elinde mühr-i h̃ilâfet zih̃î ' açâ vü nevâl
23. Zâ'îf ü ' acz ile şıql-i tekellüfâta h̃amül
Zâlüm u cehl ile h̃iml-i emânete h̃ammâl
24. Emîn ü ' âlim ü ' ârif dem-i Mesîh'e qarîn
Fuzül u h̃âyif ü câhil düm-i h̃ar-ı Deccâl
25. Kebûd-hırğa bu pîr-i sipihre eyle nazâr
Ki çarh urur dün ü gün bî-semâ' u bî-kavvâl
26. Neden döner dil-i ' ârif bigi felek dāyim
Neçün durur ruh-ı ' âşık bigi zemîn pâ-mâl
27. Ne hırnene od urur şâm u şubh nâr-ı şafağ
Ne ' ömr ekinini biçer her ayda dâs-ı hilâl
28. Bu nûr u ferr ile kim kurş-ı şems cevherdür
Ne cirmi var ki olur kesf irişse levn-i sifâl
29. Nedür bu perdede her gice bunca şem' ü çerâğ
Çü perde götrile battâl bigidür ' ummâl
30. Ne iki peyk-i revândur bu hindî vü kâfûr
Getürür iltür elinde şahâyif-i a' mâl
31. Bahâr içinde nedendür dem-i şabâ ' atâr
H̃azâna qarşu niçündür yirüñ yüzi bakqâl
32. Kef-i şehâbile şaçar nesim şarrâfi
Zemîni pür-zer ü sîm eylemege dürr ü le'âl
33. Nebât kıanda bulur âb u h̃âk içinde şeker
Meges ne resme kıılır zehr-i h̃âra ta' biye bal
34. ' Aceb degül mi ki ef'î etinde var tiryâğ
Bu kamu zehr ile*aña rîğ-i âdemî kıattâl
35. Ne şaydı geydi behâya kıabâ-yı nîfe vaşak
Ne buldı kııldı dem-i h̃uşki müşg-i nâfe gâzâl
36. ' İnâyetinden anuñ ' ankebûtdur nessâc
Kerâmetinden anuñ kırm-i pîledür gazzâl
37. Kamu garâyib-i mülk ü ' acâyib-i melekût
Ki ' aql naqline bulmaz ne mebd' ü ne me'âl
38. Bu cümle keşret ile zerre zerre şâhiddür
Ki bir durur bu kamu fi' le muqlakâ fa' 'âl

39. Kamu sebebde Çalabdur müsebbibü'l-esbâb
Ne hâl olur ise oldur muqallibü'l-aḥvâl
40. Münezzilü'l-berekât u muḡassimü'l-erzâḡ
Mübeddilü'l-ḡarekât u muḡaddirü'l-âcâl
41. Ḥiṡâb-ı kavli niceyse degül maḡall-i cedel
Cevâb-ı fi'li ne resmeysel yok mecâl-i su'âl
42. Ḥaḡıḡat ehliyiseñ Ḥaḡḡ'a tut yüziñ dâyim
Ḳo ḡapsun ılduz u ḡaḡe müneccim ü remmâl
43. Felek muḡâlif ola mı çü ḡahr ola nâzil
Melek ta'âruz ide mi çü luḡf ide inzâl
44. 'Inâyet-i ezelîdür ki feyz-i fazlından
Hidâyetüñe nebî vü rüsül ḡılır irsâl
45. 'Ale'l-ḡuşuş emîn-i zamân ümîd-i cihân
Şeffî-i müznib ü mücrim delîl-i zâyi' ü ḡâl
46. Çü doğdı şems-i Muḡammed vücüd şarḡından
'Adem ḡurûbına irdi ḡalâm-ı küfr ü ḡalâl
47. Beyâz-ı ḡurresidür nûr-ı 'ayn-ı cennet-i 'adn
Sevâd-ı ḡurrasıdur ḡûr-ı 'în cemâline ḡâl
48. Vücûdı olmasa maḡşûd cûd olmaz idi
Vücûdı 'âlem-i mevcûd cünbişine mecâl
49. Merâm-ı ḡâyet-i aḡşâ zihî 'ulüvv-i maḡâm
Vüşûl-i ḡurb-ı "ev ednâ" zihî kemâl-i vişâl
50. 'Aceb mi fazl-ı İlâḡ eḡḡalü'r-rüsül ḡılsa
Çü dîni ekmelü'l-edyândur âli ḡayrû'l-âl
51. Çehâr şâḡibi kim çâr-rükn-i 'âlemdür
'Atıḡ ü 'Âdil ü 'Oşmân 'Aliyy-i zü'l-efzâl
52. Maḡâm-ı şıḡḡ u 'adâlet ḡayâ vü 'ilm ü 'amel
Kemâliyile bularuñ bulupdur istikmâl
53. Aña vü âline Ḥaḡ'dan taḡıyyet ile selâm
Ḥisâbı çün ḡaṡerât-ı seḡâb u 'add-i rimâl
54. Bu câm-ı şî'r ile Şeyḡı şarâb-ı tevḡîdi
Şu resme şun ki şafâsına reşḡ ilede zülâl

55. Cevâhirüñ dökegör çün senüñ durur bâzâr
Zamâne bâyi' ü cân müşteri' cihân dellâl
56. ' Aceb mi fark-ı helâl ü harâm iden dirse
Niçeye nazm harâm u bu şî' re sihr-i helâl
57. Efâzıl-ı kudemānuñ fezâyilin bilürüz
Velî "li-küllü zamân" oldı "devletün ve ricâl"
58. Bülûğ-ı ' aql olıcağ dil-ber-i perî-şifati
Qabûlden qoya mı ' ayb-ı hâl u yâ halhâl
59. Görürse ' ayb u halel setr ü sedd ider ' ârif
Hased durur n'ola ger ta' n iderise cühhâl
60. Ğurûr kıılma ki seyf-i sühan degül kâti'
Çü itmeye kişi kat' -ı ' alâyık u eşğâl
61. Sefer uzun kıısacuğ ' ömr azuğ az iş çoğ
Zamâne fırsatı fevt itmeden kııl isti' câl

IV

Münacât*

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Yâ Rab muhib gönüldeki mihr ü vefâ haqı
Şubh-ı şafâ demindeki şıdğ u şafâ haqı
2. Şevk odına yanandağı süz u niyâz için
Zevk âbına kanandağı neşv ü nemâ haqı
3. Cân-ı ğarîb haste-i nevmîd ü zâr iken
Dârü's-şifâ-yı ğaybdan iren devâ haqı
4. Bîgânelik ğamından ağan kanlu yaş için
Deryâ-yı hûna ğarğa varan âşinâ haqı
5. Hâliş-derün için ki*eridür şevk odında kalb
Hâk-i hasîsi gevher iden kimiyâ haqı
6. Ehl-i günâh kılduğı derd ile âh için
Muhtlişler itdügi ' amel-i bî-riyâ haqı
7. Şol tîr için ki*ider siper-i çarğdan güzer
Mazlûm cânlar itdügi ya' nî du' â haqı

8. Bezm-i ezeldaki kadeh-i rûh-bahş için
Ya' nî elest vaqti geçen mâ-cerâ haqı
9. Şol luţf u kâhrdan ki kıılır raĥmet ü ğazab
Aña gönülde cân daĥı ĥavf u recâ haqı
10. Cüd u cemâl ü şa' şa' a-i nür-ı zât için
'İzz ü celâl ü kevkebe-i Kibriyâ haqı
11. Âyîne-i cemâli şu' â' indan irişen
Ay u güneş yüzindeki nür u ziyâ haqı
12. Ol ğurreyile tırta-i vech-i ĥabîb için
Ya' nî sürür u ğuşşa şabâĥ u mesâ haqı
13. Cevr ü cefâyiçün ki çeker cân-ı enbiyâ
Hem evliyâyâ iren eşedd-i belâ haqı
14. Âvâre ĥâtırı bigi bî-çâre Şeyĥi'nün
Derd ü ğam u belâlar ile mübtelâ haqı
15. Raĥm eyle ben za' ife bu ğamdan necât vir
Ĥod-râyılık durur ĥalanı sen Ĥudâ haqı

V

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Yâ ĥâteme'r-risâleti yâ eşrefe'l-verâ
Ente'llezî teferrede bi'l-fazli ve'l-'ulâ
2. İy faĥr-i ĥalk kimde ola zehre medĥüñe
Çün Ĥaĥ didi "le-'amrûke" "levlâke" "ve'd-đuĥâ"
3. 'Aĥl-ı 'inân-keşide ire mi rikâbuña
Dir tarrakû önünce çün ervâĥ-ı aşfiyâ
4. Seyr-i semend-i sırruña meydân-ı 'arş teng
Pervâz-ı mürĝ-ı fikretüñe lâ-mekân fezâ
5. Nuţkuñ mu'allimi şübeh-i 'aĥladur necât
Lafzuñ müferriĥi marâz-ı rûĥadur şifâ
6. Luţfuñ demi ider nefes-i nefsi dil-pezîr
Ĥulkuñ yili kıılır ĥarem-i rûĥı ĥoş-hevâ
7. Raĥmân iken mu'allimün Ümmî koduñ adın
Sulţân iken dü kevne ĥabâçeñ durur 'abâ

8. Sāyeñ haķîr topraġa şalsayidi şeref
Her zerre gün gözine olur idi tütüyâ
9. Tahte'l-livâña Âdem ü men-dünehü muṭîc
Faḥr anlara ki eylediler saña iķtidâ
10. Şol kimse(y)i ki çekdi qabûlün kılc bigi
Gerçi bürehnedür güheri toludur şafâ
11. Ol nâ-kesi ki reddün eli atdı oķlayın
‘Uryân u aġzı qan yiri topraķ yolu hevâ
12. Gerçi ki topraķ eyledi müdbirleri debür
Sen bir çerâġsın ki irer nuşret-i şabâ
13. Ğavvâş rûḥ-ı qudsiyile baḥr-i vaḥdete
Dürr-i kelâm-ı Haķķ'a lisânuñdur âşinâ
14. Kîş-i “vemâ rameyte”den atsañ qazâ oķın
Ḥayl-i “müsevvimîn” ide dîn düşmenin hebâ
15. Qaķdı nübüvvetün eli dîn ṭablın eyle kim
Uş şarķ u ġarb ṭoldı ol âvâzeden şadâ
16. Cem^c eyleyüp cemî^c-i kemâlâtı luṭf-ı Rab
Bir zât-ı ekmel içre adın qodı Muştafa
17. Hem ḥırmen-i şefâ^c atüññüñ ḥüşe-çinidür
Âdem ki dâne hırşıyile eyledi ḥaṭâ
18. Yek-dânesin cihân şadefinde güher bigi
İy bî-bedel yetim anuñ için dinür saña
19. Zülfüñle ḥadd ü qaddüñe her kim baqa şanur
Kim buldı bedr ü qadr dünin ḥaṭṭ-ı istivâ
20. Aduññüñ iki ḥarfine eyler işâreti
Anda ki yidi yirde Ḥuzâ añdı mîm ü ḥâ
21. Ḥulķuña çünki ḥâlîķ-ı a^c zam didi “‘aẓîm”
Lâyîķ ḥalâyîķ eyleye mi ḥulķuña şenâ
22. İrdi nebât u ma^c den ü ḥayvâna da^c vetün
Kim oldı şâhidün şecer ü üştür ü ḥaşâ
23. Kesdün külîçe-i mehi tennür-ı çarḥda
Çün ḥvân-ı mu^c cizâtuña germ oldı iştiḥâ

24. Bağlansa emrüne n'ola şems ü kamer kemer
Nûruñla buldı neşv ü nemā bu*iki ħod-nümā
25. Ger nerdübān idinse toköz çarĥı ‘ aql-ı kül
Bir pāyesine irmeye mi‘ rācuñuñ şehā
26. İsrā gicesi sırruña seyr itse sidrenüñ
A‘ lā-yı müntehāsıdur ednā-yı müttekā
27. Çün ol seferde maqşada tiz eyledüñ nazār
“Mā-zāğ” oldı ‘ aynuñ u qalbüñ “vemā-tağā”
28. Gitdüñ hezār kerre hezārān hezār mīl
Anda ki “lā-ħalā” didiler “bel vemā melā”
29. Seyrüñ nihāyetinde çü bulduñ dünüvv-i ħāş
Sen didüñ “eyne enzilü” Ħağ didi “hāhünā”
30. Gördüñ anı ki göriniser lāyıkı göze
Ħalvet-sarāy-ı ħāşda bī-çün u bī-çirā
31. Toğsan biñ oldı bir dem içinde saña naşīb
Şol baħrden ki yoğdur aña ħadd ü intihā
32. ‘ Āşilere nevāle-i ‘ afv alduñ armağan
Buldı nevāleñ ile ħamu bī-nevā nevā
33. Rāh-ı dālāla varmamağa degme bü'l-heves
Görindi nūr-ı sūre-i “ve’n-necmi izā hevā”
34. Döndüñ çü heft ü penc ile şeş gūşe menzile
Didüñ yaqın ü çār emīnüne mā-cerā
35. Nā-çār çār rükni şeri‘ at sarāyınıñ
Dest urmayan bu çār etegine*ola çār-pā
36. Şiddīk kim tadurduñ anuñ qalbi ħalkına
Her ħ’an-ı ni‘ meti ki saña kıldı Ħağ ‘ aṭā
37. Fārūk kim olur idi lāyık nübüvvete
Ger ħazretüñ degül misedi ħatm-i enbiyā
38. ‘ Oşmān ki eyledüñ anı nūreyn şāhibi
Bulmuş idi ħayāt anuñile dem-i ħayā
39. Ħaydar ki ‘ ilm-i ħikmetüne vāriş itdi Ħağ
Maħbūb-ı evliyā idi maħşūş-ı “lā-fetā”
40. ‘ Ālī menākıbımı ‘ Alī'nüñ kim ide şerħ
Ħayy u ‘ Alīm didi çü vaşfında “hel etā”

41. Dürreyn-i ezhereynidi necmeyn-i envereyn
Cân u dil-i Betül ü dem-i alb-i Murtazâ
42. Nüreyn-i ‘aynuñuñ biri uluñ bigi asen
Biri üseyn-i âh-1 ehîdân-1 Kerbelâ
43. Her dem saña vü âlüñe a'dan hezâr bâr
Cân u cihân olusı alât u selâm ola
44. Şeyhî ‘amelden ire çü ‘uryân işigüñe
addîne âk-i âl-i ‘abâdan buyur abâ
45. Lufuñdan it meded bu günehkâra anda kim
Füccâra dön dinile vü ebrâra merabâ
46. İy vâce kime yalvarayın ben gedây çün
Sen âhdan efâ‘ at umar vâce vü gedâ
47. Men‘ itme teşneden aerât-1 teraımı
Çün menba‘-1 keremsin ü ser-çeşme-i seâ
48. Şar-1 efâ‘ at ümmete cürm ü günâh ise
Çodur bu derd bizde demidür ki*ire devâ
49. Yâ Rab be-a-1 nür-1 Muammed ki pertevi
oldurdu yir ü gögi amu nür ile ziyâ
50. oma bizi cihân zulümâtında “dâllîn”
Nür ile müstaım şırâuña “ihdinâ”

VI

mef‘ülü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fa‘ülün

1. oş menzil idi dehr degülmisse fenâsı
oş marem idi ‘ömr olurmıssa beâsı
2. oş â-1 mu‘allâyıdı bu ubbe-i minâ
İllâ ki ebâtiün urılmadı binâsı
3. oş an-1 mücellâyıdı bu şuffe-i zîbâ
İllâ n'idelüm oldı azâ ile fezâsı
4. Bu ubbeye kim girdi ki ımadı abâdan
Bu şuffeye kim geldi ki gitmedi şafâsı
5. Devlet evi dîvârına yaştanmayugör kim
Mukem degül iy âh bu bünyâduñ esâsı

6. İy lezzet alan ‘îş-i cihândan hâzer it kim
Nûşında durur nişi vü balında belâsı
7. Dünyâ-yı denî kim toludur naşş-ı muzahref
Aldamasun iñende seni hüsñ ü behâsı
8. Bir mâr durur heft ser ü çâr düm anuñ
Her demde tapuñ bigi hezâr ola gıdâsı
9. Bu dîv-i zamâne ki yilersin hevesinde
Yüz taht-ı Süleymân'ı yile virdi hevâsı
10. Bu pîre-zen-i dehri ki ma‘ şûk idinürsin
Biñ şâh-ı cevân-bahtı yile virdi vilâsı
11. Tâhir nefesüñ kılma nikâhında mülevves
Kim her giz arınmadı anuñ hayz u nifâsı
12. Her lahza vefâdarı vefâtına dürişür
Senden de hayât almağa ola mı hayâsı
13. Bu mezra‘ ada k'oldı temâşâgeh-i ‘uşşâk
Şâh-ı tarab ol buldı ki yok berg ü nevâsı
14. Bu merhalede k'ehl-i nazâr didi güzergâh
Zâd-ı sefer ol düzdi ki yoğdur ser ü pâsı
15. ‘Uryân şol emîr oldı ki atlasdan ider fahr
Sultân bu gedâdur ki libâs itdi pelâsı
16. Şol zâhide ‘âkem ki riyâdan şanem eyler
Şol rinde gulâmem ki büt olmadı hevâsı
17. Heyhât kanı dünyide bir ‘âşık-ı şâdık
Kim terk ola maħbûb rızâsında rızâsı
18. Âfet kamu nefis oldı vücûdın ‘adem it kim
Kahrında durur luğf u fenâsında beğâsı
19. Her lahza muhâlif ol aña ki*ola muvâfık
Derd ile geçür ‘ömrüñi k'ol oldı devâsı
20. Hayf ol gühere kim yeg iken kıymeti dürden
Harc oldı hebâ yire bilinmedi behâsı
21. Mağşûd-ı cihânsın bulıbildüñ ise mağşad
Âyine-i cânsın yur iseñ jengi vü pâsı

22. Āfāka virür enfüsün āyâtı netīce
Kim ekber ü aşğardan irürdiyse kıyāsı
23. Nās ile enīs olma ki vesvāsdur ekşer
İnsān iseñ olma ezeli ünsüne nāsī
24. Şol kim dem-i ihlāş ile başdı qadem-i şıdk
Azıtmadı bir güluñ anı zerç ü riyāsı
25. Mürşid gerek ise yiter āşār-ı Muḥammed
Kim ‘arşa vü ferşe irişür şer‘i livāsı
26. A‘ rāz-ı nüfusuñ eyü ef‘ āli necātı
Emrāz-ı kulūbuñ eyü aqvāli şifāsı
27. ‘İlm ü hikem ü fazl şı‘ arı vü dişarı
Hilm ü kerem ü ‘adl izarı vü ridāsı
28. Farq-ı felegüñ ayağı toprağı külāhı
‘Ayn-ı melegüñ yolu tozu kuhl ü cilāsı
29. Teslīm ü taḥıyyāt aña vü āline her dem
Niçe ki getürüp gidere cinni vü nāsı
30. Şeyhī bilür anı bu qamu qāşī vü dānī
K’oldı dil ü cānuñ biri ‘aşı biri qāsī
31. Yağup seni bu ḥavf odı külli kül ideydi
Bağr-i kereme cānuñ olmasa recāsı
32. Tehzīb-i şıfāt itmege tedbīr-i ‘amel kııl
Tağdır iledür gerçi ki olmış u olası
33. Şükr eyle qamu ‘acz ile k’ol ḥayy ü qavīnün
Şākir qula bildük ki mezīd ola ‘aşāsı
34. Çün ‘āciz ola*ihşā-yı şenādan qamu maḥlūq
Yā Rab ne dil ile kılalum şükr ü sipāsı

VII

mef‘ ülü fā‘ ilätü mefā‘ ilü fā‘ ilün

1. Yā nesmete’ş-şabā eteneffesti min-Yemen
Ṭābet biki’n-nüfusu ve zālet biki’l-ḥazen
2. Em şırtı maḥzaren li-Mesīḥi’bni Meryemi
Aḥyeytinā bi-revḥiki ke’l-rūḥi fi’l-beden

3. Her zerre rûşen oldu yine âftâbvâr
Âşâr-ı rahmetin çü nişâr itdi Zül'-minen
4. Şan şayhasında şür-ı Sirâfîl urur şabâ
K'emvât-ı hâk cûşa gelüp çâk ider kefen
5. Şaldı siper haţâ kıluben cümle şâh-ı şâm
Dahhâk-i şubh çin seher olduĝda tîĝ-zen
6. Yayındı rây-ı Hindü taĝıldı sipâh-ı Zeng
Çün şaldı satvetile Hoten şâhı tâhten
7. Maşsûd-ı âsmân durur eţraf-ı büstân
Andan ki düzdi encüm ü ezhâr encümen
8. Tübî budaĝı sâyesi mi devha-i dıraht
Firdevs şahını şuffesi mi sâhat-i çemen
9. Aĝdâhu kevşerin müli 'et selsebilehâ
Hattâ tezûka şâfiyete'd-dürdi ve'd-deren
10. Haşr olmadısa mücrim ü mü 'min-şıfat niçün
Kopdı benefşe rû-siyeh ebyaz-cebîn semen
11. Redd oldu nergise yine Ya' kûbveş başâr
Gül Yûsuf'ından irdi meger büy-ı pîrehen
12. Durduĝı tîĝ ü şîşe ile süsenüñ bu kim
Geldi bu bezm ü rezme kavî-kalb ü şaf-şiken
13. Ol ca' d-ı müşg-bârile hem-dem midür nesîm
Ki*oldı dimâĝ-ı bâĝ tolu nâfe-i Hoten
14. Çün şod benefşe micmere-gerdân-ı zülf-i dost
Geşt aşinâ-yı hâne-i ĝam der-çemen çü men
15. Görsün lebini ĝonce şorarise sırr-ı cân
Düşsün ayaĝına semen isterse sîm-ten
16. Bâzâr-ı servi kâmeti çün kıldı nâ-revân
Nârinliĝın şatar ne revâ ola nârven
17. Gel gül yañahları 'araĝın gör ne hoş düşer
Cennât-ı 'adn lâlesine lûlû-yı 'Aden
18. Beñzer ki bâĝa 'azm ider ol şâh-ı meh-rikâb
Ki*uş bād u ebr oldu*aña ferrâş u âb-zen

19. Dutmuş saçuya dürleri güller tabak tabak
İder nişâr-ı sîm çiçekler tümen tümen
20. Hâl ü hâtı bize ‘ades ü sebzârdur
Minnet Halîl h’ânına selvâ nedür ya men
21. Yâ kâsiye’l-fu’âdi fu’âdî fidâkumû
İrfağ muķâsiyen bi-şabâbâtike’l-miḥen
22. Gönlüm bu naķş u resmi ķo naķķâşa kıl nazar
Gözle yaķın cemâlini gitsün ḥicâb-ı zan
23. Tâ zerre zerre zâhir ola cân simâ‘ma
Tevḥîdi Bârî’ü'n-nesemün ḥâk-i tîreden
24. Ḥum-ḥâne-i cihânda maḥabbet meyin içüp
Şâfî şafâ bulan durur ayruĝı dürdden
25. Dünyî denî durur aña dâna ṭayanmaya
Dîn âdemini aldayımaz dîv ü ehremen
26. Şeyḥî çü ‘ömr devri*olur elbette müntehî
Bir dem görünür âḥiri biñ yıl ṭut anı sen
27. Her sîne kim bir nükte(y)i naķş itdi levḥine
Ḥikmet ḥazînesine emîn oldı mü’temen
28. ‘İlm ol degül ki ḥaml ide âdem ḥimârvâr
Geh vaz‘-ı ḥîle eyleye geh ḥall-i şekl-i fen
29. Faşlü’l-ḥiṭâb-ı ma‘rifet ehli şu ‘ilme dir
Kim şehri Muştafâ ola vü bâbı bü’l-Ḥasen
30. Sulṭân-ı şer‘ öñinde gerekmez şi‘âr-ı şi‘r
Burhân-ı Ḥağ katında nedür rây-ı Berhemen

VIII

mef‘ülü fâ‘ilâtün mef‘ülü fâ‘ilâtün
müstef‘ilün fa‘ülün müstef‘ilün fa‘ülün

1. İy devletün günüyle rüşen cemâl-i ‘âlem
Pîrüz ṭâli‘ünle ferḥunde fâl-i âdem
2. Ḥüsnün leṭâfetinden gülzâr-ı dehr ḥandân
Ḥulķuñ nesîmi ile bâĝ-ı zamâne ḥurrem

3. Cüduñ deñizlerinden bir kaçre Baħr-i Aħdar
Kadrũ sarāyı içre bir kũbbe çarħ-ı a'zam
4. Devlet cemāli haıttı tıgũn yüzinde noқта
Nuşret 'arūsı zũlfi nizeñ ucında perçem
5. Zinde aduñla dünyē nite ki cān ile ten
Dem-sāz özüñle devlet şöyle ki zir ile bem
6. Şadıqlıgıla adı 'ālemde rüşen oldı
Mihruñ hevāsı içre urdı çü şubħ-dem dem
7. Yağmur yirine bāğa dürr ü güher saçardı
Feyzũñ biħarı virse neysān bulıdına nem
8. Fikrũñ daķıķa-dānı levħ-i zamīre baķsa
Haıtt-ı vücũd içinde kalmaya ħarf-i mübhem
9. Zātuñ 'ayāndur illā vaşfuñ beyāna gelmez
Yā nürsın muşavver ya rüşsın mücessem
10. Enşār-ı fetħ ħayli şıgmaz olursa cümle
Saıtt-ı zemīn mu'asker fark-ı felek muħayyem
11. Kaħruñ yili doķınsa ħuşk ola bāğ-ı ravza
Luıtuñ nesīmi irse kevşer şaça cehennem
12. Ta' mir-i mülke 'adlũñ reşk-i revān-ı Kısra
İħyā-yı dīne ħükmũñ nuıtt-ı Mesīħ-i Meryem
13. ħayr ile çün cihāna başdı kadem vücũduñ
Her zerre yir ü gökde zıkr itdi ħayr-maıdem
14. Rāyuñı berhemenden ħikmet göziyle göñlüm
Didi ki yig görürven didüm eşabte fe'lzem
15. Aħmed cemāli bigi baıtuñ yüzi münevver
'İsī maķāmı bigi taıtuñ yiri mükerrem
16. Barmaķda ħātemũne kılsa nazār Süleymān
Ağzında kalayidi barmaķ nite ki ħātem
17. Keffũñ seħāda dökdi baħrũñ yüzi şuyını
Ol guşşadan ħamāma irişdi nāle vü ħam
18. ħükm-i siyāsetũnden baş çekse çarħ-ı ser-keş
Kaħruñ bozar esāsın olsa ne deñlü muħkem

19. Kılısañ ' adū şikârın per dōke bāz-ı eşheb
Gelseñ vera' sözine pend ala İbni Edhem
20. Envār-ı fethe itdi Haq işigüni maṭla'
Erzāk-ı halka kıldı rāzık kapuñı maḳsem
21. Kuvvetde şevketüñ ger eflākden yigindür
' İzz ü şerefde ola biñ mertebeyle aḳdem
22. Şüretde şehliḡuñ ger şems-i duḡā görünür
Nūr-ı kerāmet içre yüz veche ola ekrem
23. Kañkı gönüle k'ura gerdün-ı dūn cerāḡat
Ursun yüzün izüñe kim bula zaḡma merhem
24. Cān kimdür ol ḡaremde kim bula üns-i ḡalvet
Olduḡda sen melek-ḡū ḡudsiler ile maḡrem
25. Aduñ ki nūş-ı cāndur niş oldu ḡaşma zīrā
Nā-mu' tedil mizāca āb-ı ḡayāt olur sem
26. Bezmünde bu ḡazel kim ḡavl-i ṭarab-fezādür
Zikr ola geh gehi çün ' İsi dil itdi mülhem
27. Cānā lebün ḡayāli olalı cāna hem-dem
Ol la' l-i āteşinden hem sine yandı hem dem
28. Ğamdan ḡan ağladuḡum ' ayb itme ki*olmaz eksük
' İşka uyıcaḡ ādem gönülde gözde hem dem
29. Ger şūfiyāne ḡonce çāk itse ḡırḡa ṭañ mı
Bülbül simā' ıyile mest oldu ṭıtdı hem dem
30. Bād-ı şabā çemende müşḡin-nefesdür illā
İrdükce*urur dem-ā-dem zülfüñ hevāsı verhem
31. Cennet yüzüñe baḡsa ḡuşk ola bāḡ-ı ravza
Kevşer lebüñi sizse cūş ide āb-ı zemzem
32. Gözüm yüzünden ayru baḡr itmez ise seylin
Bu ḡarḡ-ı ḡūn evinden çıḡsun degül gözüm nem
33. Yaşum yiler ki yilden öñürdi vü*ala gerdüñ
Didüm ki ivme epsem didi bir izin öpsem
34. İñende zūlm ayaḡın zülfüñ uzatmasun kim
Şeh devletinde oldu bu devr-i cevri eli kem

35. Ol şâh-ı mâh-peyker sultân-ı heft-kişver
Ki*emrindedür ser-â-ser Efrenc ü Türk ü Deylem
36. Hem şükr-i ni' metinden yir dili güng ü 'âciz
Hem bâr-ı minnetinden çarh arçası dutar ham
37. Zerrâtı kâyinātuñ olsa faşîh ü nâtiq
Kem harf ile kemâli kamusun ide ebkem
38. Şeyhî ko vaşfi şerhin okı du' â-yı devlet
Ki*ol 'ilm-i bî-kerâna Allâh oldı a' lem
39. Nice ki*ola ağızda aḥbâr-ı cām-ı Cemşid
Nice ki gele dile destân-ı Zâl ü Rüstem
40. Olsun saña müselleme iy pâdişâh-ı a' zam
Hem resm-i rezm-i Rüstem hem cām-ı meclis-i Cem
41. 'Ömrüñ cihâna hem-ser gerdüñ sipihre efser
Devrüñ devâma müncer bahtuñ beḳâyâ munzam

IX

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Şubḥ-dem her kaṭre kim ṭamlar ider devr anı dür
Sâkiyâ la' lîn ḳadeḥ şun kim feraḥ devrânıdır
2. Aḳ varaḳdan ger ḳışın ḳıldıysa pür yazı yüzün
Dürlü reñge defter açar gülşen iy devr anı dür
3. Çün döşendi dirilüp ferş-i zümürürd naṭ' -ı sîm
La' l zerrîn-baḥr-i zevraḳda*eylesün devr ânıdır
4. Dün şular kim cām-ı İskender düzerdi şerbetin
Uş bu gün Hızr-ı nebātuñ çeşme-i ḥayvânıdır
5. Menber-i şâḥ üzre kim şeytân-ı zâg iderdi va' z
Bülbülüñ zikri melekveş ḥuṭbe-i raḥmânıdır
6. Yil ki kâfûr-ı ter eylerdi yire her dem nişâr
Şimdi ḥâküñ 'anber-âmîzi vü müşg-efşânıdır
7. Anuñ içündür çemen Mısrında çiçekler 'azîz
Kim daḳı gül Yûsufınuñ ḡonceler zindânıdır
8. Ḳan ile ṭoldı dil-i ḡonce leb-â-leb kim niçün
Lâlenüñ la' lîn lebinde jāleler dendânıdır

9. Bezm için gül şâhınıñ şâh-ı şükûfe berg ile
Geh güherden kaçır u geh pîrüzeden eyvânıdır
10. Ayağına sebze dîbâ-yı gülistânî döşer
N'ola ' izzet kılsa çün bir heftelik mihmânıdır
11. Sûsen ü nesrîñ ü lâleyle bezer bir h'ân ki*anuñ
Şahmı çînî câmı zerrîn kâsesi mercânîdür
12. Müşğ ü ' anberden pür eylemiş benefşe hoşkasın
Ya' nî kim şeh meclisinüñ micmere-gerdânıdır
13. Başlamış sâzın düzüp her mürğ bir kavı-i garîb
Bu ğazel bülbül dilinde nağme-i ser-h'ânîdür
14. Şâm-ı zülfüñ kim nesîm-i şubh ser-gerdânıdır
Çîn ü ham dutduğı güy-ı cân u dil çevgânıdır
15. Ğamze-i bed-kîşüñe her güşede fettân kaşuñ
Bir kemân şunar kemînden kim cihân çurbânıdır
16. Zülf ü haddüñ halka hağ dîn gösterür bir veche kim
Küfr ü islâm ehlinüñ pîrâye-i imânıdır
17. ' Işğ bâzârında sevdâ-yı ğamuñdur bir metâ'
Kim dü ' âlem derdinüñ ser-mâye-i dermânıdır
18. Tırrañuñ şınuqlulandığı tevâzu' dan degül
Veh nice ser-keşdür ol gösterdügi peymânıdır
19. La' l-i cân-bağşuña yağmâ-yı cihân ister gözüñ
Ne bilür cân kıymetin hindü-yı Türkistânîdür
20. Şun şarâb-ı kevşeri iy sâķî-i hürî-nijâd
Kim bu gün bâğ-ı cihân ravz-ı cinân bustânıdır
21. Râh-ı râhat-bağşısı sen gül yüzlü nergis gözlüden
Ki*ehl-i diller rûhıdır revhânîler reyhânıdır
22. Hüsnuñe mağrūr olup nâz itme iy gül bülbüle
Ki*ol ter ü rengîn ruhuñ niçe cigerler çanıdır
23. Seni hurrem gösterüp hüsni bahâra fer viren
Devlet-i Sulţân Murâd ibni Muḥammed Ḥanîdür
24. Ol Süleymân-mân Tehemten-ten Sikender-çadr kim
Gerçi bir ten görünür iki cihânüñ cânıdır

25. Hem siyâdet mülkinüñ yüz devlet ile mâliki
Hem sa‘ âdet tahtınıñ biñ baht ile sultânıdır
26. Vaş u tayr u ins ü cin tâbi‘ olupdur emrine
Berr ü baır ü milk ü millet tayi‘-i fermânıdır
27. Gerd-i râhı fetı ü nuşret çeşmesinüñ menba‘ı
Hâk-i pâyı ‘ izz ü devlet cevherinüñ kânıdır
28. Çâr-rükn-i tahtı bu nüh-ıtağ u şeş-sü kubbenüñ
Pâyesi pâyende olsun kim çehâr-erkânıdır
29. Kadri eflâk üstine bir kaşr-ı ‘ âlî yaptı kim
Çeşmesi şems ü kamer havzı vü şadırvânıdır
30. ‘ Aql-ı küllî ger eb ü ced dirilürse ‘ âlemüñ
Pîr-i râyı mektebinüñ tıfl-ı ebced-h‘ânıdır
31. Nüş-ı câmı câme-i ‘ iş ü şafa üzre tırâz
Mühr-i nâmı nâme-i fetı ü zafer ‘ unvânıdır
32. İy nazîri mümteni‘ oldı müyesser tapuña
Şol ki Vâcib hazretinüñ hayyiz-i imkânıdır
33. Himmetüñ deryâsıdır ‘ âlemde bir baır-i muhtı
Kim bu yidi bürkeye yem bir nem-i bârânıdır
34. Pâye-i gerdün nedür kim ire kadriñ gerdine
Gerd-i hâk-i pâyuñ anuñ sürme-i a‘ yânıdır
35. Şol kadar dökdi kılıcuñ şuyı düşmen kanını
Ki*âsyâ-yı âsmân ol ırmağıñ gerdânıdır
36. Nice yüz sürmesün atıñdan düşen na‘ le felek
Güşvâr-ı mâhı vü tâc-ı ser-i keyvânıdır
37. İy gönül mi‘ mârı cüduñ cüyı ‘ adlün zıllınuñ
Faqr dîvârı harâbı zulm evi vîrânıdır
38. Gerçi insânüñ gözine ‘ ayn-ı devlet oldı nür
Nür-ı vechüñdür ki devlet ‘ aynınıñ insânıdır
39. Rif atüñ eflâke teşbîh eyledüm ‘ aqlum didi
Bir nice anca yüceldürseñ biraz oranıdır

40. Vara mı peyk-i lisân vaşfuñ yolın ki*ol yazınuñ
‘Aql ser-gerdānı cān dengi gönül hayrānıdır
41. Dāstān senüñ durur kim kışşası pür-hişşedür
Zıkr olan Rüstem'den ancak hîle vü destānıdır
42. Tāc-dārā olsa Dārā düşmenüñ dāra anı
Aşmağa hablü'l-verīdi boynınuñ urğanıdır
43. Āhirüñ maḥmūd u firdevs işigün ḥāḳān ṭapuñ
Medḥ iden bu ḥazreti Firdevsī vü Ḥāḳānī'dür
44. Şāh Üveys-i s̄ān̄isin Şeyḥī kemālün vaşfına
Gerçi degül Pārsī Türki dilün Selmān'ıdır
45. Nitekim dīvānuña hayrān durur dīv ü perī
‘Āḳili dīvāne iden uş anuñ dīvānıdır
46. Hikmet ü ‘ilm ü ma‘ārif cevheri da‘ vāsına
Cevherī añlar bu nazmı kim durer burhānıdır
47. Niçeme lāyık degül in‘āma luṭfuñ ‘āmdur
Ḥüsn-i zan kullara muḥsin şehlerün iḥsānıdır
48. Būstāna nice kim zīnet vire faşl-ı bahār
Gülsitānda nice kim bülbüllerün elḥānıdır
49. Gül yüzünüñ gülşenine irmesün bād-ı ḥazān
Kim sa‘ādet burcınıñ ol gün meh-i tābānıdır

X

Der-medḥ-i İbni Germiyān Tābe Şerāhu*

mef'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Pīrūzdur bu rüz u hümāyün durur bu dem
Kim hem-dem oldı ‘īd ile nev-rüz-ı muḥterem
2. Āşār-ı rahmet oқıdı nev-rüz-ı dil-fürüz
İşār-ı ni‘met eyledi çün ‘īd-i pür-ni‘am
3. Dil nice şerḥ ide bu demi k'oldı müctemi‘
‘īd-i sa‘īd-sā'at ü nev-rüz-ı rüḥ-dem
4. Kış şıñnesine ḳalmadı ‘ālemde bir ‘amel
Burc-ı ḥamelde dikdi felek şāhı çün ‘alem

5. ‘Adl-i Muḥammed irdi ṭabī‘at ḥakīmine
Gidüp zulüm sitâreleri çarḥ ider ḥüküm
6. Cūd-ı bahâr ‘âleme virdi vücūd-ı nev
Âdem ki ‘ibret almaya ola bu dem ‘adem
7. Mehd-i zemîn bezendi benât-ı nebât ile
Gül tıflı güldi gördi ki bülbül gözinde nem
8. Gülden ilerü geldüğü ya‘nî çiçek kamu
Sultândur ol ḳalanı öñince ḥaşem ḥadem
9. Sūsende tiġ-i Sencer ü sünbülde tîr-i tîz
Nesrînde tâc-ı ḳayser ü nergisde cām-ı Cem
10. Gül meclisinde cümlesi ser-mest ü mey-perest
Her lâle bir piyâle vü her bir semen şanem
11. La‘lîn lebini şorduġı ġonce budur meger
Kim hicr semmine şora nedür devâ vü em
12. Müşġîn saçını saçduġı budur benefşe kim
Kim zülfe öykünür ise ḥacletden ola ḥam
13. Arzı bihişte beñzeden ürdîbihişt midür
Ârâm-ı dil midür bu ya ḥod ravza-i İrem
14. Sûz ile perdeler düziben sâz ider tıyûr
Kim zâriyile zîr ü kimi nâleyile bem
15. Ḳumrî nevâsı bu ki “henâ ‘îşü men şafâ”
Bülbül şadâsı bu ki “elâ eyyühe’l-ümem”
16. Bu naġmeler deminde ki*âġaçlar semâ‘ urur
Kim keḳ çalar şalar başını kim saçar direm
17. Gel bir teferrüc eyle nice raḳş urur çenâr
Ḳuşlar terennüm ile çü düzetediler naġam
18. Yüceldi serv kim ola mânend-i ḳadd-i yâr
Bād-ı seḫer başar ḳaḳıyup farkına ḳadem
19. Bir ‘ârife bu ortada şordum ki iy ‘azîz
N’idem bu faşl içinde ki vaşl olmaya nedem
20. Eydür murâd ‘îd ile nev-rûzdan bu kim
Bir şâh-ı nîk-baḫt ile ‘îş ide dem-be-dem

21. Mîr-i yegâne şâh-ı muzaffer huceste-fâl
Ya' kûb Beg ki adına ' aşık ' Arab ' Acem
22. ' Adl ü cemâlün olmasadı kim vireydi nûr
Dutar idi zamâne yüzün zulm ile zulem
23. Şâhâ ne menzile yitişür ise himmetün
Şâzî konar direr kamu rahtını hemm ü ğam
24. İhrâm bağladı kamu fazl ehli kapuña
Maḥrem midür ḥarimün ile sâhat-i ḥarem
25. Boynuña ' aql tavḫ u boyuña seḥâ libâs
Başuña baḥt tâc u bilüne kemer kerem
26. Hükümün katında olmaya bir zerre kehce kûh
Luṭfuñ yüzinde gelmeye bir ḫatre nemce yem
27. Öñünce kim kalem gibi baş üzre yürimez
Taḫdîr ' ömr ḫaṭṭına şol dem çeker kalem
28. Tûmârlar tolar yine mücmel hisâbdur
Vaşfuñda niçe kim ura ehl-i kalem raḫam
29. Hem luṭfuñ eli bestelere kâşifü'l-hümûm
Hem raḫmetün şikestelere şârifü'l-himem
30. İnşâ ' -i ḫaṭṭ-ı ma' rifet in' âm-ı ma' dilet
Ġayruñda lâ didi vü seni añıcaḫ ne' am
31. Şâz ol hemîşe fetḫ ü zafer mesnedinde sen
Ne ğam ḥasûd ḫaḫkuña söylerse biş ü kem
32. Kim Muştafâ yüzinde oḫur idi "ve'd-ḫuḫâ"
"Tebbet yedâ Ebî Lehebin" buldı bü'l-Ḥakem
33. Vaḫt-i du' â irişdi sini vü ḥasûduñı
Bî-çâre Şeyḫî ' ömri ola kıla medḫ ü zem
34. Her beyti midḫatünde kılayidi bir bahâr
Dil gülşenini ḫaplamasayidi ḫâr-ı ğam
35. Mes' ud nice kim ola her ' id baḫt ile
Pîrüz nice kim gele nev-rüz pür-ḫaşem
36. Görmeye devletün güneşi zerrece zevâl
İrmeye şıḫḫatün güline şemme-i elem

XI

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Hürrem irdi bu kerâmetlü gün iy kân-ı kerem
İş ü zevk it ki fidâdur yoluña cân-ı kerem
2. Kutlu dem bahtlu sâ' atdur u ferhunde zamân
Ki yine kullara teşrîf idiser han-ı kerem
3. Câm-ı zer tutduğı id ayı gibi devr-i felek
Ya' nî kim mevsim-i işretdür ü devrân-ı kerem
4. Kerem ehlin bu gice seyr cihânında görüp
Şoraram bunlara kim n'oldı sehâ kanı kerem
5. Didiler gel berü iy tâlib-i iksîr-i hayât
Gözle şol işigi kim toprağıdur kân-ı kerem
6. Dergeh-i şah-ı aâ-pîşe vü hayr-endîşe
Germiyân memleketi mâliki sulţân-ı kerem
7. Açılır ni' meti yağmuriyile gülşen-i cüd
Bezenür kâmeti serviyile bustân-ı kerem
8. Pâsbân salţanatı kaşrına keyvân-ı felek
Sâyebân devleti dergâhına eyvân-ı kerem
9. Âlem ehline nidâ eylemiş in' amı velî
Ki şalâ cümleñüze dökmişem uş h'ân-ı kerem
10. Keremi ehline kısmet idicek Rabb-i Kerîm
Gör kerâmet ki kirâm içre sever anı kerem
11. İy ki fazluñ güheri mâye-i ummân-ı aâ
V'iy ki feyzüñ eşeri dâye-i neysân-ı kerem
12. Şeref-i nefsüñile fahr ider evkât-ı şerîf
Kerem-i zâtuñ ile hoş geçer âvân-ı kerem
13. Keffesinde dü cihân ni' metini az görür
Himmetüñ çünkü eline ala mîzân-ı kerem
14. Ne ' aceb ger yüz ura Hızr u Sikender kapuña
Ki işigüñden açar çeşme-i hayvân-ı kerem
15. Gerçi Fir'avn ola düşmenleri kahr itmegiçün
Yed-i beyzâdur elüñ hüccet ü burhân-ı kerem

16. Ne ‘aceb ger Karaman bulmasa ‘âlemde emân
Çünkü yâr itdi saña devleti ‘Oşmân-ı kerem
17. Boşalur kâse-i baħr u dükenür kîse-i kân
Bulmaz ni‘ met-i bî-ħaddüñe pâyânı kerem
18. Çok işige yüz urur ille ki maħrûm döner
Yine ğapuñda bulur ğürmeti miħmân-ı kerem
19. Luţf çevgânıyile ğapuñ urısardur tûp
Çünkü merdân-ı mürüvvet duta meydân-ı kerem
20. Şükr kıł faħruñ ile itme şikâyet Şeyhî
Derdüñe şâh-ı kerîm eyleye dermân-ı kerem
21. İller içre ne ğadar ki*añıla inşâf u seĝâ
Diller içre nice kim şerĝ ola destân-ı kerem
22. Başlana aduñ ile nâme-i dîbâce-i cûd
Yazıla vaşfuñ ile defter-i divân-ı kerem
23. Dâyim ola ğapuña vaĝt-i şafâ ‘îd-i sa‘îd
İşigüñden vireli âb-ı seĝâ nân-ı kerem

XII

Medħ-i Muħammed Paşa*

mef’ülü fâ’ ilâtü mefâ’ ilü fâ’ ilün

1. Bir dün ki per bıraĝmış idi beyza-i ğurâb
Tāvüs-ı çarĝ açmış idi şeh-per-i ‘uĝâb
2. Şan dâneyidi encüm ü dâm idi keh-keşân
Ya şayd-ı nesr-i ğâyire pertâb idi şihâb
3. Maħbûs-ı şâh-ı şâm idi çâh-ı zâlâmda
Mışr-ı sipihr Yûsufı ya‘nî ki âftâb
4. Açmaĝa çihre zühre vü mi‘cer benât-ı na‘ş
Olmışdı ‘ayn-ı ‘âleme şa‘r-ı siyeh ğicâb
5. Şekl-i hilâl zevraĝ-ı zerrîn-i âsmân
Deryâ-yı nîl-gün gibi pür lü’lü’-i ğoş-âb
6. ‘Âlem müzeyyen idi vü ben bî-cemâl-i dost
Ħaţtı bigi müşevveş ü zülfi bigi ğarâb

7. Dutmışdı cân gözini serâ-perde-i hayâl
Tolmışdı kanlu yaş ile halvet-sarây-ı h^vâb
8. Nâ-geh muşavver oldu gözüme hayâl-i yâr
Takrî^ç ile ^çitâb kıllup eyledi hitâb
9. K'iy bî-vefâ kanı benüm ile qarâr u ^çahd
Ol ^çîş ü nûş u lezzet ü çeng ü ney ü rebâb
10. Bende belâ vü hasret ü süz-ı firâk-ı dost
Sende hevâ-yı şoḥbet ü ^çîş ü şarâb-ı nâb
11. ^çAhd ü vefâ kitâbı oḳınmadı bir varâk
Vaşl u vişâl ḥattı yazılmadı hîç bâb
12. Didüm ki iy sefîne-i şandûk-ı luḫf-ı Rab
Ġarḳ-ı biḫâr-ı raḫmet ü müstevcib-i şevâb
13. Allâh bilür anı ki senden ıraḫ baña
Devr-i ḳadeḫ ḫadaḳdur u ḫün-ı ciger şarâb
14. Başda belâ vü çihrede toprak avuçda yıl
Cânda cefâ vü sîne pür-âteş gözüm pür-âb
15. Nice bunuñ gibi gice kim kanlar ağlayam
Süzân gamile fûrḳatüñ odında çün kebâb
16. Bes raḫm idüp didi ki taḫayyürde ḳalmağıl
Ḳoma ḳalaḳ göñülde vü cânuñda ıztırâb
17. Her ḫâlüñ ile şâkirem iy bî-sitâre ger
Maḳbûl ider ise seni ol müşteri-cenâb
18. Ol Muştafâ-şifât u ^çAlî-dil Ḥasan-neseb
Maḫdûm-ı kâm-rüzî vü pâşâ-yı kâm-yâb
19. Ref^ç eyle ḫâcetüñi vü cerr it naşîb-i faḫr
Kesr it gamı ki cânuña zamm ola fetḫ-i bâb
20. Nazm eyle medḫ içün aña bir dürr-i şâhvâr
Kim sübḫa-i melâ'ik ola vird-i şeyḫ ü şâb
21. Pes baḫr-i fikre ḫaldum u aldum ele ḳalem
İtdi dilüme nâḫıḳa bu maḫla^ç ı hitâb
22. İy devletüñ çerâğına pervâne âftâb
İḳbâl ḫırmeninde kemin dâne mâh-tâb
23. Ḥâk-i zemîne ḳatresi irişse feyzüñüñ
Âb-ı ḫayâta teşne(y)i sîr-âb ider serâb

24. Bād-ı şabāya şemmesi feyz olsa cūduñuñ
Hār u hası gül eyleye s̄ir-āb ola gül-āb
25. Ebr-i bahāra zerresi yitişse luţfuñuñ
Yağmur yirine yire döker dürr-i bî-ḥisāb
26. Rif atde ş̄işe-i felege seng-i ta‘ n atar
Ḳadrüñ deñizi mevcinüñ içindeki ḥabāb
27. Hük-m-i ezel bigi ḳalemüñ ḥākimü'l-‘ ibād
Ṭavḳ-ı ecel bigi ḳılıcuñ mālīkür-riḳāb
28. Burc-ı ḥaz̄izi devletüñüñ eyledür yüce
Ki*irmez mürür-ı dehr ile*aña gerd-i inḳılāb
29. ‘İrfān içinde çekmeye yayuñı t̄ir-i çarḥ
K̄işi anuñ ḥatā bigi fikrüñ senüñ şavāb
30. Her sır ki ğayb ‘ālemi şaḥfında yazludur
Rüşen zamirüñe nitekim ‘ālime kitāb
31. Yāḳūt u la‘ l sizse sözüñ dürr ü cevherin
Ḳan bigi ğarḳ kända*ide ğayret odı müzāb
32. İy faḥr-i rüzgār ṭapuñdur bu ‘aşrda
İḥsān-ı ehl-i faẓl ile faẓl iden iktisāb
33. Vaşf-ı kemālüñ oldı muḥarrrik ṭabī‘ ate
Ver ne bi-küllī ş̄i‘ rden itmişdüm ictināb
34. Faẓl u hüner ne fāyide olmasa terbiyet
‘İlm ehline ‘ıḳāb ola ‘aḳl issine ‘azāb
35. El-ḳışsa ğuşsa ḳışsasıñuñ yoḫ nihāyeti
Biñlerde birini idemez ḥātır intiḥāb
36. Luţfuñ ḥaz̄inesinüñ iderseñ zekātını
Şeyḥi n'olur efāzıl ola şāḥibü'n-nişāb
37. Niçe ki yir ü gök bırağa sāye şubḫ u şām
Şekli bunuñ şanevber u levni anuñ sezāb
38. Düşmen sezāb bigi perişān u bî-şebāt
Ḳalbüñ şanevberi pür ola pisteveş lübāb
39. Ḥayrül-beşer ḥaḳı saña ḥayr ola ‘āḳıbet
Ḥayrüd-du‘ ā budur ola ḥayr ile müstecāb

XIII

Bahâriyyât*

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Seherde hâtif-i kudretden irdi câna hitâb
Ki yatma rahmet-i Raḥmân eşerlerin der-yâb
2. Hayâta nice irürür nebâtuñ emvâtın
Gözet ki keşf olına hâl-i haşr ü neşr ü hisâb
3. Ne dürlü dürlü cevâhir nişâr ider halka
Açup hazâyin-i cûdı müfettiḥü'l-ebvâb
4. Bu hikmete nazar itmez meger ulü'l-ebşâr
Bu fikre ' aql irürmez meger uli'l-elbâb
5. ' Aceb mi bâğ-ı İrem nüshasını nesh itse
Bu faşldur çü muḥakkaḳ bihiştten bir bâb
6. Müzeyyen oldı yine yir ' arûsı reng-â-reng
Saçar şabâ yüzine ebr şîşesiyle gül-âb
7. Nesîm-i şubḥ ki meşşâta-i reyâḥîndür
Seher çiçekler için levn levn düzdi hıızâb
8. Benefşe gâliye-gîsû şemâme ' anber-bû
Çemen ' abîr-bisât u semen ḥarîr-şiyâb
9. Gül olduğına ḥalî' ü'l-' izâr şöḥbetde
Yaşındı şerm ile ' azrâ-yı ğonce beste-nikâb
10. Bırakdı süsen-i âzâde boynını bende
Kılalı bād-ı şabâ zülf sünbülün pertâb
11. Çemende yaḥar iken lâle bunca şem' ü çerâğ
Niçün tutar gözini nergisün ḥumâr ile ḥ'âb
12. Bu şem' e karşı gice şubḥa dek oḳır bülbül
Gülün leṭâyifi defterlerin çü naql-i kitâb
13. Dü-rüydur bize nesrîn diler ki oynaya reng
Başında nâz u kirişme elinde câm-ı şarâb
14. Yanar iken şecer-i aḥḍar içre gül nâra
' Aceb mi lâle gibi dil ciger kılursa kebâb
15. Henüz tıfl-ı semen süd koḥarken ağzında
Sebeb ne şeybetine ḥavf-i fūrkat-i aḥbâb

16. Bahâr şâdisine kıldı ta' biye yir ü gök
Türâba müşg ile ' anber seḥâba dürr-i hoş-âb
17. Gel imdi ' ârifiseñ sen daḥı temâşâya
Nice bu perde-i ğaflet gönülde gözde hiçâb
18. Çü ḥayme urdı gülistânda ebr-i neysânî
Tınâb-ı şâdî(y)i tut itme ğam sözin ıtnâb
19. Bu dördi her ki bir arada gördi biñ yaşadı
Mey ü miyân-ı çemen dil-ber ü kenâre-i âb
20. Kõ şubḥ-ı ḥalveti ehl-i şabûḥa gel şûfî
Ne vecd ü ḥâl iledür gör mecâlis-i aşḥâb
21. Nevâ-yı bülbül ü kumrî vü nâle-i ' uşşâk
Hezâr zâhide itdürdi ḥalvetini ḥarâb
22. Ger el vire şanem-i gül-ruḥ u semen-simâ
Yüzini kıble idin қаşları ḥamın miḥrâb
23. Dudağı zevḳine çâk eyle cübbe ğonce-şifat
Yañağı şevḳine gül gibi mülden ol sîr-âb
24. Revâ mı tevbe dem-i gülde mülden iy sâkî
Feḳultü tubtu ileyh "inneḥü hüve't-tevvâb"
25. Bahâr mevsimi Şeyḥî egerçi ra' nâdur
İnanmağıl ki şitâb içredür bu ' ahd-i şebâb
26. Geçer bahâr ile şayf u döner ḥazân u şitâ
Niçün qarâr ide çün bî-қarârdur dülâb
27. Çü gitdi mâzî vü müstaḳbel olmadı ma' lûm
Hoş eyle ḥâlünü dâyim be-ḥükm-i istişḥâb
28. Egerçi âb-ı revândur sözüñ ğurûr itme
Ki*olur şarâb ' amelsüz "biḳî' atin ke-serâb"

XIV

Der-medḥ-i ' Arûsî-i Ḥamza Beg*

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' iün fe' ilün

1. Yine Mesîḥ-dem oldı nesîm-i Raḥmânî
Ki feyz ider nefesi cisme dem-be-dem cânı
2. Meger şabâ yili Rûḥü'l-ḳudüsden urur dem
Ki nefḥ-i Meryem'e beñzetdi bâğ u bustânı

3. Kışın bulutlar özin gösterüridi zulümât
Ki Hızr-ı sebz-i bahâr içe âb-ı hayvânı
4. Nebât tab'ına bir i' tidâl irişdi k'ider
Nüfûs-i nâmiyeye reşk rûh-ı hayvânî
5. Şu şanma saçduğunu kaçre kaçre ebr-i bahâr
Gözet ne gevher ider dâne dâne baır anı
6. Gehî nesîm düzer şu yüzinde zencîri
Gehî habâb yapar seyl yolına zindânı
7. Benefşe sünbül-i dil-berden urisa dem ne 'aceb
Olur ise çemenün müşğ ü 'anber-efşânı
8. Şeherde bezmi gülün tâze vü ter olsa ne tañ
Ki ötdürür giceden bülbül-i hoş-elhânı
9. Çenâr urursa n'ola 'andelîb şavtına dest
Ki oğır şafâyile her dem hezâr destânı
10. Zihî hayâ ki baqarken gözin diküp nergis
Katında lâle lebin urdı jâle dendânı
11. Zamâne hurrem ü cân hoş-dil ü cihân handân
Zihî şafâ demi ahsent 'iş devrânı
12. Bu revnağ ile görüp rûzgârı şordum kim
Yine nedensin eyâ köhne deyr nûrânî
13. Cevâb viridi kim iy haste-dil ne gâfilsin
Bu devrden ki kamu derd buldı dermânı
14. Zamân zamân-ı ferağ vaqt vaqt-i 'işretdür
Dem ehl-i dil demidür devr devr-i sultânî
15. Ki ya' nî hüsvrev-i ferruh-ruğ u muzaffer-fer
Murâd Hân-ı cihân fahr-i Âl-i 'Osmânî
16. Cemâli cilvesi virür cihâna câh u celâl
Yañağı pertevi pür-nûr ider gülistânı
17. Karışdı mâr ile mûr u barışdı âdem ü dîv
İrişdi eline çün hâtem-i Süleymânî
18. Harîm-i hürmetine mâh gice meş' aledâr
Sarây-ı haşmetinün mihr tañla derbânı
19. Fütûh-ı devletine rûh-ı kuds fâtiha-h'ân
Şabâh-ı nuşretinün çarğ sübhâ-gerdânı

20. Çü 'adl ü dād eli oldı bu 'āleme mi' mār
Bezendi yazı vü ābād kıldı vīrānı
21. Sa'ādetinde anuñ kulları durur şehler
Ki oldı her birisi dīn ü devletin ħanı
22. 'Ale'l-ħuşūş bu begler begi yegāne-i 'aşr
Ki zāt-ı ekremidür cevher-i kerem kāmı
23. 'Atīk-şıdķ u 'Ömer-'adl ü Muştafā-sīret
'Alī-fütüvvet ü heybetde Ħamza-i şānī
24. Vefā vü ħulķı yilidür hevā-yı nev-rūzī
Şafā vü luħfi şuyıdur zülāl-i neysānī
25. Letāfeti kāmery kılsa zemherīre eşer
Gül ü benefşe bitüre dem-i zemistānī
26. Seħāveti deñizinden hevāya irse buħār
Ne sīm kim güher eyleye ebr-i bārānı
27. 'İmāret eyleriken kādri kaşrını Kādir
Çehār şuffesin itmiş bu çār erkānı
28. Sa'ādet-i ezel ü devlet-i ebed buldı
Zihī 'atā-yı İlāhī vü fażl-ı Rabbānī
29. Uş ol sa'ādetüñ āşārıdur ki dāyim ola
Bu 'iş ü nūş u neşāt ile 'urs-i sultānī
30. Ne toy durur ki toyurdı koķusı ni' metinüñ
Perī vü cinn ü melek vaħş ü tayr u insānı
31. Yıgılsa nuķl u ni'am kāha şaymaya kūhı
Aķarsa şerbet ü şīre taşura 'ummānı
32. Sipihr şofrası açar bu ħvāna mā-ħazarı
Külüçe ay u güneş şevr ü berre biryānı
33. Çalar seħer def-i zerrini şubħ kavvāli
'Aceb mi eylese her zerre raķş u cevlanı
34. Felekde cavķ-ı melek çarħa girdi şūfivār
Bu zevķden kāmı kesb itdi ħāl-i vicdānı
35. Zemīn bezedi feraħdan zümürüdīn ferşi
Zamān düzetdi bu pīrūze-reng eyvānı

36. Çiçekler aldı ele la'1 ü sîm ü zer aqđâh
Kimüñ şarâbı gül-âbî kimisi reyhânî
37. Dut imdi sāgar-ı zerrîn kem olma nergisden
Benefşe bigi gözetme ğam u perişânî
38. Bekâ bilen bu demi 'ömr-i bâkî añlaya kim
Vefâ kimesneye kılmaz zamâne-i fânî
39. Şu kaçre kaçre tımanı özüm yüreginden
Enârvâr içelüm kıanı ol ciger kıanı
40. Müdâm ola saña şâhâ bu 'iş ü câm-ı müdâm
Hezâr buncılayındur tapuña erzânî
41. Oğul oğullarınun oğlı oğluna düğün it
Bu baht u pâyeye görmeye kimse pâyânı
42. Ne var degülse ğanî milk ü mâl ile Şeyhî
Şaçuya dilden ider dürr ü gevher-efşânî
43. Niçe ki ferr ile cevlân idüp 'arûs-ı felek
Münevver eyleye âyîne bigi meydânı
44. Bu 'urs u 'işret ü 'iş içre kıayim ol dâyim
Müşerref eyle cemâlünden ehl-i devrânı

XV

Kaşîde-i 'Acîbe*

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Eyyühe'r-râğıbüne fi'l-evkât
Edrikühâ femâ mazâ kad fât
2. Fevt fırsat me-kon ki vaqt safâst
Ki besî hest der-cihân âfât
3. İrdi bir dem ki behcetinden anuñ
Sekiz uçmağa döndi altı cihât
4. 'İş kemâ 'âşe 'âşıkun va'ğnem
Tâbeti'n-nefsü zâbeti'l-evkât
5. Sebze-i Hızr-veş cevânî yaft
Çeşme-i âb-râ resîd hayât

6. Nazar it ölü yir dirildi yine
Raḥmet āşārı gösterür āyāt
7. Zābeti'ş-şāyibātu bi'l-aḳdāḥ
Ġanneti't-ṭā'irātu bi'l-aşvāt
8. Cilveger şod heme 'arāyis-i bāğ
Çün ber-efrūḥt ruḥ-ı benāt-ı nebāt
9. Mey ü ma' şūḳ u sebze āb-ı revān
Cāna ğamdan bu dördi virdi necāt
10. İnneme'r-rāḥu rāḥatü'l-ervāḥ
Ente şemmū revāyiḥi'l-kāsāt
11. Ḥāşşa der-i' tidāl-i nev-rūzī
K'āb kevşer şod u cihān cennāt
12. Berekāt istemeñ ol ādemden
Ki bu mevsimde itmeye ḥarekāt
13. Lākinü'd-dehru ḳad yunādīnā
Ekşirū zikra hādimi'l-lezzāt
14. Ḥāşılī nist 'ömr-i fānī-rā
Coz mülākāt-ı zāt-ı pāk-şifāt
15. Ḳalbile ger dir(?) olasın ya Ḥayy
Adını Ḥaḳ saña ide işbāt
16. Ellezī fī-ḥimāyetin ḳad 'aş
Men yefütü vişāluḥū ḳad māt
17. Ān ki tığeş be-mülk dād ḳarār
V'ān ki 'ılmeş be-kūh burd(?) şebāt
18. Ḳudretüñ rif' atinde bedr-i felek
Şadr sinüñ didi vü yazdı berāt
19. Nazarū külli fi'lihī ḥasenün
Feyükennūnehū eba'l-ḥasenāt
20. İy be-Ḥızr u Sikender-i meşhūr
Nūr geşte be-'adl-i to zülümāt
21. Rūm u Şām milki başuña şadaḳa
Çin ü Māçin ili tenüñe zekāt
22. Nezelet fi'l-kitābi ve'l-İncil
Kutibet fi'z-Zebūri ve't-Tevrāt

23. Āyet-i beẓl ü ‘adl ü ‘ilm ü ‘amel
Çâr-vaşfest der-i to şod yek zāt
24. Keremün Şaṭṭı ḥasretinden müdām
Nīl-gün eylemiş ṭonını Furāt
25. Baḥt şem‘ini nūrdan yaḫduñ
Ki senūñdür zücāce-i mişkāt
26. Ruḫ ṭutarsañ piyāde yūriye şāh
Fīl ü ferzīn n'olur çü süresin at
27. Nuşretün Rūm iline dikse ‘alem
Kūfri maḥv eyleye Ḥabeş'de ğuzāt
28. Şuda yoḫdur ruṭūbetün ḫanı
Odda var mı mehābetün heyhāt
29. Nice ide tesellī idūbeni
Şılatū'l-ḫalbi ‘uzletū'l-ḫalevāt
30. Muḡtenem ni‘metūñile her dil
Ben çalaram ḫuru yire naḡamāt
31. Vaḫtidür kim du‘ā yirine yite
Müstecāb ide ḫāziyū'l-ḫacāt
32. ‘Ālemü'l-ḡayb ḫāṭıruñ mişli
Naḫş-ı dīvār u şūret-i mir’āt
33. Ṭūr oldur şehā ki Mūsīvār
Ḳalb Ṭūrında gözledük mirḫāt
34. Baş urup ayaḡuña el bağlar
Sen ayaḡ içicek benīn ü benāt
35. Ne yir ehli firiştelere gökde
Çaḡırur nūş-bād āb-ı ḫayāt
36. Görmeye bu ḫaşīdenün mişlin
Ḥaṭṭ-ı Sīvās u ḫıṭṭa-i Toḫat
37. Şükr ki eflāk içinde vāfirdür
Midḫatūñde bunuñ gibi ebyāt
38. Şeyḫi'ye çün za‘īfdür raḫm it
Niçeme dirler anı yabana at

39. Gerçi gül-desteligine yaramaz
Bârî odunlîğ itmeye mi oñat
40. Ravzasına Resûl-i Yezdânuñ
İrdügince tañiyyet ü şalavât
41. Hıdmetine yaqın ola dilegüñ
Devletüñden ırağ ola nekebât
42. Veznüñ eksilmesün dinildükce
Fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilât

I

mefâ'îlün mefâ'îlün fa'ülün

1. Elâ iy berr ü baḥrũn pâdişâhı
Cihânuñ püşt ü devrânuñ penâhı
2. Hümâyün-ṭal' at ü ḥürşîd-rif' at
Sikender-rütbet (ü) Cemşîd-fikret
3. Saña çün salṭanat Ḥaḫ'dan ' aṭâdur
Ferîdün u Cem oḫursam ḥaṭâdur
4. Ki Cem'den cân alupdur mâr-ı Ḍaḥḥâk
Saña cân virür ejderhâ-yı eflâk
5. Ferîdün idi ṭıfl-ı gâv-perverd
Ṭapuñdur şîr-i bâliḡ devlet-i ferd
6. Sikender olsa âyîneyle ḥod-bîn
Sen aya dîn-i Aḥmed oldı âyîn
7. Süleymân dîve aldurdısa ḥâtem
Ṭapuña ḥırz-ı cândur ism-i a' zâam
8. Çi ger şehler olurlar tâca muḥtâc
Özüñ muḥtâcı eyler şâhib-i tâc
9. Felek sen gevher için yidi ḥoḫḫa
Şafaḫdur âyineñde iki şuḫḫa
10. Yürürseñ rezm için ' âlem ṭutarsın
Otursañ bezme câm-ı Cem ṭutarsın
11. Demür şalsañ saña mûm ola mermer
Çü sırça ṭutasın ṭopraḡ olur zer
12. Ki şâh elinde vaḫt-i luṭf u kîne
Gehî âhen olur geh âb-gîne
13. Cenâbuñ menba' [ı] âb-ı ḥayâtuñ
Ġubâruñ da ' ayâni kâyinâtuñ
14. Çü ' âlem ' ayn-ı ' adlũnden urur lâf
Yaraşur ire ḥükmũñ Ḳâf tâ-Ḳâf
15. Eger destûr virürse şehensâh
Diyem bir nice ḥikmet lafz-ı kûtâh

16. Egerçi devlet ile baht-ı pîrüz
Saña nâşihdür ü hem hikmet-âmüz
17. Velî ' akilller ider iy hudâvend
Nedîmidür hîredmend âdemüñ pend
18. Vefâ kılmaz bilürsin devr-i hîre
Fenâyı bâkiye eyle zahîre
19. Gözet ' âlem ne şehlerden kalupdur
Zamâne kimlerüñ mülkin alupdur
20. Ferîdün u Cem ü Kisrâ vü Dârâ
İdebildi mi devr ile müdârâ
21. Revân ider iken Hakk'a revânı
İşit halka ne dir Nüşîrevân'ı
22. Geçen devlet bize elden ele yol
Dahı ellere eyle varısar ol
23. Pes anlar idicek şugli iderler
Gidicek demde şâhib-dil giderler
24. Her işde gerçi âgâhuñ var iy şâh
Şeh oldur kim ola her işde âgâh
25. Çi ger yok ' adl ü bezlüñe nihâyet
Ger artursañ ola ' ayn-ı ' inâyet
26. Ki sultânlıkda bu dörd iş güzîndür
Şehâvet pes şecâ' at ' adl ü dîndür
27. Şehâ tomı ki*öger cümle halâyık
Kamudan kadd-i şâha oldı lâyıık
28. Ki şâh oldukça virse eksük olmaz
Çü olmaya hezâr isterse bulmaz
29. Dimiş ol kimse kim hayrû'l-beşerdür
Şehâvet cennet içre bir şecerdür
30. Yayılmış şarka garba köki anuñ
Dutan ol köki ehliür cinânuñ
31. Girü buhl oldı bir ağaç tamuda
Tağılmış kökleri ' âlem kamuda
32. Kimüñ elinde ol köküñ biridür
Cehennem anuñ elbette yiridür

33. Cihân tolusı māl ü genc ü ni' met
Degül bir dem virilse 'ömre kıymet
34. Aña kim 'ömri şâh için fidâdur
Dirîg olmazsa māl ile revâdur
35. Kamuya k'emr-i Hâk'dur 'adl u ihsân
Olur sulţânlara gâyetde âsân
36. Ki zîrâ cümle şâhuñdur muţî' i
Elindedür şerîfi vü za'îfi
37. Çü bir dem 'adl kıla şâh-ı 'âdil
Olur yıllık 'ibâdâta muķâbil
38. Şu kim kem harf ile işleye hayr iş
Zihî hayf ider ise gâyre teşvîş
39. Cihâna 'adl kılamak şâh-ı kâmil
Yig andandur ki yağmur ola şâmil
40. Buyurmuş 'âkil-i şâhib-firâset
Ki vâcibdür şehe şer' ü siyâset
41. Cemâl-i 'adl ikisinden tutar nûr
Sarây-ı mülk ikisiyle*oldı ma' mûr
42. Dir ol kim sözleri gâmdan emândur
Ki dâ'im mülk ile dîn tev'emândur
43. İkiz kardeş gibidür ki*ola hem-ser
Biri biriyle tutar kuvvet ü fer
44. Melik küfr ehlini dînden kem eyler
Diyânet mülk esâsın muhkem eyler
45. Girü dir ol ki sözi cân gibidür
Ra'ıyyet gelle şeh çüban gibidür
46. Şaķın koyını dışından aç ķurduñ
Ki baht otlaķuñ ola taht yurduñ
47. Çü senden şorılır her haķķ u bâtıl
Daķılar itdüğinden olma gâfil
48. Şaķın mazlûmuñ âhından seher-gâh
Ki ķomamışdur aña perde Allâh

49. Çü dād eyledi çobanlıkda Mūsā
Nübüvvet virdi aña Rabb-i Mevlā
50. Koyına itdügiçün ‘adl ü ihsān
Kelīmu'llāh olur çübān-ı insān
51. Ra‘iyyet olsa mer‘ā şāh rā‘ī
Kamu devlet devāmı ola dā‘ī
52. Çi ger tīr-i kazānuñ reddi yoğdur
Du‘ā kılkanı gibi seddi yoğdur
53. ‘Ömer ol ma‘delet tahtında sultān
Ki zıllından kaçardı dīv ü şeytān
54. Hālīfeyken görürler kim gider tīz
Medīne zāhirinde eyleyüp hīz
55. Yayağ eyle ki garğ olmuş ‘arağdan
Şorar bir kişi ma‘nī ol sebağdan
56. Ki iy dīn serveri böyle ne ta‘cīl
İrişse yile emrūñ bile biñ yıl
57. Eyitdi bir koyun kaçup süriden
Yayındı beyt-i māl-i müslimīnden
58. Dirīğ itmeyüp uş sa‘y ü emekde
Yürürin çevre anı istemekde
59. Didi ol şahş emirū'l-müslimīnsin
Hilāfet tahtına şāh-ı güzīnsin
60. Nedür bir koyuna bunca himmet itmek
İmāmet mesnedin bī-ğürmet itmek
61. Didi yiterse şām içre bir oğlağ
Kıyāmet şubhı benden şorisar Hāğ
62. Medīne* içre kaçan koyunı dir iy süst
‘Aceb mi ister isem çābük ü cüst
63. Kime kim dāyimī rāhat gerekdür
Bu fānī evde zağmet yigirekdür
64. Hātarlu yir durur sultānlık iy şāh
Anı her kula lāyık görmez Allāh
65. Bu yoluñ ol ki çekdi zağmetini
Bulur iki cihānuñ devletini

66. Meger andan dimişdür şeh Süleymân
Bulıcağ salţanat hükmine fermân
67. Ki yâ Rab baña bir mülk it müyesser
Ki olmaya dağıllara muğadder
68. Nebîdür nite buğl ola qarîni
Sağındı ya' nî dîn kardeşlerini
69. Kıtı kızlıkda Mısr içinde Yûsuf
Geçerdi ac idüp halka te'essüf
70. Mizâcına irüp andan tekessür
Yüzinüñ rengi bulmuşdı tağayyür
71. Diyicek cânuña niçün bu zağmet
Çü sinüñdür yiseñ ne bunca ni' met
72. Diridi eyle yig hâli mizâcuñ
Toyıcağ unıdarın hâlin acuß
73. Nite añlar ğanı muhtâc hâlin
Ne bilsün toğ olanlar ac hâlin
74. Çü devlet tonını geydüñ müselleme
Koma dîn etegin va'llâhu a'lem

I

Tercî^ç-i Evvel Fî-medhî Sulţân Murâd Han*
mef^ç ulü fâ^ç ilâtü mefâ^ç ilü fâ^ç ilün

1

1. Hallâk-ı ins ü mûcid-i cin vâhibü'l-hayât
Çün kıldı kâf u nûnile tekvîn-i kâyinât
2. Pes ^ç aql u nefş ü levh ü kalem düzdi ^ç arş u ferş
Hem cism ü rûh u ism ü müsemmâ şîfât u zât
3. Yidi atayla dört anaya virdi izdivâc
Kim doğa üç oğul hayevân ma^ç den ü nebât
4. İnsâna ahsen eyledi ihsânı cümleden
Şöyle ki oldı mecma^ç -ı mecmû^ç -ı mümkünât
5. Pes itdi enbiyâ neferin eşrefü'l-beşer
Niteki efdalü'r-rüsül ol kâmi^ç u't-ıtuğât
6. Kıldı resûl-i Haqq'a ulü'l-emri muhterin
^ç Âşîlere helâket ü tayı^ç lere necât
7. Gökden “hadîd” indi ki “be'sün şedîd” ile
Ya^ç nî kılıç ucında bulur mülk-i dîn şebât
8. Fî'l-cümle zâhir olalı tevķî^ç -i salţanat
Yazılalı mülük-i cihân qadrine berât
9. Gelmedi yir yüzine vü görmedi gök gözi
Şâh-ı felek-mağal bigi zât-ı melek-şîfât
10. Şâhib-kırân-ı a^ç zam u sulţân-ı rûzgâr
İskender-i zamân u Süleymân-ı rûzgâr

2

1. Sâķî şarâb şun ki gönül hummı cüş ider
Cân ^ç andelîbi ten kafesinde huruş ider
2. Şol mey durur ki cür^ç ası hicrinde câm-ı Cem
Kanını kaçre kaçre kaçra yirde nüş ider

3. Şol mey ki şevki zâhid-i halvet-nişinleri
Kem cür' a ile dürd-keş ü dîn-fürüş ider
4. Şol mey ki cāmı cevherine baksa selsebîl
Yâkût-ı ter bigi güheri la' l-püş ider
5. Şol mey ki luḫfıla kerem ü kibr ü kînenen
Ḥâşiyyeti budur ki pür eyler ü boş ider
6. Şol mey ki 'aksi cân gögine âftâbvâr
Nûr u ziyâ virüp başar-ı 'aqlı yoş ider
7. Ol şâh yâdına ki cenâbına medhiçün
Ḥaḫ rûhı nâṭıḫ eyleyüp âfâkı güş ider
8. Ḥurşiddeden serîr ü kamerden kemer düzer
Eflâki çetr ü ḫayme nücümü cüyüş ider
9. Âyât-ı vâridâtı medîhinde cânlara
İlhâm-ı ğaybdur ki anı vaḫy sürüş ider
10. Hem 'aql gibi mühtedî-i hâdî-i dühûr
Hem cân gibi ḫulâşa-i erkân-ı rûzgâr

3

1. El-ḫamdü li'llah ölmüşiken cânâna irmişem
Cân şöḫbetinde devlet-i cânâna irmişem
2. Nice niçe gezem zulümât-ı Sikender'i
Ḥıẓr-ı demem ki çeşme-i ḫayvâna irmişem
3. Gül devlet-i bahârıla 'arz olsa bülbüle
Ḳış şavletinde ben gül ü reyḫâna irmişem
4. Bakma aña ki mürçeyem 'âciz ü za'îf
Baḫtımı gör ki taḫt-ı Süleymân'a irmişem
5. Ursun muḫîṭ ğayret odından yüzine keḫ
Bir ḫaçreyem bu za' file 'ummâna irmişem
6. Eyvân-ı âsmân gözüme ṭâḫ gelmeye
Çün rif' atile ḫubbe-i keyvâna irmişem
7. Bu ḫâk-i âstâna ḫoyaldan ser-i niyâz
Bâğ-ı bihişt ü ravza-i rıḫvâna irmişem

8. Ne kayğu ola ğuşşa-i Ye 'cüc-ı fitneden
Çün sâye-i Sikender-i devrâna irmişem
9. Yüz dil ile cevâhir-i cân eyleyem nişâr
Çün hâk-i pây-ı hazret-i sultâna irmişem
10. İsfendiyâr-ma' reke Sultân Murâd Han
Dârâ-yı dehr ü Rüstem-i Destân-ı rûzgâr

4

1. Nakş itdi cân şahîfesine hâme-i ezel
Bir nakş-ı lâ-yezâlile tevķî' -i Lem-yezel
2. Ol deftere çü ' aql nazar kıldı bildi kim
Ser-nâme nâm-ı mihr meşeldür zuhal maḥal
3. Ol şâh kim nazîrine kılmamağa nazar
Aḥvelde daḥı kalmadı hâşiyet-i hıvel
4. Baksañ kemâli bahrine kem kaçredür muḥîṭ
Nisbet vaķarı Kâfina bir nokṭadur cebel
5. Kuḥl-i cevâhirin tozınıñ sürme çekmese
Dutar idi güneş gözini perde-i sebel
6. Düşmen egerçi şem' veş ola zebân-dırâz
Kaṭ' eyleye miķaş bigi pervâne-i ecel
7. H'ânında luṭfuñuñ toyınur kâse-i niyâz
Feyzinde cûduñuñ pür olur kîse-i emel
8. Telḥ eylemege nişile nûşını düşmenüñ
Zehr-âb içürdi nîzesile naḥle-i ' asel
9. Kaḥruñ kılcı göstericek berķ-ı sūznâk
Ḥilmile başlaya ' amele vâlî-i ḥamel
10. Bu dehr içinde çün dü cihânuñ murâdısın
Cân virse ṭañ mıdur saña devrân-ı rûzgâr

5*

1. İy devletüñ ḥarîmi serâ-perde-i melek
İķbâlüñ işiginde felek ḥadd-i müşterek
2. Yıllar yilüp irürmedi kaçdrüñe dest vehm
Peyk-i ḥayâl ayağıle fikr-i tîz tek

3. Şaçmış tozuñı gülşen-i firdevse bād-ı şubḥ
Rıd̄vān bölük bölük yügürür kim ala belek
4. Yir ḥāk-i pāyuña irüp iks̄ir olam diyü
Yüzün sürer cevāhiri fark itmege mihek
5. Ḥınk-i sipihr merkebün olmağa cehd ider
Mihrihle meh daḥı yilişür ki*olalar yidek
6. Her ḥükmüne felek sözi “el-ımtişālü lî”
Her emrüne melek dili “el-ihtimāmu lek”
7. Ne zehre ḳahruña k'ola dehrün te' āruzi
Yıḳar bozar esāsını dek durmazise dek
8. Şeh-per düzer melāyike-i ḳudse Cebre 'ıl
Perrān olup çü yile oḳuñdan düşen yelek
9. Kim tatlu şoḥbetünde gözetmezse ḥaḳḳ-ı nān
Acıya vü ezile nitekim suda nemek
10. Yüz üstine felek ḳapuña ḥıdmet itdügi
Budur ki gözedür nemek ü nānı rüzgār

6

1. Ol kim ezelde ḥalka vücūd inse cān ḳodı
Sinün aduñı ' āleme şāhib-ḳırān ḳodı
2. ' Adlün nes̄imi yir yüzün evvelden itdi pāk
Her zulmden ki fitne-i āḥir-zamān ḳodı
3. Ḳadrüne yidi ḳubbe yapup dört rüknile
Adını çār ' unşur u heft āsmān ḳodı
4. Bām-ı celālüne zuḫal olmağa pāsbān
İrmedi gerçi nüh felegi nerdübān ḳodı
5. Ḥāk-i derün müferriḥ-i cāndur mizāc aña
Āşār-ı müşg ü ḥaşıyet-i za' ferān ḳodı
6. ' Azmün ne rezm için ki ' uḳāb-ı ' alem şala
Ḳūt-ı hümāya yiller ile üstühvān ḳodı
7. Nüş ola cām-ı Cem saña kim ' aḳl u ' adlüne
Çün baḥt bendeñ adını Nüşinrevān ḳodı

8. Bâzâr-ı himmetünde hemîn harc-ı sâ' adur
Yıllarla her zahîre ki dükkâna kân ıodı
9. Sen bahtyârı kıldı cihân mülki ihtiyâr
Çün köhne pîrdür melik-i nev-cevân ıodı
10. Çevgân olup hilâl felek tûpa döndügi
Ya' nî senüñ durur ıoma meydân-ı rûzgâr

7

1. Mürğ-ı livâña feth per iqbâl bâl ola
Hâl-hâl-i çarh gurre-i haylünde hâl ola
2. Her menzile ki sümm-i semendüñ şeref vire
Ger ire mâh-ı nev yiri şaff-ı nî'âl ola
3. Düşmen ki baş çeküp gözede pây-e-i bülend
Kem ıuluñ ayağında gerek pây-mâl ola
4. Nuşret diler ki leşkerüñ öñince seyr ide
Feth ü zaferden ilerü geçmek muhâl ola
5. Kapuñ harîmi Şeyhi'ye beytül-harâmdur
Medhüñde tañ mı ger sözi sihr-i helâl ola
6. Fazl u kemâl ü hikmet añarsa olur fuzûl
Yüz sürdügi işigüñe hadd-i kemâl ola
7. Budur fazîleti ki fakîr ü garîbdür
'Ayn-ı 'inâyetüñ aña mâl ü menâl ola
8. Niçe ki âb u âteş ü bād u türābda
Gāh ihtilāf-ı fi' l ü gehî infi'âl ola
9. Olsun bahār-ı luţfuñ ile eyle imtizāc
Kim yay u kış tabî'ati ber-i' tidāl ola
10. Hāfiz kemāl-i devletüñe Hayyü Lā-yezāl
Nāşır celāl-i 'izzetüñe Zü'l-celāl ola
11. Olsun huçeste tālî' üñe rûz u şeb fidî
Hem cism-i āferiniş ü hem cān-ı rûzgār

II

Tercî^ç -i Şānî*mef^ç ulü mefā^ç ilün fa^ç ülün

1

1. Yâ Rab bu ne cân-âşinâdur
Kim iki cihâna rûşenâdur
2. Ne şâh durur ki mevkibinde
Sultân-ı kamer kemîn gedâdur
3. Ne mâh durur ki pertevinde
Hürşîd-i cihân-nümâ sühâdur
4. Ne cām şunar ki cür^ç asınuñ
Her çatresi çeşme-i beğâdur
5. Ne ^ç izzet olur ki fark-ı eflâk
Hâk-i kademine kem-behâdur
6. Her zerre gubârı cevherinden
Yüz mihr gözine tütüyâdur
7. Her ^ç ıkdı saçı girihlerinüñ
Cân ^ç uğdesine girih-güşâdur
8. Aldum ele cām u bir ele baş
^ç Işka kadem urana şalâdur
9. Ol cāmda cân göziyle gördüm
Kim âyîne-i cihân-nümâdur
10. Kim yoğ bu diyâr içinde deyyâr
Var iste ki yârdur ne kim var

2

1. Ahsent zihî cemâl-i şâhî
Kim pertevi nürdur İlâhî
2. Teşbih kılan yüzini mâha
Mâhiyyetin anlamaz ke-mâhî
3. Ursun dü cihâna püşt-i pâyı
Kimüñ ki bu şâhdur penâhı

4. Hicri gicesiyle ara gönlüm
Gm ılsa Őaında tañ mı rāhı
5. İrdm hele her gün āh ile uş
Ol luşfa ki yuya her gnāhı
6. Ol kevn  mekāna Őıgmayan Őāh
Vırāneye urdu bārgāhı
7. Ur imdi yüzüñ izine dervīŐ
K'oldur saña tāc-ı pādiŐāhı
8. ıl cānuñı hāk-i pāyına terk
K'eflāke irresin klāhı
9. odur Şoraram göñül  cāna
Virür ikisi dağı gvāhı
10. Kim yoğ bu diyār içinde deyyār
Var iste ki yārdur ne kim var

3

1. İy sākı-i ferruğ u huçeste
Şun sāgar-ı pür bu nım-meste
2. Şol cām ki düşdi cr' asından
Biñ 'arbede meclis-i eleste
3. Mestem be-ğudā ki bı-ğod eyle
Şunma anı degme ħod-pereste
4. Gönlüm Őınığın Őarar Őauñ lık
Ne deñlü dürüst ola Şikeste
5. Nice*olmaya serv-addñ āzād
n rāst olur hemīŐe reste
6. Cānum tolaŐurdu zülfüne ger
Olsa ıl ile benefşe deste
7. Dil derdine merg didi ħamzeñ
Bımāra zihı cevāb-ı ħaste
8. Yiter baña var u yoğ ħam-ı 'ışk
Ne nıste baaram ne heste
9. Bağlanalı zülfüñ ile bende
Bildm bu adar Şikeste beste

10. Kim yoĥ bu diyâr içinde deyyâr
Var iste ki yârdur ne kim var

4

1. Sâķî berü Şun Şarâb-ı bâķî
Ki*uram Ķademüñden ‘arşa sâķı
2. Ne râĥ durur bu râĥat-efzâ
Kim rûĥa virür ĥayât-ı bâķî
3. Ne Şerbet olur ki lezzetinden
Cân zevķin alur gönül mezâķı
4. ‘Âlem Őolu fitnedür idelden
ĶaŐuñ gözünüñle ittifaķı
5. Âhum felege bir od bıraķdı
Ki*irürdi güneşe iĥtirâķı
6. ŐaŐuñ içi ŐaŐa Őaĥıla Őaĥ
Yazsam ĥam u Őerĥ-i iŐtiyâķı
7. Bunuñla ki Őâķatüm durur Őaķ
Döymez gücüme cihân niĥâķı
8. ‘Âlem ki öñi Őoñı ‘ademdür
Niĥün Ķamu Őâķı vü rivâķı
9. Cân ile cihân ‘acüzesine
Bildüñse bu remzi vir Őalâķı
10. Kim yoĥ bu diyâr içinde deyyâr
Var iste ki yârdur ne kim var

5

1. İy ‘âlem-i cân u cân-ı ‘âlem
ĤoŐdur Ķademüñde âl-i âdem
2. Cismüñden oķındı âyet-i nür
Yüzüñde yazıldı ism-i a‘ Ķam

3. Teşne tudağuña āb-1 hayvān
Cüşān eñegüñde çāh-1 zemzem
4. İ' cāza şaçuñ ' aşā-yı Mūsī
İhyāda lebüñ Mesīh-i Meryem
5. Hālūñ varağ-1 cemāle noқта
Zülfüñ ' alem-i celāle perçem
6. Sāķī getür imdi yine bir cām
Kim cān virüp irmedi aña Cem
7. Şol cām ki kaçresi tamarsa
Kevşer şaçar āteş-i cehennem
8. V'er ansuz olursa cūy-1 cennet
Görine göze serāb-1 bī-nem
9. ' Ālem tolu güft ü gūdur illā
Her kim bunu bildi oldı epsem
10. Kim yoğ bu diyār içinde deyyār
Var iste ki yārdur ne kim var

6

1. Cān mürğī tütulmayup cihāna
Kıldı işigüñi āşiyāne
2. Pervāz-1 fezā-yı kuds iderken
Şayd itdi hevā-yı dām u dāne
3. Ya' nī ki çü gördi zülf ü hālūñ
Sī-mürğ iken oldı mürğ-1 hāne
4. Ol hūsn ü cemāl-i bī-nişāndan
Yüzüñde görür gözüm nişāne
5. Virür gönül ol nişāna yüz cān
Cānāna iren çalır mı cāna
6. Künc-i dil ü cān u gevher-i ' ışķ
Vīrāne vü genc-i cāvidāne

7. Sâķī getür imdi ķüt-1 rūhı
Yâķüt-1 revân irür revâna
8. Ki*idem bu şafâ deminde der-yâft
Dünyâyı vü dîni ‘ aşıkâne
9. Oynatmağa varlığın dü kevnüñ
Şol nağme(y)i eyleyem terâne
10. Kim yoğ bu diyâr içinde deyyâr
Var iste ki yârdur ne kim var

7

1. Ger kılcı kalursa ten ta‘ abdan
Cân u dil üzilmeye talebden
2. Şey’ li’llahum işigüñdür iy şâh
‘ Afv eyle gedâ-yı bî-edebden
3. Güstâhlığa sebep ne luţfuñ
Kesmezven ümîdüm ol sebebden
4. ‘ Âlem nice luţfuñ ummasun çün
Var sebķati rahmetüñ ğazabdan
5. Dün gün senüñile saña müştâķ
Hâlüm ‘ aceb oldu bü'l-‘ acebden
6. Sâķī şunıvir şarâb-1 ‘ unnâb
Kim kaynadı ķan dem-i ‘ inebden
7. Hâşiyeti la‘ lüñüñ nedür kim
Lü’lü’-i ter aķıdur zehebden
8. Muţrib nefes ur ki cân-1 Şeyhî
Çâk eyleye ten tonın tarabdan
9. Ol ezgiye düze şubğ u şâmın
Göz yuma ‘ Acemden ü ‘ Arabdan
10. Kim yoğ bu diyâr içinde deyyâr
Var iste ki yârdur ne kim var

III

Der-Medh-i Sulţân Muhammed Paşa*

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1

1. Er-ravzu қad tezehhere yâ eyyühe'n-nedîm
Қum fe'sқına'l-müdâme ve bâdir ile'n-na'îm
2. Bu dehr levhine yine naққâş-ı lem-yezel
Bir naқş һâdiş itdi ki itmez meger қadîm
3. Âşâr-ı raһmeti nice iһyâ kıllur yine
Arzuñ ' ızâm-ı meyyitin olmışiken ramîm
4. Enfâs-ı ' İsevî mi bu yâ nefha-i şabâ
İ' câz-ı Müsevî mi bu yâ raһmet-i Raһîm
5. Kim verde virdi şüret-i һad oldı müstedîr
Kim serve düzdi hey'et-i қad oldı müstaқîm
6. Cünbişdedür şabâ nice tutsun göñül qarâr
Gerdişdedür қadeһ nicesi қala dil selîm
7. İrdi hevâ mizâcı yine istiқâmete
Deprendügince şıһhat alur nergis-i saқîm
8. Bismi'llah imdi bâğa gir âyât oқur iseñ
Gör nice yazlu yaprağa Raһmân ile Raһîm
9. Bülbül kelâmın añla ki didâr-ı gül saña
Yaprağ içinde görine çün âteş-i Kelîm
10. Rühü'l-қudüs bigi ağacuñ yaprağına yil
Bir demde bâr virdi toқuz ay iken ' aқîm
11. Sîm ü zerile talduran âfâkuñ evcini
Şâh-ı kerîm feyzi midür yâ dem-i nesîm
12. Pîrüz-baht u zühre-maқâm u zuһal-maһal
Nev-rüz-rüz u tâli' i һurşid ile һamel

2

1. ' Âlem münevver oldı gül ü gülsitân gerek
Meclis mu' attar oldı mey-i ergavân gerek

2. Şan kim bihişt şuffesidür şahñ-ı bûstân
Hürî şafâsın isteyene dil-sitân gerek
3. Seyr itdügi şabâ yili sünbül saçın seher
Ya' nî cihân cinân gibidür büy-ı cân gerek
4. Her hurde(y)i ki gonce nihân itdi hırkada
Gül şüfiyâne açdı ki zer der-miyân gerek
5. Nergis gözinden olsa ' acerb mi harâb-mest
Şâhib-nazar bu meykedede ser-girân gerek
6. Gözüñ kanuma diş biler ü dil dudaguña
' İsi deminde ya' nî ecelden emân gerek
7. Kaddi hayâli gitmedi gözden bu turfedür
Şür-âb içinde bitmeye serv-i revân gerek
8. Gitdi gönül ü cân gözüñe karşı ten turur
Elbette oğ atıldığı yirde nişân gerek
9. Zülfün kemend[i] câna yiter göz ü kaç nedür
Beñzer ki şayd-ı vahşiye tîr ü kemân gerek
10. Sâkı şarâb şun ki gönül hummı cüş ider
Lîkin şurâhimüz leb-i şekker-fişân gerek
11. Didüm ki ' arızuñ şu mı yâ rûhdur yüzüñ
Eydür bu han ayağına varı revân gerek
12. Kim serv öñinde kayım ü elinde bu ' amel
Bülbül katında kayıl ü dilinde bu gâzel

3

1. Gül gelmesün yüzüñe ki bî-reng ü fer gider
Nergis görünmesün gözüñe bî-başar gider
2. Zülfün ziyâretine şabâ her seher gelür
Korğar tolaşa bendine turmaz kaçar gider
3. Şüfî egerçi şehrüñe ' âkil gelür şehâ
Mestâne gözlerüñ göricek bî-ğaber gider

4. Sâķî elüme şun yine cām-ı sürürü kim
Fâş olısar anuñ ile bu sır ki ser gider
5. Dime müdām gelse gider cümle neng ü nām
Yārā getür getür meyi ‘arı gider gider
6. Her huşki ter iderse ‘aceb mi gönül gözi
Şol deñlü yaş döker ki gelen cümle ter gider
7. Şeyhî vireli yoluña ‘aql u gönül ü cān
Cān u gönül [ü] ‘aql arasında neler gider
8. Feryādı la‘lüne mi kılam ya yañağuña
Kim kanlu dilde gözler elinden neler gider
9. Dād itmeseñ u ram yüzüm ol han ışigine
Kim atı ileyince melāyik haşer gider
10. Şol şāh kim bu kırş-ı hor u h‘ānçe-i felek
Devrān eliyle meclisine mā-ħazar gider
11. İsterse ilçiligine fetḥ ü zafer gelür
Hüküm itse kullıgına kazā vü kader gider
12. Sulṭān-ı bî-ħatā vü Süleymān-ı bî-ħalel
Cān bigi bî-naẓır ü cihān bigi bî-bedel

4

1. Devletlü yüzi şemsini çün ṭālî‘ itdi Hāķ
Şubḥ-ı sa‘ādet itdi şeķāvet dünini şaķ
2. Evvel yazıldı adına nuşret berātı çün
Oldı vücūdı ḥaṭṭına levḥ-i ‘adem varaķ
3. İltürse gülşene ışigi tozını şabā
Lāle yile vara gül udından dōke ‘araķ
4. Taḥtı ayağı yiridür eṭbāķ-ı āsmān
Cevher şaçarsa n'ola melāyik ṭabaķ ṭabaķ
5. Devlet ağacı ışiginde bitüp durur
Cümle cihān degül ki şalısar budāķ budāķ

6. Nâm-ı Muhammedî ile ‘adl-i Muhammedî
Dîn-i Muhammed'i ne müzeyyen düzetti Hâk
7. Hoş kâmkâr sikke vü huṭbe bu adile
Dür bigi nâmdâr söze kanı göz kulaḳ
8. Şâhâ şu menziletde durur rif' atûn günü
Kim kana ğarḳ olup iremez gerdine şafak
9. Qadrûn kitâbı naḳlini ders itse ‘aql-ı kül
Bir ḫarfi yüz cihân diline ola biñ sebak
10. Şal tîĝ-ı âbdâruñi düşmen yüregine
Bir odlu şu vire ki daḫı ḳalmaya ramak
11. Nesrîn bigi sen al elüñe câm-ı lâle(y)i
Ki*a' dâña ḫûn-ı dil mey olupdur ḳadeḫ ḫadaḳ
12. Ger kürsî idinürse toḳuz çarḫı fi'l-meşel
Qadrûn ayaĝın öpmege irişmeye zuḫal

5

1. Çeksün elini fitneden âḫir-zamân yiter
Çekmezse ḳahr ḳılmaĝa şâh-ı cihân yiter
2. Ser-keşlik itmesün eyidüñ tevsen-i felek
Sultân 'inâyeti aña ḫablü'l-'inân yiter
3. Olsun muṭî' emr-i berâtına ins ü cân
Kim bir başına şeh yidi iḳlîme ḫan yiter
4. Devlet göĝi ṭamına aĝayum diyen kişi
Ursun yüzi ki şâh işigi nerdübân yiter
5. Terk olsun imdi Rüstem ü Kāvūs ḳışşası
Ki*ol ḫan ḫikâyeti bu dile dâstân yiter
6. Beklenmesün kimesne ki sultân-ı kâm-rân
Bu ḳarn içinde 'âleme şâhib-ḳırân yiter
7. Düşmen ḳıçına ḳaçmaĝıla ḳurtulam şanur
Serçe niçeme tiz ise şâhîn toĝan yiter
8. Şâhâ şerîf işigüñe Şeyḫî niyâzile
Geldi dilinde medḫ ü şenâ armaĝan yiter

9. Gerçi irişdi hikmet ü 'ilm âftâbına
Kim yoĥ sitâresi hele şî' r-i revân yiter
10. Lâf ile yatlu söze nite ola çâşnî
Tatlu ta'âma tîb-i revâyiĥ-nişân yiter
11. Nice ki şer' şıdķına burhân-ı 'aql bes
Nice ki kalb nuĥķına dil tercemân yiter
12. Şer' ile kıyım ol yüzüñi görmesün ĥalel
'Aql ile dâyim ol özüñe irmesün zeled

IV

Tercî'-i Râbi' Fî-medĥi İbni Germiyân*
mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1

1. Çün çarĥ ĥoķķa-bâzı bisâţ açdı kuĥl-reng
Bir lu' b ile Ĥıĥâya zafer buldı ehl-i zeng
2. Şan buldı naĥ' şüretini töldü mühreler
Yâ geldi baĥr şekline ortaya bir neheng
3. Yâ meclis-i şarâbdur ay anda câm-ı mey
Pervîn tabaķda nuĥl düzer zühre sâz-ı çeng
4. Bercîs tutar elde kalem tîr ile şihâb
Mirriĥ cengi gibi atar cinniye ĥadeng
5. Bir laĥza irmege bu iki yâr birliğe
Bir reng urunmışidi iki yüzlü heft-reng
6. Ârâyişile 'âlem ü ben derdile ĥazîn
Âsâyişile âdem ü ben fikr evinde deng
7. Kim ĥam gicesine 'acebâ ola mı seĥer
Devlet çağırdı tal' at-i şâh-ı ĥuceste-yeng
8. Sulţân-ı berr ü baĥr ü Süleymân-ı şark u ĥarb
Dârâ-yı dâr u ĥîr ü Ferîdün-ı ĥarb u ĥarb

2

1. Seyyâreler şehi çü seĥer-geh 'âlem tutar
Mîr-i 'Arab diyârını şâh-ı 'Acem tutar

2. Zî şâh kim vücûdı cihâna yüzükmedin
Yüz dönderür muhâlifî râh-ı ‘adem tutar
3. Dün şihnesi ‘alemleri haţtını çözmege
Elde seher muvaqqı‘ı nûr-ı kalem tutar
4. Meydân-ı lâciverdîde zerrîn tûp urmağa
Çevgân-şifat bu çarh-ı felek püşt-i ham tutar
5. Şan bir gül açılır bu felek gülşeninde kim
Dünyî anuñla zînet-i bâğ-ı İrem tutar
6. Bülbül bu gül koğusu şafâsına şubh-dem
Bir zevk ider ki gonce-i gülşen de dem tutar
7. Bunlar tahayyülât durur toğrusı bu kim
Şeh bezmi hıdmetine felek câm-ı Cem tutar
8. Sulţân-ı berr ü baħr ü Süleymân-ı şark u ğarb
Dârâ-yı dâr u ğir ü Ferîdün-ı ğarb u ğarb

3

1. Sâķî şarâb şun ki bu gönlüm şafâ diler
Derdile haste cân kadehüñden devâ diler
2. Devrân cefâsınuñ bilürüz yoğ nihâyeti
‘İş eylemek gerek bu zamân çün vefâ diler
3. Ne lezzeti ola leb-i mey-güñüñ iy püser
Kim bir şurâhiye iki biñ cân behâ diler
4. Çün puhteler bilür bu gün ol hâm kadrini
Bîgâne içmesün anı kim âşinâ diler
5. Ğam mürĝını ki cân kafesi bislemişidi
Gönlüm bu şâzılığda yabana şala diler
6. Bir şeh katında hâşıl olur bu murâd kim
Gün gözine ayağı tozın tütüyâ diler
7. Hem ‘iş ü ‘işretine her âdem şenâ kıılır
Hem fetħ ü nuşretine dü ‘âlem du‘â diler
8. Sulţân-ı berr ü baħr ü Süleymân-ı şark u ğarb
Dârâ-yı dâr u ğir ü Ferîdün-ı ğarb u ğarb

4

1. Ol kim durur ki rif^ç ati gökden güzer kıılır
Hışm itse şir-i ner ğazabından ħazer kıılır
2. Cūd u seĥā deminde zer ü sīmi ĥāk ider
Her çend kīmiyā nazarı ĥāki zer kıılır
3. Kahrı odı yanarsa yidi bahrı ĥuřk ider
Luşfi şuyı saçılrsa kamu berri ter kıılır
4. Bu çarĥ-ı ser-keş olmaz ise emrine muşı^ç
Bir lu^ç b ile esāsımı zīr ü zeber kıılır
5. Āfākı tutduĝı daĥı baĥtınıñ ilkidür
şabr eyle gör ki devleti daĥı neler kıılır
6. ^çAkl eydür el-ĥaĥ işbu řıfāt issi kim durur
Bir zāt^çdur ki luşfiyile Ĥaĥ nazar kıılır
7. Ya^ç kīb Ĥān ibni Süleymān-ı řehryār
K'adı menākībını dilüm bu kadar kıılır
8. Sulřān-ı berr ü baĥr ü Süleymān-ı řarĥ u ğarb
Dārā-yı dār u ĝir ü Ferīdün-ı đarb u ĥarb

5

1. Tařvīr çoĥ kııla bu zamāne miřāller
Ol řāĥ mişli bulmaya bu māĥ u sāller
2. Görmeye devlet ayı yüzi gibi āsmān
Ecrām çoĥ řoĝa vü kııla ittiřāller
3. Bitmeye kıaddi gibi sa^ç ādet budaĝı ĥiç
Çoĥ dike bāĝbān-ı řabāyi^ç nihāller
4. Ay u gün öykinür meger ol şeh kemāline
Kim dün gün irdi bunlara naĥř u zevāller
5. Baĥřıř deminde gözine bir zerre gelmeye
Dünyī şolusı olur ise genc ü māller
6. Ol gitdi kim zamān bize nā-sāz-kār idi
Uş devletinde kamuya ĥoř oldu ĥāller
7. Fikrüm müneccimi ki kıılır seyr nazm ile
Bu geldi řālī^ç inde nice ki*urdı fāller

8. Sulţân-ı berr ü baħr ü Süleymân-ı şark u ğarb
Dârâ-yı dâr u ğîr ü Ferîdün-ı ğarb u ğarb

6

1. İy ħüsrev-i cihân saña devr-i zamân fidî
Şâh-ı cihânsın özüne milk-i cihân fidî
2. Sen cân selâmet olmağıçün ins ü cân zekât
Sen kân-ı luţfa irmege kevn ü mekân fidî
3. Budur hilâl şekli ki atun ayağına
Yılda on iki na' l kıılır âsmân fidî
4. Ger döstlar ayağuna kıılursa cân nişâr
Ħanum ' aceb mi düşmen ider ħân u mân fidî
5. Devletlü başuna şadağa milk-i Keyķubâd
Hem ayağuna efsar-i Nüşîrevân fidî
6. Begler ulu bilüne çü nâ-dân durur kamu
Şâhib-nağarsın özüne şâhib-ķırân fidî
7. Âdem n'olur perî vü melek vahş u tayrile
Bu vaşfuñ işideli kıılır saña cân fidî
8. Sulţân-ı berr ü baħr ü Süleymân-ı şark u ğarb
Dârâ-yı dâr u ğîr ü Ferîdün-ı ğarb u ğarb

7

1. Şâhâ bu milk esâsı saña pâydâr ola
Yaşuñ zamâne ' ömri gibi bî-şümâr ola
2. İlduz bigi niçeme öküş cem' ola ' adū
Gün yüzün ile gıce gibi târ u mâr ola
3. Depret ' alem ki ķankı diyâr olsa maķşaduñ
Muĥtâr yol ķulavuzı Cebbâr yâr ola
4. Şâhâ murâdı Yûsuf-ı Şeyĥî'nün ol durur
Kim bu sa' âdet işigine bendevâr ola
5. Fazlı bu kim ğarîbdür ü şeh ğarîb-dost
Da' vâ-yı fażl idene ħod eş'âr 'âr ola

6. Hâşşa öñüñde kim fuzelâ secdegâhıdur
Kim gözine kemâl-i nizârı nizâr ola
7. Seyr it nice ki encüm ü seyyâre seyr ider
Var ol nice ki kıubbe-i devvâr var ola
8. Sulţân-ı berr ü baır ü Süleymân-ı şark u ğarb
Dârâ-yı dâr u ğır ü Ferîdün-ı đarb u ğarb

V

Merşıye-i İbni Germiyân tâbe şerâhu*

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1

1. Yâ Rab bu dehr-i dñn nicesi bî-vefâyımış
Mekkâr u ğileger sitem ü pür-cefâyımış
2. Nâz u na' im oğuduğı nâr-ı caĥımdür
Ķand ile bal didüği Ķahr u belâyımış
3. Şâdısi ğuşşa devleti miĥnet devâsı derd
Luţfi cefâ vü ' izzeti ' ayn-ı ' anâyımış
4. Bu ĥâksâra şu gibi aĶma iñende kim
Od gözlünüñ elindeki bād-ı hevâyımış
5. BaĶma ' imâretine ki maĥzâ ğarâbdur
BaĶma beĶâsına ki bi-küllî fenâyımış
6. ŞaĶın řoĶar bu mâl ođuduĶları mârđur
Ķaç kim yudar ' aşâ dinilen ejdeĥâyımıř
7. Fıkr-i ĥasen gerek ker ü ferrin belâ bile
Ķün kim Ħüseyn'e řaĶladıđı Kerbelâyımış
8. Ne aşşı dâne dökdüği Ķün dâm ider kemîñ
Bu cev-fürüşı ğör nice gendüm-nümâyımış
9. Ol şeh Ķanı ki luţfiyile pür-şafâyıduĶ
Şımden ğirü dirîĝ işümüz âĥ u vâyımış
10. Sulţân-ı Germiyân ğurebâ devleti dirîĝ
Şâĥ-ı cihâniyân fuĶarâ ni' meti dirîĝ

2

1. Seyl-âb-ı miḥnet aqıdur uş ebr-i ğuşşa-bâr
Ṭūfân-ı fitne mi olısar yâ Rab âşikâr
2. Bir dâr u ğîr-i nuşrete mağrūr u bî-ḥaber
Dest-i zamâne zîr ü zeber kıldı kâr u bâr
3. Bu söz ü sâz u bunca feraḥdan ne fâyide
Çün zūr u zâriyile bozar anı rûzgâr
4. İy çarḥ-ı ḥîre yok mı bu miḥnetlere emân
V'iy devr-i tîre var mı bu ḥasretde zînhâr
5. Yok yok ki sen de bizcileyin 'âciz ü za'îf
Bu emr-i Zü'l-celâldür ü ḥükm-i Kirdgâr
6. Yan dürlü dürlü odlara iy ḳalb-i sūznâk
Dök ḳanlı ḳanlı yaşları iy çeşm-i eşk-bâr
7. Ol şeh firâḳına ki ḥabîbü'l-ḳulûbidi
Hem müşfik-i şığâr idi hem mün'im-i kibâr
8. Ḳalmadı gözümüzde yüzinden meger ḥayâl
Oturmadı gönüle ğamından meger ğubâr
9. Âdem midür bu demde bize hem-dem olmayan
'Âlem gözi maḥal durur ağlarsa zâr zâr
10. Sultân-ı Germiyân ğurebâ devleti dirîğ
Şâh-ı cihâniyân fuḳarâ ni'meti dirîğ

3

1. Serd oldı memleket melik-i Germiyân ḳanı
Şûr ile tıldı şehri içi şâh-ı cihân ḳanı
2. Devlet çerâğı gözlerinün nûrı ḳandadır
İḳbâl ü 'izz ü baḥt tenine revân ḳanı
3. Cüd u kerem maḥalline Ḥâtem ne yirdedür
'Adl ü ḥikem sarâyına Nüşinrevân ḳanı
4. Ol şeh ḳanı ki eydür idi devleti ğüni
Gönlüm elüm ber-â-beri baḥr ile kân ḳanı
5. İn'âmı 'âmm u ni'meti bî-minnet eyleyen
Sîm ü zeri nişâr ḳılan râyğân ḳanı

6. Cem' oldı tapuya yine dīvān erenleri
Çekmege luṭf ḥ'ānını devletlü ḥan ḳanı
7. Mecmū' ısı ayaḳ gibi ayrıla başdan
Ḳamusı ḳuru gevdedür ortada cān ḳanı
8. Düş midi yā ḥayāl midi ol na'īm ü nāz
Devlet didükleri degülise yalan ḳanı
9. Ḥaḳḳā ki bu firāḳa göre nāle ḳılmaduḳ
İnşāf bu muşībete göre fiḡān ḳanı
10. Sulṭān-ı Germiyān ğurebā devleti dirīḡ
Şāh-ı cihāniyān fuḳarā ni' meti dirīḡ

4

1. Geydi gice bu mātem içün cübbe-i siyāh
Derdile göge boyadı ṭonını şubḥ-gāh
2. Nāleyle aldı egnine nīlī ḳabāyı çarḥ
Zerd oldı āftāb yüzün ṭırmaladı māh
3. Ğarḳ oldı ḳanlı yaşına şām u seḥer şafaḳ
Baḥr acıdı vü ber başına şaçdı ḥāk-i rāh
4. Zīrā ki cümle 'āleme in'āmı 'ām idi
Elbette vācib oldı ḳamuya 'azā-yı şāh
5. Maḫlūma melce' idi vü bī-çāreye şefīḳ
Miskīne mesned idi vü eytāma tekyegāh
6. 'Ālimlere mu'īn idi sāyillere muḡiṣ
'Ābidlere mu'izz idi zāhidlere penāh
7. Nāzük tenini andan ötürü ḳınadı Ḥaḳ
Dürlü belāyile ki*ulaşa Ḥaḳḳ'a bī-günāh
8. Allāh ile ḳılurdu niyāz u mu'āmele
Vardur ümīz ki artura raḥmetlerin İlāh
9. İnsān n'olur felek melek ü cinn ü vaḥş u ṭayr
Zerrāt-ı kāyināt fiḡān idüp eydür āh
10. Sulṭān-ı Germiyān ğurebā devleti dirīḡ
Şāh-ı cihāniyān fuḳarā ni' meti dirīḡ

5

1. Yâ Rab özine ravza-i cennet maķâm ola
Rûhına Muştafa nefesinden selâm ola
2. Firdevs içinde üns ola ervâh-ı kudsıye
Raḥmet nazarları aña Haķ'dan müdâm ola
3. Ehl-i sücüd haķķı kıyâmetde cismine
Ṭübî budağı gölgelerinde maķâm ola
4. Terk eyledi belâ evin ü mülk zaḥmetin
Andan 'ivaż melâıık ü dârü's-selâm ola
5. Dünyâda şâd u ḥurrem iderdi gönülleri
'Uķbâ evinde muḥterem ü şâd-kâm ola
6. Ehl-i 'ibâdet idi muḥib rûh-ı pâkine
Vird ü du'â eşerleri her şubḥ u şâm ola
7. Muḥtâc-ı raḥmetüñdür eyâ ğâfirü'z-zünüb
Kıl kim 'inâyetüñ nazarı i' tişâm ola
8. Şeyḥî var imdi ğuşe-i 'uzlet kıl ihtiyâr
Zevķ-i tena''um ise hemîndür tamâm ola
9. Dâıim du'â-yı ḥayr ile yâd it revânını
Dilüñde ḥod bu beyt gerek ber-devâm ola
10. Sulţân-ı Germiyân ğurebâ devleti dirîğ
Şâh-ı cihâniyân fuķarâ ni' meti dirîğ

VI

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1

1. İy ḥufte ğâfil olma ki ṭabl urdı sârbân
Cem' eyle raḥtuñı ki revân oldu kârbân
2. Yatma emîn bu dâr-ı fenâya ğurür idüp
Kim çarḥ bî-şebât durur dehr bî-emân
3. 'Âķil maķâm-ı fitnede ğâfil yürime kim
Pür-ḥiledür zamâne vü pür-mekrdür cihân
4. Mekkâredür bu dehr velî vaż'ı dil-firîb
Ğaddâredür bu pîr velî şekli nev-cevân

5. Balı belâ vefâsı cefâ nûşı nişdür
Hem mâli mâr u mülki yalan aşşısı ziyân
6. Devrân ki hâdişât ile her gice yüklüdür
Gün toğmadan neler toğa kim bile nâ-gehân
7. Nice ciger bu hasret ile pâre pâredür
İşi şağvü vü aşvü ağı oldu şuyvü kıan
8. İrse fenâ nidâsı çv sultân u çv faķır
Esse ecel yilv çv zâ'îf ü çv pehlevân
9. Âhır-zamâna bildük eger eylese vefâ
Evvel kıalaydı anda şeh-i âhırü'z-zamân
10. Ol şâh-ı mâh-seyr kıanı kim sarâyına
Zühre nedîm idv vü zuhal gice pâsbân
11. Şâh-ı cihân nebîre-i 'Oşmân içün dirîğ
Sultân Muhammed ol melik-i kıan içün dirîğ

2

1. Niçe muhâlefet yiter iy çarķ-ı bî-vefâ
Devrûn kıamusı cevrdür ü cünbişüñ cefâ
2. Bir taķt kıomadun kı anı taķta kılmadun
Bir cübbe virmedun kı anı itmedun kıabâ
3. Bir cür' a nûşun âhırv bîñ niş ü zehrdür
Bir zerre balunun şonı bîñ miķnet ü belâ
4. Evvelde bisledüğünv nâz u na'îm ile
Âhır niçün kıodun yine bî-tâc u bî-nevâ
5. Devlet ağacı kım kıamuya tekyegâh idv
Bir h'âr cübbe gibi niçün eyledun hebâ
6. Baķt âftâbv yüzi sıyâh oldu âh kım
Kıalmadı nûr u ferri cihân kıaldı bî-zıyâ
7. Ye'cüc-ı fitne her yañadan baş götür[di]se
İskender-i zamân kıanı kım eyleye ğazâ
8. Bunun gibi zamânevde iy râķatü'l-vidâ'
Bu resme rûzgârda iy zaķmetü's-şalâ
9. Bir ehli eyle ağladı zâr u fıĝân ile
Gitdi melik nidâ felege irişüp şadâ

10. Şâh-ı cihân nebîre-i ‘Oşmân için dirîğ
Sultân Muhammed ol melik-i han için dirîğ

3

1. İrdi cihân muşibete şâh-ı cihân xanı
Yitdi zamân vaşiyete mâh-ı zamân xanı
2. Zûlm ile büstân-ı cihân oldu huşk-leb
Ol ‘adl menba‘ındaki âb-ı revân xanı
3. Gitdi ki*idüp ra‘iyyet[i] oğlanların yetim
Dürlü ri‘âyete peder-i mihrbân xanı
4. Ol xamu ‘izz ü mertebe vü câh u salţanat
Şan kim yalan idi xurî ten xaldı cân xanı
5. Yüz biñ göz ile çarh-ı kühen-pîr ağlasun
Bulmaya bir anuñ bedeli nev-cevân xanı
6. ‘İlm ile sırr-ı Aḥmed-i Muhtâr xandadır
‘Adl ile Rûm tahtına Nüşîrevân xanı
7. Endişeler çoğ idi zamîrinde hayr ile
Feryâd çarh-ı zâlim elinden emân xanı
8. Gice kara geyüp yaqasın çâk ider seher
Ya‘nî ki salţanat güneşinden nişân xanı
9. Şerh eyleyeyidüm bu belânüñ muşibetin
Xanı*ol dil ü mecâl bulunmaz zamân xanı
10. Şâh-ı cihân nebîre-i ‘Oşmân için dirîğ
Sultân Muhammed ol melik-i han için dirîğ

4

1. Ol şâh ‘ömr [ü] devletine doymadı dirîğ
Gitdi öñine soñına bir küymedi dirîğ
2. Mekkâr devri kendüye yâr eylemiş idi
Ne gizlemişmiş özine tuymadı dirîğ
3. Añrardı şîr-i ner gibi ceng itse yağıda
Ağuludur ölüm oğına döymedi dirîğ
4. Bu şerbeti kazâ çün aña bağlamış idi
Tıbb ehlinüñ daḥı sözüne uymadı dirîğ

5. Çün māl ü mülk leşker ile çāre bulmadı
Kimse muqadder olanını yoymadı dirîğ
6. Şundı fenā şarābın añā sākî-i ecel
Nüş eyledi ħumārını hîç uymadı dirîğ
7. Atlas tenini incidür iken yidi [bu] ħāk
Kim geymeyiser ol tonı yā geymedi dirîğ
8. Toymışdı māl ü mülke vü esbāba devlete
İllā ki ‘ömr cevherine toymadı dirîğ
9. Şāh-ı cihān nebîre-i ‘Oşmān için dirîğ
Sultān Muhammed ol melik-i ħan için dirîğ

5

1. Ol irdi luţf u rahmet ile Ĥağ civārına
Allāh ‘ömr virsün anuñ toğrı yārına
2. Ĥağ rahmetinde niçe ki āsūde ola ol
Şāhumuzuñ irişmeye ġam rüzġārına
3. Sultānumuz ile işi mihr ü vefā idi
Ururdı luţf şayķalını cān ġubārına
4. Bes şāhumuz da şıdķ u şafāyile lā-cerem
Virmişdi ihtiyārın anuñ ihtiyārına
5. Bu ġün ne cānlar ki*ola sevgüsü bî-riyā
Ferdā için zāġîre alur cümle varına
6. Yarın ki genc-i mağfireti ‘arza kıla Ĥağ
Toğru muġibbler irişe rahmet nişārına
7. Ĥayġu tozında gerçi ki ġarķ oldı cānumuz
Ne ġuşşa şāhumuz nazār eyleser arına
8. Āġîr-zamānda fitneden olam diyen emîn
Gelsün bu luţf işigine şefķat diyārına
9. Şeyġî dilinde şām u seġer himmet ü du‘ā
Vird oldı neylesün daġı derviş varına
10. Rahmet deñizi mevcine ġarķ olsun ol şehîd
Devlet ‘azîz şāhumı çeksün kenārına

11. Şâh-ı cihân nebîre-i ‘Osmân için dirîğ
Sulţân Muhammed ol melik-i han için dirîğ

I

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

1. Yâ Rab ne hüsni olur bu nice behcet ü behâ
Ki*olmaz ayağı tozına cân u cihân behâ
2. Ger hüsni bedri nūrına ide muķābele
Yüzi nūryla görine şemsü'd-đuķhâ Sühâ
3. Cân mürĝi kim tōlaşdı ķara zülfi aĝına
Müşkil duzaĝa düşdi ' aceb ola mı rehâ
4. Cādū gözün çü fitneye binüp atar hadeng
Sihr ile ay olur yayı ķamçısı ejdehâ
5. Hâlât-ı ' ışķa gerçi nihâyet dinilmedi
Derd almaĝ ibtidādur u cân virmek intihâ
6. ' Ömrüm bigi geçer baña hey va' deler virür
Âh ol ecel didükleri irer diyince hâ
7. Bâ-şükr ķula nişe belâ nūşını şunar
Şeyhî şikâyet itse edeb ola mı şehâ

II

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

1. Şi' rinde luţf ola mı gönül kim hazin ola
Yaz deftere bu şi' ri ki hikmet hemin ola
2. Jengâr-ı ĝamdan it dil ü cân gözgüsini pāk
Câm-ı mey ile ki*âyine-i ĝayb-bin ola
3. Yâ Rab bu zulm u fitne zamânından el-amân
Âmin iden bu virde belâdan emin ola
4. Dünyî denî durur aña dānâ tayanmaya
Bād añlayan bu hâki zihî pāk-din ola
5. Tutdı cihânı zerķ ü riyâ ' âfiyet bulan
Mey-hâne ĝüşesindeki halvet-nişin ola
6. Düşmedi çengüme nice yandumsa ' üdveş
Bir hem-nefes çü ney ki deminde hanin ola

7. Şeyhî ço hânekhâhı harâbâta kaçd kı
Ki*aşhâb-ı zevk ü şevk ile şıdquñ yaqın ola

III

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Kapuñdan özge bulunmadı çün penâh baña
Uş işigüñ tozıdur yine secdegâh baña
2. Şefî' idineydüm göz yaşın işigüñde
Velî ne çâre ki 'özrüm durur günâh baña
3. Nazar faķire kı iy pâdişâh-ı hüsñ ü cemâl
Ki rahmetüñ günüdür sâye-i İlâh baña
4. Dök imdi dâne-i vaşluñ ki 'ömr hırmenini
Degül yaķarsa cefâñ odı berg-i kâh baña
5. Ne ayda dâyire çekdi 'izâruñuñ haţtı
Ki halka urdı kamer noķta bigi râh baña
6. Fiğân ki nergis-i mesti bu serv-i lâle-ruhuñ
İçüp şarâb-ı gurûr eylemez nigâh baña
7. Bu renc ü miñnete şefkat yoğ ise vâ Şeyhî
Bu derd ü hasrete rahm itmez iseñ âh baña

IV

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Vaķtidür bülbül ki gülşen bezmine hoş-ĥ'ân ola
Kim gül açup bir nefes cân u gönül ĥandân ola
2. Dağıdup zülfin benefşe saçına 'anber şaçı
Şaçımı sünbül çözüp müşg ü 'abîr-efşân ola
3. Ğamzesinden nergisüñ 'aql u gönül ĥayrân u mest
Şûrişinden lâlenüñ cân u cigerler kıan ola
4. Bülbülüñ gül vaķtine baş şalduğına şâĥ şâĥ
Ğonceler dem-bestedür reyĥân görüñ ĥayrân ola
5. Gel gel iy şâh-ı cihân çün yiñi cân buldı cihân
Cân virüp 'iş itmeyen cânân ile bî-cân ola

6. Sebze vü yâr-ı perî-ruḥ olsa cām-ı mey bu dem
Âb-ı ḥayvân isteyen âdem degül ḥayvân ola
7. ‘Âlemi seyrân ider zülfüñ hevāsına nesîm
Ṭañ mı sevdâda yilen ger deng ü ser-gerdân ola
8. Ḥoş görüñ gül şöḫbetin şöḫbet ḡanîmetdür bu gün
Ḥâşşa bir bezm içre kim ol cān bu gün sultân ola
9. Ḥüsn ü luḫfin güllerüñ bir şemme ḥâke şaymaya
Ḥâk-i pâyı şemmesi ger Şeyḫî'ye iḥsân ola

V

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Hezâr dil gözedür dil-ber ise ancağ ola
Maḥal ḳomaz felege server ise ancağ ola
2. Ne bî-naẓîr güneşdür ki ḳanda yüz ṭutsa
Cihân nazar bırağur manzar ise ancağ ola
3. Lebi durur dişile la' l ü lü 'lü' ü yâḳût
Ne ḳıymeti var eger gevher ise ancağ ola
4. Nebât-ı la' li sözinden zülâl olur deryâ
Tebâreka'llâh eger şekker ise ancağ ola
5. Ḳaşuñ gözüñ dirilüp oldılar ṭanuḳ ḳanuma
Ṭut imdi şer' sözün maḥzar ise ancağ ola
6. Bu kim dimişler aña ḥaste 'âşîḳa baḳmaz
Ḳayırmaz öldüricek şorar ise ancağ ola
7. Şehâ bu Şeyḫî ḳuluñuñ var ise biñ cānı
Fidî durur yoluña çâker ise ancağ ola

VI

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Ḥüsn ḥ'ânı ni' metinden gün yüzüñ açsa niḳâb
Sofrasında sebze degmez ḳurş-ı mâh u âftâb
2. İşigüñde kesr idüp cān vaşluña zamm olmağa
Bunca faşl itdüm beyân yâ Rabb ola mı fetḫ-i bâb

3. 'Ârızı nuql u adeh kevser lebidür nüş bād
Şîr ü şehdi cennet içre içse hayr olur şarāb
4. Yār-ı gendüm-gūna cān göynüklerin kıldum su'āl
Hāl-i müşgîn-dāne gösterdi zihî hāzır-cevāb
5. Hicrinüñ zecriyle cennetde telh olur na'im
Şevkinüñ zevkiyle tamuda 'azb olur 'azāb
6. Şaç tozuñdan oduma tā sākin ola bu leheb
Āb-ı rahmetdür dem-i Aḥmed ḥaḳıyçün bu türāb
7. Haḫ u hālin müşge teşbîh itdügün Şeyhî ḥaḫā
Haḫ bilür çindür sözüñ vallāhu a'lem bi's-şavāb

VII

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Odlu derd ile seher-geh kılıcaḫ āh ğarīb
Ne ciger yaḫduğın iy cān bilür Allāh ğarīb
2. Dil şaçun 'uḫdesinüñ ḥalline bulmadı ḫarīḫ
Zulmet içinde ne ḫañ ger ola güm-rāh ğarīb
3. Ol ğarīb olmaya kim şehir ü diyār eyleye terk
Müşkil oldur ki kıla ḫullarını şāh ğarīb
4. Cān yaḫın olsa ne var ol durur āfetlü ölüm
Ki ḫabībinden ıraḫ cism ola nā-gāh ğarīb
5. Gice şaçında ḫamer yüzine ḫañ oḫuyugör
Haḫ u ḫaddin ki olur sebzeyile māh ğarīb
6. Zülfi gibi uzanur hicrüm ü derdüm sözi
Anuñ için idemez ḫışsa(y)ı kütāh ğarīb
7. Şāhid ü şem' ü şarāb ola vü şeh bî-Şeyhî
ḫaş daḫı aḫlaya kim āh ğarīb āh ğarīb

VIII

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Çoḫ durur şehrüñde ben ḫul düşmişem şāhā ğarīb
Cāndan ayru ten bigi nice olam tenhā ğarīb

2. Ülfet itmez hūriye dīzār-ı yārından ıraḥ
Vāyiledür ger bulursa cennetü'l-me'vā ğarīb
3. Şāh-ı şīrīn-lebden ayru şem' bigi zār u zerd
Yaқılırsa nāleyile ney-şifat n'ola ğarīb
4. Dār-ı ğurbetde gedā-yı der-be-derdendür beter
Ger ola yār u diyārından ıraḥ Dārā ğarīb
5. Şāh-ı gül-ruḥ ferş-i devletde ḥaberdār ola mı
Yaştanup döşendüğinden ḥāk ile ḥārā ğarīb
6. Seyr iderken ḥüsni şehrinde göñül yüz cān ile
Düşdi*enegi çāhına ḥoş didi ke'l-a' mā ğarīb
7. Zülfini şām-ı ğarībān gördi Şeyhī ṭolaşup
Қaldı yıllar dimedi bir gün ki kimsin yā ğarīb

IX

mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

1. Levḥ-i ezelde yazmış idi ḥālīkü'l-'ineb
Ki*ola müdām elümde benüm cām-ı la' l-i leb
2. Ser-mest iderse ger beni mā'ü'l-'ineb n'ola
Ma' zūr ṭut ki sâbıķ ola anda ' ilm-i Rab
3. Ger ben taḥallüf itsem anuñ ḥükmine bu gün
Lâzım gelür ki diyem anı kim degül edeb
4. 'İlm ü ' amelde ḥāşıl olan sa' ydür ' abeş
Zühd ü riyāda fā'ide yok cüz қuru ta' ab
5. Devlet anuñ ki sâbıķa-i kısmet-i ezel
Ḥaққ'uñ ' ināyetinden aña irgüre sebep
6. Şeyhī sa' ādet ol kişinüñ ola kim müdām
Şuğli şafā vü ' iş ola vü ' işret ü ṭarab
7. Gündüz vişāl-i ḥalvet ola yār ile gice
Sīne-be-sīne қomış ola daḥı leb-be-leb

X

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Göñül almağa kılduñ âl iy dost
Ne göñül cânı dağı al iy dost
2. Şol Һarāmī gözüne Һan içmek
Emdügüñ süd bigi Һelâl iy dost
3. Ne sa' âdetlü ılduzuñ var kim
Қutlu olur görene fâl iy dost
4. Ben Һula şabr u sen şehe inşâf
Bu iki oldı gey muҺâl iy dost
5. Geçmezem Һâmetüñ hevâsından
Ki budur Һadd-i i' tidâl iy dost
6. Boynuma şal şacuñ belâsını kim
Olmasun boynuña vebâl iy dost
7. Sâz u süz ile 'üd isem ne 'aceb
'Işk eli virdi güşmâl iy dost
8. Göñül uçmaқ diler Һapuñda velî
Cân Һuşıdur şikeste-bâl iy dost
9. Zülfüñ uzatdı Һam Һikâyetini
Қanı Şeyhî'de ol mecâl iy dost

XI

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Andan berü ki şaldı gözüme Һayâli dost
Aldı Һarârı tenden ü cândan mecâli dost
2. Қahr u celâli hicrile yarıldı Tûr-ı cân
Şabr ola mı Һılınca tecellî cemâl-i dost
3. Sâķî getür şarâbı vü boz 'aқl düzgünin
Yâ raht-ı cân şığa bir eve yâ Һayâl-i dost
4. Һâlümi zülfi nice perâkende eyledi
Şorsa bilürdi таñ yiline vaşf-ı Һâli dost
5. Ger baҺr olursa el yuyam âb-ı Һayâtdan
Bir Һatre teşne cânuma irse zülâl-i dost

6. Bir şemme hâk-i pâyı koğusına kâni' em
Yıl bigi geçmeseydi nesîm-i şimâl-i dost
7. Haste ciger firâkı ile pâre pâredür
Şeyhî kime müyesser olupdur vişâl-i dost

XII

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Aç alnuñı yüzini cihānuñ münevver it
Çöz zülfüñi dimāğını cānuñ mu' attar it
2. Qur kaşlaruñ kemānını bu yaykara ile
Biz kullaruña gamzelerüñ tır ü hançer it
3. Sâkı virürse şüfî-i yābis-dimāğ pend
Şāfî mey ile ağızını tut mağzını ter it
4. Bu dehr zulmetinde ger āb-ı Hızır gerek
Cām-ı cihān-nümāyile ' iş-i Sikender it
5. Muṭrib şeker lebinde ne rengin' gazel didüñ
Hoş-ḳavl ü ter-terānedür anı mükerrer it
6. Bālāñı bāğa ' arza kııl olsun çenār pest
Şal sāye şāḥ-ı serv-i ser-efrāzı server it
7. Her bir söz ehli nağme-i Dāvūd'ı sâz ider
Sözün var ise Şeyhî Zebūr'ından ez-ber it

XIII

mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fa' ulün

1. Sen cāna gözüm kılalı bir kez nazār iy dost
İtdi bu gönül iki cihāndan güzer iy dost
2. Lāle yañağüñ gonce lebün yādına her dem
Tolar gözümüñ cāmına hūn-ı ciger iy dost
3. Kār itmese gönülüne ne tañ āhum u yaşum
Taşa idemez yıl ile yağmur eşer iy dost
4. Sini sevenün ağladuğına sevinürsin
Sağın ki*ışidüp işüne düşmen güler iy dost

5. Mihrûnden ura zerreleri toprağumuñ rağs
Senden sinüme irse nesîm-i seher iy dost
6. Dil 'aşîka şorduğı lebûñ sırrını bu kim
Cân sırrına 'âlimler olur bî-ğaber iy dost
7. Cân mürğî uçar olsa felek üzre melekveş
Ger zülfüñi şalsañ aña irer yiter iy dost
8. Devlet tozi irişmege bir dem kademünden
Hâk eyledi Şeyhî yoluña cân u ser iy dost

XIV

mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fa'ülün

1. Ğamzeñ cigere uralı tîr-i sihir iy dost
Güm olmadı benden dem-i âh-ı seher iy dost
2. Sîmîn-beden iseñ n'ola âhen-dil imişsin
Âh itmedi bir gün saña âhum eşer iy dost
3. Çok tohm-ı vişâl ekdüm idi olmadı hâşıl
Gerçi bu gözüm her yire dökdi maşar iy dost
4. Özüm şuña göynür ki sözüm geçmedi hergiz
Kim ide yüzüne bu gözüm bir nazâr iy dost
5. Zülfüne heves ideli dil oldu hevâyî
Kim gördi bunuñ gibi uzun derd-i ser iy dost
6. Şeyhî'ye muşavvel görünür kışşa-i zülfün
Teng ağzuñ añup itdi sözün muştaşar iy dost

XV

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Zülfüñi menzil-i rûh itdi refî' ü'd-derecât
Kankı cân kim irer aña dilemez bula necât
2. Ger elifde hareket yok neyiçün kâmetüñüñ
Elifi harf-i şahîh oldı vü mevzûn-ğarekât
3. Leb ü dendânuñuñ ol hüsni zekâtın diledüm
Didi kim farz degül dürr ile yâğûta zekât

4. Şaçlaruñ dām-ı belādur düşen ol sevdāya
Bulımaz anda vefā vü bulısar anda vefāt
5. Leblerüñ şerbetini gördi hayādan utanup
Ger kara yire girürse yiridür āb-ı hayāt
6. Qanda kim devlet atına olasin şāh-süvār
Nice ferzāneler anda ola bir lu‘b ile māt
7. Hüsñüñ vaşfını Şeyhî yazalı defterine
Defteri hüsñ ile taldı vü yazıldı hasenāt

XVI

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Bu mürde dil bulur ise vaşluñ ile hayāt
İrmeye tā kıyāmet olunca aña memāt
2. Ādem olan seni nice perriye beñzede
Kim cennet içre hüride olmaya bu şıfāt
3. Haddüñ katında yile varur lāleyile gül
Qaddüñ öñinde serv ü çenār olur iki qat
4. Müşgîn şaçuñı göreliden oda yandı ‘ūd
Şirîn lebüñi şoralı şuya vardı nebāt
5. Öz luţfiyile Hāq yaradupdur seni meger
Kim āb u gilde olmaya bu resme hūb zāt
6. Zāhid sözün işitme vü tüt pendümi benüm
Bend-i ğam-ı zamāneden ister isen necāt
7. Sāz u şarāb u şāhid ile Şeyhî hoş geçür
Bu bir nefes hayātuñı kim yok aña şebāt

XVII

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. ‘İşk imiş āfet-i ‘aql u mey imiş rāhat-ı rüh
Sākiyā vaqt-i şabāh oldı getür cām-ı şabūh
2. Bāde(y)i gör ki qadehde ne leţāfet biledür
Şöyle kim cism-i laţife ulaşa cevher-i rüh

3. ‘Ömr ser-māyesinüñ çünki fütūhı sensin
Bir nefes vaşluñ ele girse zihî fetḥ-i fütūḥ
4. Bu leṭāfet bile kim bāğ u çemendür hele uş
Şıyadı tevbesini şimdi dirimişse naşūḥ
5. Cān diler ayağūña yüz süre līkin kōrkar
Kırpūginüñ dikenini ide ayağūñ mecrūḥ
6. ‘Işḫ bir fendür anuñ müşkili ḥall olmadı hīç
Çün anuñ metn-i metīnin idemez keşf şürūḥ
7. Şabr-ı Eyyūb ile Şeyḫī nice bir kātlanasın
Tut ki ol ḥüsn ile Yūsuf ola sen ‘ömr ile Nūḥ

XVIII

mef’ülü fā’ ilätü mefā’ ilü fā’ ilün

1. Cān boynına bırağalı zülfüñ kemendi bend
Dīvāne gönülüne eşer itmedi nuşḥ u pend
2. Müşğīn şacuñ hevāsıyile oda yandı ‘ūd
Şīrīn lebüñ şafāsıyile şuya vardı khand
3. Germ oldı yüzi mihrine bāzārı şevḫümüñ
Dil müşterīsini ol oda cān eyledi sipend
4. Serv olmaz ise bende gey aḥmaḫdur ol ṭavīl
Ḳaddüñ şanevberin görüp āzād u ser-bülend
5. Bu yidi pehlevānı toḫuz ḳal’ adan çeker
Hindū şacuñ atar ise bir lu’b ile kemend
6. Ḥüsnüñ güli ḳoḫusını bir şemme nev-bahār
Kesb itse ḳılmayaydı güz yılleri gezend
7. ‘Ahd itdiyidi Şeyḫī’(y)i öldürmege gözüñ
Uş intizār ile yürürem zār u müstmend

XIX

mefā’ ilün mefā’ ilün fa’ ülün

1. Seḫer gülşende āvāz-ı nağamdur
Gül iy bülbül cihān için ne ğamdur

2. Ğanîmet gör vücûduñ bir nefes kim
Haķîkat gözleseñ ‘ âlem ‘ ademdür
3. Göñül hoş eyle nûş it cām-ı şâfi
Ķayırma kim kerîm işi keremdür
4. Cihân ‘ âşîlerin ĝarķ itse raĥmet
Kemâl-i baĥr-i luĥfindan ne kemdür
5. Maĥabbet Ķulları cān begleridür
Ķi bunlar şāh-ı bî-ṭabl u ‘ alemdür
6. Ķara yazu imiş başuma ĥaṭṭuñ
Ne taĝyîr ola kim ceffe'l-ķalemdür
7. Yine cādū gözüñ ne zūlm ider kim
Bu ĝün devr içi pür-cevr ü sitemdür
8. Ayaĝuñ topraĝından Ķılma maĥrûm
Ķi ger yüzüm suyından muĥteremdür
9. Dem-â-dem Şeyĥî'(y)i añsañ cefādan
Mübārek laĥzadur Ķutlu Ķademdür

XX

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Nergislerüñ nice ki mey-i ergavān çeker
Cānına nûş ola ki riyāsuz revān çeker
2. Zülfüñ uzatdı el ki*ide Ķaşuñı dest-res
Ķolına Ķuvvet ola zihî kim kemān çeker
3. Şol iki tîr-zen sebük-endāz olduĝı
Ṭañ mı durur çü her gice rıṭl-ı girān çeker
4. Mey-ĥvāre oldu sırr ile şeyĥ-i ĥelāl- ĥvār
Olsun ĥarām aña ki bizden nihān çeker
5. Ğamzeñ oķına dil diledi kim ola hedef
Zaĥmın taĥammül idemeyüp şimdi cān çeker
6. Sen meh-liķāya irmege iy āftāb-ı ĥüsn
Cānum cihāndan oldu ki cevr-i cihān çeker
7. Şeyĥî bu dîv-i dehr cefāsın taĥammül it
Bir Ķışşadur bu ĝuşşa ki her ins ü cān çeker

XXI

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Ferr ü ziyâ cihâna nite ki*âftâb olur
Nür u şafâ vilâyet-i câna şarâb olur
2. Vâcib budur ki medhîni sünnet bile hâkîm
Çün zîkr idici nef' ini farz-ı kitâb olur
3. Ten bâğı sebze bigi suyu mey dimiş şabîb
Bustân ki vaqt ile şuarılmaz harâb olur
4. Ol pîr-i mest [ü] ' âşîye vâcib durur ' aşâ
İçmezse bu devâyı ki içen şeyh şâb olur
5. Sâkî ko tamlasun kadehe gonceden şeker
Kim câm anuñla kand ü şarâbı gül-âb olur
6. Ğamzeñ kanımı*ıçerken urur oda bağrumı
Ya' nî çü mest mey bula meyli kebâb olur
7. Meclis boşalmasun toludan şüfî(y)i görüp
Yaş sebzeler içinde niçe kuru kab olur
8. Maħrûm-ı câm u dil-bere Şeyhî zihî ' itâb
Kime*ol cihânda kime bu evde ' azâb olur

XXII

mefâ' ilün fe' ilätün mefâ' ilün fe' ilün

1. Ne bir dem ol büt-i ra' nâ bizümle hem-dem olur
Ne bir nefes bu gönülden firâkı*odı kem olur
2. Süreli hükmini câna ' aceb ne hikmetdür
Ki ten niçe ki za' if ola ' ışk muhkem olur
3. Heves gönülde hevâ cânda vü belâ başda
Gözüm nem olmasa bu hâl ile benüm nem olur
4. ' Acebler ol kişi kim fâriğ ola ğam yidüğüm
Kişi ki kahr ile kan yuda nite hurrem olur
5. Perî yüzini ferişte görür ise tuta dîv
' Aceb bu hûriye cân virmeyen ne âdem olur

6. Dem ol durur ki döker gözlerüm dem-â-dem anı
Fidî ola aña biñ cãn zihî ne hoş dem olur
7. Niçe ki vaşlı sözine dil uzadur Şeyhî
Fırâkı odı*anı şöyle yaqar ki epsem olur

XXIII

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Meger saçuñ gicesinden saçıldı zulmetler
Cemâlün ayı güninden açıldı cennetler
2. Lebün keremler idüp kim dirildür ölülere
Kerim olan kişiye tañ degül kerâmetler
3. Muşavvir-i ezel ideli naqşuñı taşvîr
Yüzini hâke sürer Çin içinde şüretler
4. Quluña katl ise qaşduñ kıya baqışuñ bes
Qoğıl kılıcı ki kıılır qoluña zaqmetler
5. Egerçi güşe-i mihrâba girdi hünî gözün
İder rumüz ile mey-hâneye işâretler
6. Müfesser eyleye Şeyhî Zebür-ı Dâvud'ı
Rivâyet itse yüzün muşhafından âyetler

XXIV

müfte' ilün mefâ' ilün müfte' ilün mefâ' ilün

1. Devletün işiğinde kim qamuya fetq-i bâb olur
Biz qula qısm olan hemîn cevr ü gam u ' itâb olur
2. Câm-ı kerem ki sendedür ' âleme luqf-ı ' âm iken
Bize şarâb göz yaşı nişe ciger kebâb olur
3. Reşq-i bihişt ü hürisin raqmet irür ki cãnuma
Furqatün odı tamudan dağı beter ' azâb olur
4. Bâq-ı sa' âdet isteyen eylük ide k'eyüleriñ
Hoş qoqusı ebed qalur gül bigi kim gül-âb olur
5. Şeyhî beqâ diler iseñ cãn haremin ' imâret it
Kim bu cihân meremmeti hey dimedin qarâb olur

XXV

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. İy şabâ peyk-i revânsın haberüm câna irür
Bu kuluñ hasretini hazret-i sulţana irür
2. İşigi tozu ile tâze vü ter kıl cigeri
Haste vü teşneleri çeşme-i hayvâna irür
3. Zülf-i müşgîn ile eţrafı mu' atţar kılıcağ
Şemmesin bu dîl-i miskîn-i perişâna irür
4. Hühüdüñ hayretini Âşaf-ı Cem-ğadre yitür
Nâlesin mürçenüñ sem' -i Süleymân'a irür
5. Yok haţâ didüm ol ay bezmine yokdur yile yol
İzin öp menzilüñi Zühre vü Keyvâna irür
6. Sâķi ol ğamzeye cân bağladı peymân-ı ezel
Bâri bî-huş olalum bir iki peymâne irür
7. Şeyhî'nün âh u du' âsı eşerin iy dem-i şubh
Şıdğ iledür nefesüñ hüsrev-i İrân'a irür
8. Murtaşâ şî' rüne çün hüsni hasen virdi Kemâl
Ehl-i beyt ol söze Hâssân'ı ço Selmân'a irür

XXVI

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Gül yüzüñ mecmû' asından nice kim defter düzer
Virür evrâğın yile çün nüshasın ebter düzer
2. Cevherinden tozuñuñ üstâd-ı şayyâğ-ı şabâ
Lâleye la' lîn küleh nesrine tâc-ı zer düzer
3. Hey ne çâbükbâzdur hindü beñüñ kim zülfüñi
Gâh urur müşgîn resen geh ' anberin çenber düzer
4. Bunca nür u ferr ile yüzüñ günine beñzemez
Niçe kim bedr-i felek yüzün her ay bozar düzer
5. Çün yüzüñ levhindedür âyîne-i âb-ı hayât
Hızr elinden içmezem câmı kim İskender düzer
6. Sen Halîl'ün hüsni cân-bahşında imân buldılar
Secde kılanlar büt-i bî-câna kim Âzer düzer

7. Şerh iderken la' lüni gülşende Şeyhî sūz ile
Sāzına āvāzını bülbül ne şirinter düzer

XXVII

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Egerçi cevri dil-ber bize be-gāyet ider
Be-gāyet ebleh ola her kim ol şikāyet ider
2. Yolında kullar öküşdür ki dem kıdemden urur
Velī sa' ādet anuñdur ki şeh ' ināyet ider
3. İşidürüz yine ' aşıklarına zulm itmiş
' Aceb mi ' ādetidür kulların himāyet ider
4. Şaçı düninde gönül azmış idi alnı günü
Gine dālalet içinde bize hidāyet ider
5. Günüm kara diyüben gözden ağlaram līkin
Bu kara giceleri zülfi bī-nihāyet ider
6. Gel iy ma' ānī-i kevşer şoran lebin şor kim
Bu noqtanuñ yine tefsirini ol āyet ider
7. Mükerrer itmeyen ādemde Şeyhî olmaya dil
Çü şekkerin dudağından dilüm rivāyet ider

XXVIII

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Ölme gönül firāk ile ' İsi- nefes gelür
Yanma ciger figān ile feryād-res gelür
2. Ol ' izzet issi h'āceye eydün ki vaqtidür
Haste kulin şorarsa ki dahı nefes gelür
3. Cān bülbüli teferrüc-i dīdār kılmasa
Firdevs büstānı gözüme kafes gelür
4. Her bī-haber ne bile maḥabbet şafāsını
Nā-merde ' ışk u derd hevā vü heves gelür
5. Çeksün nihān şurāhī(y)i şūfī-i şavma' a
N'ola giceyse şihne işidür ' ases gelür

6. Bilmez kimesne kâfile-i dōstdan haber
Geh geh budur kulağuma bāng-i ceres gelür
7. Şeyhî ko perr-i peşşe(y)i şeh-bāz kıl şikār
Sî-mürğ-himmet olana ‘ālem meges gelür

XXIX

fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

1. Dil gözün zahmıyile hāste yatur
Cān şaçun halkasında beste yatur
2. Gözüm āyīnesine baş kademün
Ki gönül şırçası şikeste yatur
3. Irma çirkin yüzüm işigünden
Ki gözüm yaşıyile şüste yatur
4. Gül ki cennet çemenlerinde biter
Dōst bāğında deste deste yatur
5. Nuql-i mestāna ğamzeñ öñinde
Nār u bādām u sīb ü piste yatur
6. Niçe ire vişāli va‘ desine
‘Ömrümüz ipi kim güsiste yatur
7. Şeyhî kıldı kapuñda cān teslīm
Ten-i bî-cān durur ki hāste yatur

XXX

mef‘ ūlü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün

1. Yoluñda böyle kim gözüm ābı revānedür
Gelmez kenāra serv-i revānuñ revā nedür
2. Andan berü ki dāne vü dām oldu zülf ü hāl
Ol āstāne cān kuşına āşiyānedür
3. Yüz yıl yilerse yıl gibi oduñda yanmayan
Kaldı hevesde bilmedi ‘ışk u hevā nedür
4. Ağzuñ dişün hayāli cihān tar mıdur ki kor
Gözümde la‘l hoqqayile dāne dāne dūr
5. Leylî şaçında silsileye düşmeyen gönül
Mecnün işin nite bile kim ‘āqılānedür

6. Gönlüm evi karañuyise gözlerüme gel
Nür ile rüşen eyle ki hoş tâb-hânedür
7. Şeyhî uzatma kışşa(y)ı ' âlemde söz öküş
Mağşûd hüsni şerhi kalanı bahânedür

XXXI

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Hüsünüñ bāğına her kim ki temâşaya gelür
Eyle şanur ki bu gün cennet-i me'vâya gelür
2. Yoğ yoğ illâ ki seni cümle sever ehl-i bihişt
Görklü dîzârûñ görmege temennâya gelür
3. Şöyle kim sînemi ' ışk itmiş idi ma' rekegâh
Sizer idüm ki gönül şehrini yağmâya gelür
4. Nişe bağlanmaya kullık kemerin kimsene çün
Keremün homı kamu yoğsula vü baya gelür
5. Sâyeñi t̄alî' üm ılduzına vaşl eyle şehâ
Ki konuştuğı zamân ay şüreyyâya gelür
6. Zülfünüñ silsilesin depredicek bād-ı şabâ
Her seher velvelesi ' aşık-ı şeydâya gelür
7. Hüsünüñ tâbına Şeyhî ki muqâbil durıcağ
Şanasın şem' ile pervâne bir araya gelür

XXXII

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Ğamzeñ ki bir hadeng ile biñ cāna kaçd ider
Hoş ahuvâne gözler ü şîrâne kaçd ider
2. Haţtuñ ki çekdi hâtem-i yâkûta dâyire
Bir mürdur ki mühr-i Süleymân'a kaçd ider
3. Hâlün ki zülfüne tolaşup alnuña ağar
Hîndü-şifat kemend ile eyvâna kaçd ider
4. Yoğdur bilüñe ağzuña kılcâ gönülde yol
Bu diğkat ile ma' nî-i penhâna kaçd ider

5. Gencînedür hayâlũñe cân ğamzeñ uğrısı
Dil deldügi ħazîne-i sulţāna ħaşd ider
6. Acılık ile geċsün anuñ tatlu ‘ ömri kim
Ĥaċkımlı bilmeyüp nemek ü nāna ħaşd ider
7. Men‘ eylemiş ħabīb yüzün Şeyĥi‘den raċīb
Şeyţān eger degül niċün ĩmāna ħaşd ider

XXXIII

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Ğamzeñ oĥları ki deldi ciĝeri cāna geċer
Şöyle ŧoldı ki gelen tır ile peykāna geċer
2. Hele senden baña minnetler ola cānuma kim
Zaĥm ise merhem olur derd ise dermāna geċer
3. Sīnemũñ şuffesi şadrında ħayālin şanasın
Tāc-ı Kisrī urınur taĥt-ı Süleymān'a geċer
4. Dehr ma‘ müresi emrinde iken ŧālī‘ i gör
Yıĥdı gönlüm evini ĥükmi bu vırāna geċer
5. Çıċayın tozu bigi izine yüzüm süreyin
Nice mestür olayın ċün büt-i mestāne geċer
6. Şaçını çözer iken yüzi ‘ ayān itdügi nūr
Ya‘ nī küfrini görũñ ‘ aşıċuñ ĩmāna geċer
7. Tābişinden yüzünũ Şeyĥi‘ n'olur şem‘ -i felek
Cem‘ -i pervāne bigi göyne gelür yana geċer

XXXIV

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Sāċiyā cām-ı müravvaċ şun ki sāĝar devridür
Lāle bigi al olalum ċün gül-i ter devridür
2. Nefĥa-i ‘ anber mi yā zülf-i benefşe cân viren
Yā dem-i ‘ ĩsī bigi bād-ı mu‘ aĥtar devridür
3. Ĥızr yüzölüler elinden nüş kıl āb-ı ħayāt
Feylesüf-ı vaĥt iseñ şan kim Sikender devridür

4. Bilmezem yâķūt-1 aķmer mi lebũñ yâ ķūt-1 rūķ
Bir Şor iy Őarrâf-1 devrân kim ne cevher devridür
5. Őahumuz Me'mũn-1 vaķt ü Őehrũmũz Dârũ's-selâm
Őeyķiyâ yoluñda Őadık dur ki Ca' fer devridür

XXXV

mef' ũlũ mefâ' ĩlũ mefâ' ĩlũ fa' ũlũn

1. Şol cãn ki yũzũñ Şem' ine pervâneliĝ eyler
Nũr olsun anuñ yiri ki merdâneliĝ eyler
2. 'ĀŐık Őaķuñuñ küfrine terk itdi dil ü dĳn
'Āķil ger aña daķ tuta dĳvâneliĝ eyler
3. Bâd-1 Őeķerĳ zũlfũñi her dem tãraduķca
Cãn u gũñũl ol Őâneye dendâneliĝ eyler
4. YaŐlar gũzũme kim gũreli dişleri naķmın
Her ķatresi derd ehline dũr-dâneliĝ eyler
5. Hũn-1 ciĝer iķenleri Őũfĳ ne bilũrsin
Gũzler gerek ol meclise peymâneliĝ eyler
6. Cãnâniyle cãn ola ĥalvetde yegâne
Őeyķĳ gelür ise ķatı bĳĝâneliĝ eyler

XXXVI

mef' ũlũ fâ' ilâtũ mefâ' ĩlũ fâ' ilũn

1. Āb-1 revân cemâlũñe âyĳnedârdur
Ebr-i bahâr ayaĝuña gevher-niŐârdur
2. Zũlf-i benefşe deste-i ķârũb iŐiĝũñe
Őaķn-1 ķemen bisâtuñ iķũn zer-niĝârdur
3. Perde*açdıyise ĝonce ĥayâ dũkdiyise gũl
Haddũñ gũreli la' lũñ iķũn Őermsârdur
4. Gũl la' lũñ añduĝına Şimâl itdi gũŐmâl
Bu pendĳ gũŐ-i ĝoncede Şan gũŐvârdur
5. Őaķn-1 sarâyını yuduĝı dem-be-dem gũzũm
Ya' nĳ ĥayâlũñ ayaĝına reh-gũzârdur
6. Haddũñ ķerâĝı Őevķiyile lâle her giķe
Yansa gũyince tãñ mı ki pũr-nũr u nârdur

7. Tāvūs-ı rûh mı çemen içinde perçemüñ
Yâ kıuds şâh-bâzı ki ' âlem-şikârdur
8. Hüsnuñ güli le'âfeti ' âlem cemâlini
Hoş tâze vü ter itdi bahâne bahârdur
9. Cân gülşeninde Şeyhî ne var ' andelîb ise
Ağyâr u müdde'î gözine ħor u ħârdur

XXXVII

fa' ulün fa' ulün fa' ulün fa' ul

1. Diridür şu kimse ki yâr öldürür
Ne ğam aña kim ğam-güsâr öldürür
2. Hezâr âferin ğamzeler tığına
Ki bir zaĥm ile şad hezâr öldürür
3. Dirimiş görürsem helâk eyleyem
Ne minnet aña intizâr öldürür
4. Yiter bir nazar biñ benüm bigiye
Niçün hicr ile zâr u zâr öldürür
5. "Ene'l-ĥaĥ" diyüp olalum ehl-i dâr
Çün ol ħurra-i tâbdâr öldürür
6. Ĥayât isteseñ ihtiyâr ile öl
Zârürî ħod uş rûzgâr öldürür
7. Bu meydânda Şeyhî sa' id ü şehid
Şu ħuldur kim ol şeh-süvâr öldürür

XXXVIII

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Gerçi şabâ қоһuñ uma her dem gelür gider
Verhem yiyüp şaçuñ ile derhem gelür gider
2. Hüsnuñ günine beñzeyimez ay bedr olur
Bir dem kemâli var қalanı kem gelür gider
3. Câm-ı cihân-nümâñ yüzini pâk dut müdâm
' Âlemde nîk ü bed feraĥ u ğam gelür gider

4. ‘Âşık gerek ki şıdık ile şābit-ķadem dura
Yoħsa hezār bār bu ‘ālem gelür gider
5. ‘Ömr-i beķā diler iseñ iħsān yolın gözet
Çün ķalur ādemīlīg u ādem gelür gider
6. Gün yüzlüler hevāsına düşenler aģlasun
Görmez misin bulıtları pür-nem gelür gider
7. Şeyhî ķarār ķılmaz imiş bir dem ādemī
Devletlü ol ki ‘āleme ħurrem gelür gider

XXXIX

mef’ ülü fā’ ilātün mef’ ülü fā’ ilātün
müstef’ ilün fa’ ülün müstef’ ilün fa’ ülün

1. Cān ķuşı yine uçdı dil-ber hevāsın ister
Bīgānedür cihānda ol āşināsın ister
2. ‘İşķına ulaşıldan kevneynden kesildüm
Bālāsına ŧayanan kendü belāsın ister
3. Zülfün koħusına dil her dem diler vire cān
Bī-çāre ħaste n’itsün derde devāsın ister
4. Ben luħf umaram ammā ol çok sever cefāyı
Ma’ zürdur ħabībüm zevķ ü şafāsın ister
5. Rāzī durur ezelde her ķişi bir ‘amelden
‘Âşık yolında şādık şūfī şafāsın ister
6. Şehvet-perest kāzib olmaz mürīd ü ŧālib
Añmaz murādın ol kim yāruñ rızāsın ister
7. Al Şeyhī pendı benden cān gözle geç bedenden
Ķurtıldı mā vü menden şol kim beķāsın ister
8. Bir zerre aģzı yarın biñ yüz suyına virmez
N’itsün metā’ı ķadrin bilür behāsın ister

XL

fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün

1. Zāhide firdevs-i a’ lā ħoş gelür
Bize dīdār-ı hüveydā ħoş gelür

2. Sāye-i t̄ubī kıovar k̄uteh-nazar
Togrısı bize bu bālā hoş gelür
3. Nev-bahār ile şeref bulsa cihān
Bāğ u rāğ u tağ u şahrā hoş gelür
4. Gözlerüñ rüsvā ider didüm didi
Gözlerüme mest ü şeydā hoş gelür
5. Bülbüle gül ‘ aşıkā hadd-i nigār
Her kişiye bir temāşā hoş gelür
6. Yār elinden zehr hoş ağıyardan
Şekker ü helvā yise nā-hoş gelür
7. Dem saçuñdan ursa Şeyhī tañ degül
Ol delürmişe bu sevdā hoş gelür

XLI

müfte‘ ilün mefā‘ ilün müfte‘ ilün mefā‘ ilün

1. Rind-i melāmetüz bizüm hâtırumuz güzelledür
Bize ögüt viren şanur gönül ile göz eldedür
2. Kendüzüne vir ögüdün yürü i zāhidem diyen
Maıv idemezsin alnumuz yazusu çün ezelledür
3. Tañrı sever güzelleri kıul sevicek hata mıdur
Göstereyim mi āyetin çün bilesin nezelledür
4. Şüret ü naķş gözleyen kāfir ü büt-perest olur
‘ Aşık-ı şādık olanuñ fikri o Lem-yezelledür
5. Şeyhī bahār günleri menfa‘ ati yok ögüdün
Fıkr şarāb u şahid ü çeng ü ney ü gazelledür

XLII

mefā‘ ilün mefā‘ ilün fa‘ ülün

1. Ayağuñ toprağı cān menzildir
İşigün ehl-i ‘ irfān menzildir
2. Hayālün tahtıdur vırāne gönüm
‘ İmāret kııl ki sultān menzildir

3. Şifâ umar lebûnden haste cânım
Bilür derdine dermân menzildir
4. Görelî zülfüni haddünde bildüm
Ki ' aķreb mâh-ı tâbân menzildir
5. İşiginden güzër kılduķca iy bād
Hazer kıl kim Süleymân menzildir
6. Perî yüzlüm sür aġyârı kapuñdan
Melek yiri ne şeytân menzildir
7. Maħalleñ içre cân virdüġi Şeyhî
Maķâmı ya' nî cânân menzildir

XLIII

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Bi'llah iy serv-i çemen seyr it ki bustân vaķtidür
Söze gel bülbül bigi gül kim gülistân vaķtidür
2. Sîm ü zer kıılır nişâr ayaġuña şahrâ vü bāġ
Rence kııl bir dem ķadem luţf it ki seyrân vaķtidür
3. Āyet-i rahmet lebüñdür kim virür cân lezzetin
Ölü dirildürse tañ mı âb-ı hayvân vaķtidür
4. Rûzgâruñ şüreti cennet şıfâtın gösterür
Ehl-i ma' nî bile ya' nî hür u ġılmân vaķtidür
5. Lâle bigi hurrem ol nergislerümüñ yaşına
Gül yüzi ħandân gerek çün ebr-i neysân vaķtidür
6. Her seher sünbül saçuñ saçduķca bād-ı şubħ-dem
Deng ü ħayrândur benefşe kim ne reyħân vaķtidür
7. Ĥüsñ ü fer kıılır ' aķâ Vehhâb u Muħsin ' âleme
Sen daġı Şeyhî'ye in'âm it ki iħsân vaķtidür

XLIV

mefâ' ilün mefâ' ilün fa' ulün

1. Cihân hüsni yüzüñden bir varağdur
Ki her bir harfi biñ cāna sebağdur
2. Kulum dimiş keremden serve kıaddüñ
Yüce himmetlünün göñli aşacağdur
3. Raķibüñ koyup urdum itüñe yüz
Aña hürmet gerek kim ulurağdur
4. Gözüm yaşını āhum şefkatinden
Çıkardı göklere adı şafağdur
5. Göñül biñ cān virür saña ' aceb bu
İki ' ālemde varı bir ramağdur
6. Harāmī gözlerüñ ne kan içerse
Helāl olsun aña kim ' ayn-ı hağdur
7. Yüzüñ şerh ideli gülşende Şeyhī
Hayādan gül yüzi ğarķ-ı ' arağdur

XLV

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Devlet-i bākī bu şöhbettür ki ol cān bundadır
Hāşılı ' ömrüñ bu ' işrettür ki cānān bundadır
2. Furşat-ı devr-i kamedür sāķī-i meh-rūya diñ
Gün bigi devr eylesün kim şāh-ı devrān bundadır
3. Yanmasun pervāne kim ' aşık göñüller cem' idür
Şem' nürin saçmasun kim māh-ı tābān bundadır
4. Şād oluñ iy haste cānlar kim budur dārü'-ş-şifā
' İş idüñ iy dertlü göñüller ki dermān bundadır
5. Toprak olursa bu şöhbette cevāhir n'ola çün
Ma' den-i luğ u mürüvvet kān-ı ihşān bundadır
6. Teşnelikten Hızr u İskender ķo gezsün zulmeti
Nüş id iy nūrānī cān kim āb-ı hayvān bundadır
7. Sāzuñı muṭrib düzet Şeyhī sözün āğāz kı
Şöhbeti germ it ki ol luğ issi sulṭān bundadır

XLVI

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Her ' araḡ kim ŧubḡ-dem ḡadd-i ḡül-i ḡandân doker
Ḳaṡresidür ŧol ḡül-âbuñ kim ruḡ-ı cānān doker
2. Cān nice tuḡfe virem ŧol dil-bere kim zülfinüñ
Bir ḡılını silkiecek biñ biñ ḡöñül ü cān doker
3. Gözlerüm cāmını pür-ḡün eyleşem ṡañ mı müdām
Ḳirpüḡinüñ niḡteri her dem cigerden ḡan doker
4. Şaḡı çini derdine ḡöynüklü āhumdan durur
Nāfe kim deḡt-i Ḳoten'de*āhū-yı müḡg-efḡān doker
5. Gün yüzün ŧevḡıyile yaḡum buñarı feyzidür
Ḳaṡreler kim sebzeve bārān diyü neysān doker
6. İy ŧabā bizden yüzün sür ol bihiḡti bezme kim
Zülfi-ı ḡürī pāk ider süpründisin rıḡvān doker
7. Yırde yiñi cān virür erden çürimiş ölüye
Cür' a kim Sulṡān Murād İbni Muḡammed Ḳan doker
8. Görmedi luṡfi deñizinde ' ināyet gevherrin
Gözlerüm gerçi dem-ā-dem la'l ile mercān doker
9. Ser-niḡün ŧaḡnın ḡöḡüñ Ḳan ni' metiyle ṡoldurur
' Āleme in' ām idüp çün yir yüzinde ḡvān doker
10. Ol Sikender-āstān u Ḳızır-ḡüret k'adını
Şeyḡi çün āña dilinden çeḡme-i ḡayvān doker

XLVII

mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

1. Ḳöñül bende ṡapucı cān senüñdür
Ne buyursañ ŧehā fermān senüñdür
2. Ḳaṡā bizden ' aṡā senden hemiḡe
Mürüvvet kānısın iḡḡān senüñdür
3. Felekler müḡteridür gün yüzüne
Süregör iy ḡamer devrān senüñdür

4. Süvâr ol devlet atına melikvâr
Sa' âdet tûpın ur meydân senüñdür
5. Şusamışları iy Hızr-ı zamâne
Şuvar kim çeşme-i hayvân senüñdür
6. Bu gice cânımı kırbâna yazdum
Kabûl eyler iseñ mihmân senüñdür
7. Kapuña geldi Şeyhî 'âciz ü h'vâr
Eger 'ayb ola ger noqşân senüñdür

XLVIII

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Dilüm cihân içini cümle şehd ü şekker ider
Kaçan ki kand-i lebüñ zikrini mükerrer ider
2. Yüzüñ güline saçılan 'aceb ne sünbüldür
Ki yüz şafâyile gülşen yüzün mükedder ider
3. Saçuñ firâkına âh eyleyenlerüñ nefesi
Yağar qarara neye irse müşğ ü 'anber ider
4. Kıyâmet eydür isem tañ mı kâmetüñe şehâ
Hudâ çü hüsnüñi cennet lebüñi kevşer ider
5. Velî ne cennet olur bu ki zülf ü gamzeñden
Özini mesken-i câzû maqâm-ı kâfer ider
6. Göñül ne vaşfi ki bağlar kemer bigi tapuña
Bilüñ bigi nice ince hayâli muzmer ider
7. Şabâ irürdi meger Şeyhî'ye saçuñ koğusın
Ki her nefes ki urur 'âlemi mu' aţtar ider

XLIX

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Hâsetüñden şanemâ bağrumuza kıan dökilür
Şan ki Nüh âfetidür baħr ne tûfan dökilür
2. Ğam-ı hâset gözüme âh Ğamâm olalıdan
Gözlerümden yire gör nicesi bārân dökilür

3. Hâsretile özinüñ yüzini jeng eyledi ay
Gördi kim gün yüzüne zülf-i perişân dökilür
4. Başmağın kebkebine ya' nî yüzün sürmeğiçün
Gökden ılduz yire gör vâlih ü hayrân dökilür
5. Teşne-dil olmasa Hızır âb-ı hayâta ne 'aceb
Dem-i 'İsî-lebi çün çeşme-i hayvân dökilür
6. Leblerüñ goncesi gül yüzde tebessüm kılalı
Gonceler çâk-i kabâ güllere handân dökilür
7. N'ola ihsân idesin vaşluñı Şeyhî'ye şehâ
Gözlerinden çün anuñ hicrünü ile kan dökilür

L

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Bize ki pîr-i harâbât şeyh ü mürşiddür
Hayâl-i tevbe vü fikr-i şalâh fâsiddür
2. Kılâde kılduğı tesbîhi boynına şüfî
Muhaqqıkem şanur illâ hemân muqalliddür
3. Lebünle câm-ı müdâmı harâm ider müftî
Helâl ıduğına 'aql ol şarâba şahiddür
4. Göñül ki kaşuñı peyveste idinür mihrâb
Harâb ise ne 'aceb çün ki vaqf-ı mesciddür
5. Cemâlün âyetini "lâ-ilâhe illa'llâh"
Yazalı kudret eli okuyan muvaḥḥiddür
6. 'Aceb ki germ idemez meclisini vâ' iz-i şer'
Ya taşdur yüregümüz ya âhı bāriddür
7. Gözüñ hayâline her gice mest olur Şeyhî
Şeher 'ibâdet ider hoş riyâyî 'ābiddür

LI

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. El urursam saçına tâba gider
Öper isem elin 'itâba gider

2. Gice ser-hoş neler kıılır dir isem
Gündüzün kendüzine h^vāba gider
3. Her dem irdügi yaşum işigüñe
Yüz urup ya' ni feth-i bāba gider
4. Yiñi ay bigi kaşı gūşesile
Görelî deng olup hiçāba gider
5. Ğamzesine ħarāmī gözlerinüñ
Hey dimezse cihān ħarāba gider
6. Der-i cānān koyup cihān gözeden
Āb-ı ħayvānı ħor serāba gider
7. Nağd-i 'ömrüñ 'azîzdür Şeyhî
Şükr kim şāhid ü şarāba gider

LII

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Ehl-i cihān egerçi vefāyile hoş geçer
Bî-çāre benven ol ki cefāyile hoş geçer
2. Ne günidi ki gördi yüzüñ ayını gözüm
Yıllar durur ki gönüm ol ay ile hoş geçer
3. Çokdur gönül ki cevır görür lā dimez velî
Ben mübtelāyem ol ki belāyile hoş geçer
4. Bir kez saçuñ hevāsı irişdi dimāğuma
Çokdur ki cānum uş bu hevāyile hoş geçer
5. Nā-hoşdur ol ki 'ışkuña kendü hoşın kıovar
Ne hoşdur ol ki renc ü 'anāyile hoş geçer
6. Yārā rızāñ ol ise ki ben bî-rızā olam
'Āşık hemişe terk-i rızāyile hoş geçer
7. Şeyhî'ye řās ile içürürse firāk ağı
Nüş eyler anı şıdķ u şafāyile hoş geçer

LIII

mef' ūlü mefā' ilün mef' ūlü mefā' ilün

1. Tā boyuñ ile būyuñ serv ü semen olmışdur
Uş eşk-i revānumdan çevrem çemen olmışdur

2. Luṭf u dem-i raḥmānî sen şūrete ma' nîdūr
Nūr u fer-i rūḥānî sen cāna ten olmuşdur
3. Her dem gözümüñ yaşı kapuñda durur sāyil
Bî-çāreye dāmen-gîr ḥubbü'l-vaṭan olmuşdur
4. Sensüz ḥareket kılsam şanma ki ḥayātum var
Cān meyyitine ḥaḳḳā cismüm kefen olmuşdur
5. Dimiş ki itüm gibi ḥor olsun işigümde
Ben ḥora bu ' izzetler yā Rab neden olmuşdur
6. Bir ğamzesi biñ ḳalbi şır zülfi vü ' ahdi tek
Bîmāra zihî ḳuvvet leşker-şiken olmuşdur
7. Şeyḫî ḳamu ' uşşāḳa şerḥ eyle bu ḥüsn issin
Kim luṭf-ı Ḥüseynî'dür ḥulḳ-ı ḥasen olmuşdur

LIV

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Kılsa güneş yüzüne nazar kendüden gider
Elbette gün görünse ḳamer kendüden gider
2. İrse saçuña ola perişān nesîm-i şubḥ
Ol ḳorḥuyile bād-ı seḥer kendüden gider
3. Ger ' arızuña ḳarşu mu' arız gelürse şu
Göz yaşın ayaġuña döker kendüden gider
4. Ḥācet degül ki ṭañ yili gül-bergi ṭaġıda
Her dem hevāñ ile gül-i ter kendüden gider
5. Tenhā gönirse gün bigi ol cān ' aceb degül
Şeh ' azm-i seyr kılsa nöker kendüden gider
6. Eydüñ yüzüme ḳarşu yaş aḳıtmasun dimiş
Nidem göricek āb-ı başar kendüden gider
7. Şeyḫî'yi şehrden süren ol şehryāra diñ
Gönlüm nice ki aña sefer kendüden gider

LV

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Göñül maḥabbet-i cānānı gözle cān kim olur
Şafā-yı cān var iken mülket-i cihān kim olur

2. Bize bir âh gerek ki*ire şâh menziline
Turuğmaya irişe ‘ arşa âsmân kim olur
3. Cefâ-yı dōst kullıyam vefâ degül hâcet
Gedâ-yı yâr iline şâh-ı kâmrân kim olur
4. Bu ‘ ışk ma‘ rekesi oldı rûh bāzârı
Eline başın alup bārī der-miyân kim olur
5. Ben ol şikeste-dilem kim kıatımda kevn ü mekân
Şaçı kıılınca görünmez emir ü han kim olur
6. Haber ki ‘ ışk ile söylene rāst diñleñ anı
Biline görılilcek perdeler yalan kim olur
7. ‘ İnâyet-i ezeli mürşid olmasa Şeyhî
Hidâyet itmegiçün Mehdî-i zamân kim olur

LVI

mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün

1. Şehâ hüsnuñ tecellisın gözüm maķşūd idinmişdür
Anuñçün Ka‘ be dîzârın gönül ma‘ būd idinmişdür
2. ‘ Acebdür ‘ ışk yolu kim nigāruñ zülfi derdinden
‘ Aşâ Mūsî düzetmişdür zirih Dāvūd idinmişdür
3. Sen ol şehsin ki sâyeñden düşer cān farķına devlet
Ayağun hāk-i pâyını cihān maħmūd idinmişdür
4. Hevādāruñdur ay u gün dönerler mihr şevķinden
Hevesdür bezmüne zühre anuñçün ‘ üd idinmişdür
5. Mu‘ attar kıılmağa dehrüñ dimāğın hoş çoğulardan
Maħabbet odı Şeyhî'nüñ yüregın ‘ üd idinmişdür

LVII

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Lālenüñ çihresini gül yañağın hāk eyler
Goncenüñ zehresini la‘ l-i lebüñ çāk eyler
2. Kāpuña göz yaşı ta‘ cıl ile gitdügi budur
Ki şabādan ilerü işigüñi pāk eyler

3. Rüşen oldur ki bulunmaz yüzün ayına mişâl
Hele ‘aql âyinesi bu kadar idrâk eyler
4. Şaçun ef̄ isî inen kılmamağa halkı helâk
Hak lebün hoşkasını toptolu tiryâk eyler
5. Nice kan dökmege sen çâbük iseñ cüst gözün
Bizi cân virmege ‘ışkuñ dahı çâlâk eyler
6. Sâkiyâ Şeyhî'ye ğam rağmına bir cām getür
Kim anuñ cür‘ ası biñ cânı ferahnâk eyler
7. Tâ kim ol zevk ile bir lahza ferâmüş idevüz
Bu cefâyı ki bize gerdiş-i eflâk eyler

LVIII

mefâ‘ ilün fe‘ ilâtün mefâ‘ ilün fe‘ ilün

1. Ne fitnedür ‘acebâ gözlerün ki cân iledür
Ne cân durur sözüñüñ luḫfi kim cihân iledür
2. Ne müşg olur saçunuñ çini kim nesim-i şabâ
Hıḫâ'ya koḫusını her dem armağan iledür
3. Şalarsa zülfün ucu halka halka zencirin
Hezâr zâhid-i huşki keşân keşân iledür
4. Gözüñle gönülüm arasında ilçi kimdür kim
Ġam u belâ getürür nâle vü figân iledür
5. Getür getür berü sâkî kadeḫ ki ḫâs-ı felek
Cigerden inlemişüz tolu tolu kan iledür
6. Mücerred ol yüri şâhâ ki Hüsrev ü Dârâ
Ne kim iletđi cihândan ḫapuñ hemân iledür
7. Sözüñ ḫaḫîḫat ıduğında şekk iden Şeyhî
Yaḫîn bu ḫaḫkuña sinün yavuz gümân iledür

LIX

mef̄ ülü mefâ‘ ilü mefâ‘ ilü fa‘ ülün

1. Kimün ki cemâlün kamerine nazarı var
Hergiz başarı yok güneşe dirse feri var

2. Ger âdemiye ola dîvâne ferîşte
Boynuña saçuñ silsilesi düşse perivâr
3. Ol dürc-i cevâhir mi ya dürden şadef-i pür
Yâ hoşka-i la' lîn ki tolu gül-şekeri var
4. Ne yüz ile yüze yüz ola gül yüzüñ ile
Yâ lâle yañağüñ añası ne cigeri var
5. Servî boyuñ âzâdeliğın söyledi kaçuñ
Egri oturur ille ne toğru haberi var
6. Sihr ile harâb itdi gönül memleketini
Ol cādū gözünüñ dağı ne şūr u şeri var
7. Raħm ideyidüñ Şeyhî'ye ger ğamzeñ elinden
Kañlu cigerinde bileyidüñ neleri var

LX

müstef ilün müstef ilün müstef ilün müstef ilün

1. Aç gözüñ iy rüşen-nazar ol meh-liķâ manzûrı gör
Kim ay u günü maħv ider bu tal'at-i pür-nûrı gör
2. Muṭrib gerek kim mest olam sâķiyile hem-dest olam
Ben nîstlikde hest olam sen sâza zaħmeñ urıgör
3. Bulmaz şafâ bâzârını terk itmeyenler 'ârını
'İşk u melâmet dârını maķbûl ider Manşûr'ı gör
4. Yâr ile olan hem-nefes 'îş ol sürer 'âlemde bes
Mâl ile mülke*itme heves Kârûn'a baķ Fağfûr'ı gör
5. Zâhid yañağüñ alına ger zühd ü dîni alına
Elbette ğamzeñ âline fâş olısar mestûrı gör
6. Anı kim ol fettân ider itmez bu kim biñ kañ ider
'Âķilleri hayrân ider geh mest ü geh maħmûrı gör
7. Kaşuñ bigi peyveste ben dâyim gözüñden haste ben
Didüm mi ol bed-meste ben kim Şeyhî'(y)i öldürigör

LXI

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Yine şubhuñ nefesi rahmet-i Raḥmān bigidür
Hoş zamāndur ki cihānuñ bedeni cān bigidür
2. Şāḥ Meryem-şıfat u bād dem-i rūḥānī
Sebze Hızır oldı şular çeşme-i ḥayvān bigidür
3. Yine yüz ' izzet ile bülbüle gül sultānı
Gösterür ' adl yüzün zulme peşimān bigidür
4. Ergāvān sāğar-ı yāḳūt şunar nesrine
Ter kıılır lāle anı la' l ile mercān bigidür
5. Sünbülün koḥusına lāle ciger yaḳduğına
Hased iltür mi benefşe ki perişān bigidür
6. Ğoncenün la' lini nem itmegiçün ebr-i bahār
' Ayn-ı ' aşık şıfatında güher-efşān bigidür
7. Çemen içre yürür ol kāmeti şimşād meger
Ki ayag üzre turup serv āna ḥayrān bigidür
8. Meyi kevşer tatalum dil-beri ḥurī bilelüm
Şimdi kim şahn-ı çemen ravza-i rıdvān bigidür
9. Meclis ārāste vü şeh ferruḥ u gül-ruḥ sāḳī
Şeyḫī bu şöḥbet için mürğ-ı hoş-elḥān bigidür

LXII

mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün

mef' ülü fa' ülün

1. Şoḥbetlerümüzün bizüm iy cān yaraşuğı
Sen cān ile hoşdur
Zirā ki kuluñ derdine dermān yaraşuğı
Sultān ile hoşdur
2. Her dem şanemā ḳaddüni cān bāğına ' arz it
Kim bitse çemenler
Toğru didiler serv-i ḥırāmān yaraşuğı
Bustān ile hoşdur

3. Sünbül saçuñı lâle yañağunda göricek
Sevdâ-zede gönüm
Hayrân olup eydür gül-i handân yaraşuğı
Reyhân ile hoşdur
4. Hikmet eyesi pîrden eyle işidürüz
Kim şöbet idicek
Halvetce mey ü sâz u gülistân yaraşuğı
Oğlan ile hoşdur
5. Cevr ile cefâ ‘ aşıkâ lâyıķ durur ammâ
Haddiyle gerekdür
Bî-çârelere zûlm ile bühtân yaraşuğı
Oran ile hoşdur
6. Çün baht sarâyında hükümet süre ol şâh
Karşusına kullar
Biñ biñ dura çün taht-ı Süleymân yaraşuğı
Dîvân ile hoşdur
7. Dîvâneleri defter idene haber eyleñ
Rükn itsün adumuz
Şeyhî gözet âyîni ki dîvân yaraşuğı
Erkân ile hoşdur
8. Ger hüsn zekâtında naşîb ire ğarîbe
N'ola çün ğanîsen
İn‘ amuñı ‘ am it ki bu devrân yaraşuğı
İhsân ile hoşdur

LXIII

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

1. Şüfî-i bî-cân ki zühdi gözlerine perdedür
Görmeye cânân yüzün kim nürdan perverdedür
2. Kaşı mihrâbında ‘ aşık “kâbe kavseyn”e irür
Vâ‘ izüñ dñn himmetin gör kim dağı minberdedür
3. Hışmı gönünden gidermedi çok ağladuğlarum
Seyl ü yağmurda yuyılmaz naķş kim mermerdedür
4. Gönümün levhinde maḥfûz olalı kaddün senün
Bu hurûf-ı kâyinâtı bir elif ez-berdedür

5. Künc-i halvetde şu kim geydi kanâ' at hil' atin
Tut etegin kim cihānuñ genci ol serverdedür
6. Sâkıyâ cām-ı cihān-bīn şun ki rüşen göstere
Gün yüzün āyīnesi ' aksini kim sâgardadur
7. Şeyhî nazmınuñ kemāli ğayretinden her faşih
Bozdı divānı nizāmı cümle söz defterdedür

LXIV

mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

1. İy kīmiyā-nazar baña sözüñ güher yiter
Yaşum yüzüm yüzünden ırağ la' l ü zer yiter
2. Girmez gözüme iki cihānuñ cevāhiri
Kuñl-i cilāyiçün bir avuç hāk-i der yiter
3. Kaşuñ gözüñ ne hācet idinür kemān u tīr
Avlanmağa benüm bigi biñ bir nazār yiter
4. Cān kuşu ger felekde uçarsa melek-mişāl
Boynına dām-ı zülfüñi şalsañ irer yiter
5. Vardukca saña sūz-ı derün peyki ya' ni āh
Huşk olmamağıçün haberi eşk-i ter yiter
6. Sevdā-yı ' ışkı hükmi-ı kazā şaldı başuma
Bu şūr u şevkümün sebebi ol kadar yiter
7. Her dem ki şöhet ide hayālünle Şeyhî'ye
Kanlu yaşu şarāb u kebābı ciger yiter

LXV

müfte' ilün mefā' ilün müfte' ilün mefā' ilün

1. Ğurre-i mehde turra kim piç ile tīb içindedür
Cān u gönül ki rüz u şeb cevr ü ' azāb içindedür
2. Hañ u ' arağda ' arızı būy-ı gül ü semen midür
Nice mu' attar olmaya müşğ ü gül-āb içindedür
3. Çin şacı Türk ğamzesi itdi ğazāyı Rūmda
Bunca hañā vü küfr ile ecr ü şevāb içindedür

4. Cāna müferrih olduğın tañlama bāde cevherin
Cām ele alsa la‘ linüñ ‘ aksi şarāb içindedür
5. Āb-ı hayāt menba‘ ı yār ışığı türābıdur
‘ Ālemi seyr iden hemān teşne serāb içindedür
6. Zülf ü ruḥuñ kitābına yandı vü Şeyḫī irmedi
Nice*oḳına ḥaḳīḳati ümm-i kitāb içindedür

LXVI

mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

1. Nigār kim bize derdi devā yirine geçer
Cefā ne deñlü ḳılursa vefā yirine geçer
2. Bir oḳ ile cigerüm yare ḳıldı ḥünī gözüñ
Bir oḳ daḫı ura kim ḥün-behā yirine geçer
3. Şaçuña cān virürüz ḥiçe geçmez ille anuñ
Küdüreti bizüm ile şafā yirine geçer
4. N'olaydı it bigi yüzüm süreydüm işigine
Velī gedā nitesi pādişā yirine geçer
5. Şabā dem urdı meger çin seḫer şaçından anuñ
Çemende nefḫası müşg-i Ḥiṭā yirine geçer
6. Ayağı toprağı Şeyḫī ‘ aceb ne cevherdür
Ki dimiş ehl-i nazār tütüyā yirine geçer

LXVII

mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

1. Yine yüzüñ güneşinden cihān münevverdür
Şaçuñ hevāsıyile bāğ-ı cān mu‘ aṭṭardur
2. Benefşe ḥaṭṭuñuñ aldı mı yıl ğubārından
Ki ṭolu sünbül ü reyḫān dimāğı ‘ anberdür
3. Ne defter eyledi ḥüsnuñ leṭāfetin gül kim
Varaḳlarında anuñ nūr-ı cān muşavverdür
4. Ḳapuñda süsen ü ğonce çü bağıladı dil ağız
Bulara mülk-i çemen tiğ ile musaḫḫardur

5. Na'îm-i nesye bu gün naqd-i vaqt imiş bildük
Nigâr hürî vü cennet çemen şu kevşerdür
6. Gözüñ kirişmesi şol deñlü kıldı nergisi mest
Ki gözlerinde müdâmî hayâl-i sâgardur
7. Dırâz-dest ü ser-efrâz ise çenâr ne var
Bu serv ayağına sürsün yüzün ki serverdür
8. Getür şafâyile Şeyhî şarâb-ı gül-günı
Ki lâle gönli gibi hâtırüm mükedderdür

LXVIII

mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fa'ülün

1. Ol şüret-i Çîn kim yüzi âyîne-i cândur
Bağduçca hâşasuz dü cihân naqşı 'ayândur
2. Bu peyker-i rûhânîye ma' nî şorana diñ
Cân naqşı degülse neyiçün cân-ı cihândur
3. Hün-ı dil ider naqşumı kanı eger ol yaş
Aşlı hafakândur nişe rengüm yarağândur
4. Dimeñ ki nigâra ne taleb yoğ çü nişanı
Aç gözünüñi tâlib ki*aña her naqş nişândur
5. Naqş olalı gönlümde hayâl-i leb ü haddi
Düşüp dü cihân naqşı gözümdeñ tolu kândur
6. Virdi başara 'arızı bir resme cilâ kim
Kim baksa görür naqşını şan âb-ı revândur
7. Ben sâde-dile reng ile naqş oynadı bir büt
Bu naqş u nigâra gözüm andan nigerândur

LXIX

mef'ülü fâ' ilätü mefâ'îlü fâ' ilün

1. Hün-ı ciger ki câm ile câna müdâmdur
Bu hamr ğayr-ı 'aşığa iy dil harâmdur
2. Zülfi hevâsı ğayrına bâzâr k'eyledüm
Ger mağz-ı sūd ise kamu sevdâ-yı hâmdur

3. Her cān ki mihr-i dōst degüldür muķābili
Ķadri felekdeyise meh-i nā-tamāmdur
4. Āzār-ı dil diler ise düşmen bigi ħabīb
Cānuma minnet ola ki dil dōst-kāmdur
5. Yār-ı muĥālifüñ Ķomazın perdesin baña
Ger Rūm u ger ʿ Irāk u Şıfāhān-maķāmdu
6. Ķaygum gicesi yüzi ħayāliyle şubĥ olur
ʿ İşüm şabāĥı zülfi firākıyla şāmdur
7. Dil Ķamzesini görmeyeli meyli yoĥ meye
Yaşum şarāb olup ĶabaĶum tolu cāmdur
8. Şeyĥī çü bilmedüñ şeker-i vaşlı şükriñi
İç hicri zehrini ki dem-i intikāmdır

LXX

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

1. İy şabā ger menzil-i cānāna Ķılursañ güzer
Gülşen-i cāndur gözümden gözle rüşen Ķıl nazār
2. İzine yüz sür yüzümden yüz yüz eyle ĥıdmeti
Yolına cān vir gönülden biñ biñ irişdür ĥaber
3. Zülfi bigi Ķuşşamuñ şerĥ it muţavvel Ķışşasın
AĶzı bigi ĥālümü ʿ arz eyle teng ü muĥtaşar
4. Geh gehī iltüp getür bizden ĥaţā andan ʿ aţā
Dem-be-dem vir armaĶan andan cefā bizden ciger
5. Şeyĥī'nüñ bu āĥ u yaşı gönli taşına anuñ
Şol dem idiser eşer kim Ķalmaya benden eşer

LXXI

feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün

1. Yine yüz ʿ izzet ile şāĥ gelür
Güneşe ĥarf urıcı māĥ gelür
2. Bulalum devletinde baĥt-ı saʿ id
Ki*ol saʿ ādetlü pādişāĥ gelür

3. Niçe bir püşt-pâ ura hicri
Dest-gîr-i cihân-penâh gelür
4. İzine yüz sürer nesîm-i bihişt
Ya' nî önince peyk-i râh gelür
5. 'Işkıını gizleyem direm n'ideyin
İhtiyârum yok iken âh gelür
6. Zülfinüñ sâyesinden ayrılalı
Gözüme ay u gün siyâh gelür
7. Kamu fermânına muṭî' em lîk
Âh kim ṭâ' atüm günâh gelür

LXXII

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Şubḥ-dem çün çarḥ-ı zerger yiri sîm ü zer kıılır
Nite k'elde sâķî câm-ı la' li cân-perver kıılır
2. Faşl-ı kış irüp yapıldıyise bâb-ı nev-bahâr
Aķ varaķdan devr dehr içini pür-defter kıılır
3. Ger hevâ serdlik idüp kâfûr ide ḥâki ne ğam
Aña k'âb-ı ḥuşķ içini ṭolu nâr-ı ter kıılır
4. Ḥuṭbe-i Raḥmân iken zıkr-i ḥaṭîb-i ' andelîb
Vâ' iz-i şeyṭân-ı zâĝ uş aĝacı minber kıılır
5. Pehlevânlık göstereydi zü'l-feķâr-ı berd geh
Dehr meydânında izin düldül-i Ḥayder kıılır
6. Bâl-i ṭâvûs-ı bahârı dökdi ' anķâ-yı hevâ
Göz kararup zâĝ u peşşe şimdi uş aķ per kıılır
7. Rüstem-i nev-rüz aradan kaçsa ṭañ mı raḥşveş
Ḥamza-i bād-ı şitâ çün ğurriş-i aşķar kıılır
8. Çeşme-i ḥayvân iken ḥızr-ı çemende cüybâr
Zulmet-i gilde şitâ uş câm-ı İskender kıılır
9. Câm-ı yâķût ile Şeyḥî sen daḥı la' l it ruḥuñ
Çünkü gördüñ çarḥ-ı zerger yiri sîm ü zer kıılır

LXXIII

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Letâfet büstânında boyuñ bir serv-ķâmetdür
Kim anuñ ķâmetin görse şanur ol gün kıyâmetdür
2. Çü ķaddüñ ķâmetin gördi şanevber secdeler kıldı
Şu ķadd ü ķâmete ķarşu mü 'ezzin bu ne ķâmetdür
3. Muķavves ķaşlaruñ yayı atar kirpük okın her dem
Ne kim ol ğamzeden gelse baña sehm-i sa' âdetdür
4. Oturma dur örü sâķi ki ğadden geçdi müştâķı
Ķadeĥ şun ' işret it bâķi ki luţfuñ bî-nihâyetdür
5. Bu şöĥbet râĥat-ı cândur kim ol cānāne mihmāndur
Bu devrān ķutlu devrāndur bu sâ' at ķutlu sâ' atdür
6. Çü dil-ber cāna cān oldu vişāli rāygān oldu
Şol işler kim ' ayān oldu beyān aña ne ĥâcetdür
7. Cefā vü cevruñe Şeyĥi vefā vü luţf dir ĥaķķā
Ne kim sulţān ider şāhā ķula ' ayn-ı ' inâyetdür

LXXIV

mefâ' ilün fe' ilātün mefâ' ilün fe' ilün

1. Ķaçan ki baña ĥayāl-i celāletüñ görünür
' Anālu göñlüme ' ayn-ı ' inâyetüñ görünür
2. Laţıfdür dil ü cān gözgüsi ki ĥüsnüñe
Çün ide luţf ile manzar letâfetüñ görünür
3. Lebüñ Mesîĥ'i ki iĥyā kıılır ğam ölmüşini
Belî çü şāh-ı keremsin kerāmetüñ görünür
4. Yüzüñde ĥaţtuña n'ola dinürse sūre-i nūr
Ki ol cemāl-i cemilüñde āyetüñ görünür
5. Döker puñar u deñizler kaçan ki gözlerüme
Ĥayāl-i serv-i ĥırāmān-ı ķâmetüñ görünür
6. Dimişsin öldürem ivmezse bu sözüñde şehā
Şükür ki Şeyĥi ķuluña ĥimâyetüñ görünür

LXXV

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Gül yüzün gülşeninün bülbülidür cān iniler
Kim topludur yüregüm gonce bigi kan iniler
2. Vuşlatuñ şöhetini yād ide çün ğam-zede dil
Zarılıklar kıluban ney bigi nālān iniler
3. Cān u dil la' lün için kılduğı feryād bu kim
Haste derdine kaçan bulmasa dermān iniler
4. Āh elinden bu dönen çarḫ-ı cefākāruñ āh
Kim medārından anuñ ra' d-ı ğırivān iniler
5. Varma şaḫın şora inlerse raḫībūñ zinhār
Kim mürāyīdür inanma nice nālān iniler
6. Şeyḫi ḫāşā ki şehā inleye cevri itdüğüne
Yār elinden belī her cāhil ü nā-dān iniler

LXXVI

fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilün

1. La' l ü yāḫūt mı 'aceb şol dür mi ya mercānlar
Kim muḫaḫḫardur virilse bey' ine biñ cānlar
2. Siḫr-i muḫlaḫdur ki kıılır ḫahramānī gözleri
Fitne-i devr-i ḫamerde 'āleme fettānlar
3. Vuşlatınuñ bir demine yir ü gök kerrübiler
Rāygān virüp kıılurlar cānlar iḫsānlar
4. Çün ki rūḫu'llāh olupdur ol Mesīḫ-i rüzgār
Kim deminden cān bulur iḫyā için insānlar
5. Noḫta-i mīmdür ḫaḫīḫat ḫavz-ı kevşer menba' ı
Āh kim ḫasret geçerler cennet ü vildānlar
6. “ḫul ḫüva'llāhū eḫad” ḫaḫḫı vü “rahmāni'r-rahīm”
Kim kemāl-i ḫudretine yok durur noḫşānlar
7. Ol Muḫammed ḫürmetiyçün derdine bu Şeyḫi'nün
Olmaya dil-ber lebinden özge ḫiç dermānlar

LXXVII

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Bu gün ki mevsim-i güldür gerek ki cām içeler
Neşât-ı 'îş ile her laḫza şād-kām içeler
2. Şabâhı şām idüp elden ḫadeḫ düşürmeyeler
Giceyi şubḫa çıkarup 'ale'd-devām içeler
3. Ḥumār zaḫmet iderse tolu tolu şunalar
Ḫadeḫde cür' a ḫomayup anı tamām içeler
4. Müdām kim ki içerse şafâ virür lîkin
Şafâsı anda durur ki anı müdām içeler
5. Nedür şu puḫte kim anı içer bu gün her ḫām
Gerek ki puḫte olanlar şarâb-ı ḫām içeler
6. Şarâb-ı ḫâşş-ı müravvaḫ ki 'âm ola nef' i
Revâ degül ki anı cümle ḫâş u 'âm içeler
7. Yetim mālını Şeyḫî ḫelâl bilmekten
Yig ol ki mu' terif olup mey-i ḫarām içeler

LXXVIII

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

1. Şorğıl şabâdan iy şanem kim ḫâl-i bülbül nicedür
Gelsün cemâlün bâğına görsün kıvıl gül nicedür
2. Her kim yüzünde beñlerün görmiş degül bilmez nedür
Kâfûr-ı 'ârız üzre ol ḫâl-i ḫaranfûl nicedür
3. Sâķî şurâḫî ağzını şunğıl teberrük vâ' iḫe
Görsün ki vaḫti germ olup meclisde ḫulḫul nicedür
4. Remz eyle ḫünî gözüne her kim diye sâķî ḫanı
Göster lebüni luḫf ile her kim şora mül nicedür
5. Müşğîn şaçunđan bir girih boynuma daḫ kim müdde' i
Görsün 'abir ü müşğden zencir ile ğul nicedür
6. Bâd-ı şabâ her şubḫ-dem bustâna seyr it iste bul
Ol yañağı gül ḫandadır ol zülfi sünbül nicedür
7. Şeyḫî ḫuluña bir nefes virseñ icâzet ḫapuda
Görseñ ki ḫullık bâbına ihlâş ile ḫul nicedür

LXXIX

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Dil müselsel zülfüñ sevdâsıla dīvānedür
Cân münevver hüsñüñ şem' inde bir pervānedür
2. Hey ne bî-dîn turradur zülfüñ ruhuñ üstinde kim
Bunca küfr içreyiken kaçdı dağı ĩmānadur
3. Eyledi gözde hayāl-i çeşm-i maħmūruñ vaṭan
Kāfir-i mestün belī yiri müdām mey-ħānedür
4. 'İşkuñ sevdâsı dilden gitmese tañlama kim
Genc-i bî-ħaddüñ maḳāmı ḳandasa vîrānedür
5. Mest gözün devrinde ħamra nice 'ahd itdüm velī
Viren ol peymānı bāda bāde vü peymānedür
6. Zülf ü ħālin dil-berün gördükce iy dil kıլ ħazer
Kim kılan her demde mürğı şayd dām u dānedür
7. 'Ākil iseñ müdde' ĩ dīvāne dime Şeyhî'ye
Çünki anuñ meyli dāyim defter ü dīvānadur

LXXX

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Kaçan kim zülf-i şeb-rengin yüzine şeh niḳāb eyler
Günini 'aşıkuñ gör kim nice bî-āftāb eyler
2. Şaçuñ sevdâsı uş beni ḳara toprağ ider her dem
Dilümde od u başumda hevā vü gözde āb eyler
3. Ĥayāl-i çeşm-i maħmūruñ oturup dil otağında
Ciger biryān idüp her dem ḳabağum pür-şarāb eyler
4. Süzilmiş çeşm-i mestānuñ görüp dil tāḳ-ı ḳaşıñda
Didi zī mest kāfir kim bu miħrāb içre ħ'āb eyler
5. Lebün vaşfını Şeyhî'den şoruban rūḳ-ı ḳuds eydür
Görüñ bu telḫ-' işi kim ne ḳoş şirin ħiṭāb eyler

LXXXI

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hoḳḳa-i yāḳūtdan mühr açduğınca zer şaçar
Ya' ni dil-ber söze gelse dürr ü gevherler şaçar
2. Sünbülün şalduḳça gül-berg üzre ol mäh-ı Ḥoten
Şanki āhū deşt-i Çin üstine müşg-i ter şaçar
3. Zülfi dāmı halkasında noḳḳa-i ḥāli anuñ
Dānedür kim şayd-ı mürğ-ı cān için dil-ber şaçar
4. Sebzedede şalınsa servi ol büt-i lāle-ruḥuñ
Gül tabaḳlar pür kılp üstine la' l ü zer şaçar
5. Yā Rab ol şirīn-lebüñ ne zevḳi var kim zıkrını
Ḳanda tekrār itse dil şir aḳıdur şekker şaçar
6. Ravzada rıdvān eger nuḳl-i lebinı naḳl ide
Cüy-ı cennet ol şafādan cüş idüp cevher şaçar
7. Dürleri medḥinde nazmum baḥrdür lü 'lü '-nişār
Şa' rı sevdāsında şı' rüm ' āleme ' anber şaçar
8. Ruḥları vü aḡzını zıkr itse Şeyḥī sebzedede
Ḡonce dem-beste ḳalur u gül ḥayādan der şaçar
9. Rūḥa ḳūt u cisme ḳuvvet çeşmesārıdur müdām
Cām-ı meyden cür' a kim Sulṫān Murād iḳer şaçar

LXXXII

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. İrdi zülfine şabā hoş depredür zencirümüz
Ol delülikden perişāndur ḳamu tedbirümüz
2. Ğamzeler tiğini tiz itmiş ki ḳaşd-ı cān ide
Sen daḡı tiz ol gönül k'āfet durur te 'ḥirümüz
3. Ol cevān-baḥtuñ yolına ' aḳl u cān u dil fidī
' Işḳ yolında naşīḥat böyle ḳıldı pīrümüz
4. Bizi taḳdīr-i ezel çün ḳıldı rind-i mey-perest
Āḥ kim ḥāşıl degül tedbir ile taḳdīrümüz

5. Yüz qara topraqlayındur luṭfi şāhuñ kīmiyā
Ḥālīş altun olavuz çün irişe iksīrümüz
6. Luṭf iderse fazl anuñdur qahr iderse hışm anuñ
Biz za'ife ol deger kim bilevüz taqşırümüz
7. Zikri şūfīnūñ şevāb u fikri Şeyhī'nūñ günāh
Bāri maḥrūm olmayısar ikimüzden birümüz

LXXXIII

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Şāhā qara saçuñla bu mıdı qarārumuz
Yaqup qarara qomaya şabr u qarārumuz
2. Yā ala gözlerüñ ile ol mıdı 'ahd kim
Āl ile ala cān u dil ü yoğ u varumuz
3. Yārā seni kılalı bu 'ālemde ihtiyār
Bir laḥza elde görmemişüz ihtiyārumuz
4. Vaşlı gülün qoḥulamaduğısa ğam degül
Çün kim cemāli bāğı durur merğzārumuz
5. Maḥmūr gözlerüñ bizi mest itdi eyle kim
Maḥşer güninde daḥı ayılmaz ḥumārumuz
6. Raḥm eyle kııl 'ināyet ile Şeyhī'ye naẓar
Ḥadden geçüp durur şanemā intizārumuz

LXXXIV

mütefā' ilün fa' ulün mütefā' ilün fa' ulün

1. 'Acebā bu devr içinde neyiçün şafā belürmez
Sitem ü cefā çoğından kerem ü vefā belürmez
2. Neyiçün bu çarḥ oqını atar u siper dutılmaz
Neyiçün bu devr derdin virür ü devā belürmez
3. Didiler tevekkül eyle eleme taḥammül eyle
Bu söze te'emmül eyle ki geçen belā belürmez

4. Hele iy şikeste gönlüm yine derdüñ ile hoş geç
Ki bu ğam zamānesinde feraḥ u şifā belürmez
5. Dilegüñ buyısa Şeyḥī ışiginde viresin cān
Yüzüm ururam dün ü gün eşer-i du‘ā belürmez

LXXXV

fa‘ ülün fa‘ ülün fa‘ ülün fa‘ ülün

1. Dirīgā gül-i dehr ḥārına degmez
Felek ḥummı ḥamrı ḥumārına degmez
2. Şafā şuffesiyle sarāy-ı sürürü
Yirüñ ḥücre-i teng ü tārına degmez
3. Göñül umma dünyī gülinden қоḥu kim
Yüzi anuñ āh-ı hezārına degmez
4. Bu gencīneden gözleme nüş-dārū
Ki tiryāk ise zehr-i mārına degmez
5. Şabā vü şimālün yazın luḥf u ferri
Güz ü kışda yağmur u qarına degmez
6. Ne hoşlık ki ‘ālemden olur temennī
Ġam-ı ‘azl ile intizārına degmez
7. Cihān şayd-ı ser-pençeñ olursa Şeyḥī
Ecel şīrinüñ bir şikārına degmez

LXXXVI

mef‘ ülü fā‘ ilätü mefā‘ ilü fā‘ ilün

1. Gözden bıraḫdı gerçi bizi ol nigārumuz
Vardur anuñ keremlerine intizārumuz
2. Mihr ü vefā göziyle girü bir naḫar kıla
Maḫşüda irgüre yine ol Kirdgārumuz
3. Düşmen söziyle ḥāşa ki ben yārı terk idem
Terk eyledi egerçi bizi n'ola yārumuz
4. Cān sevgüñi gönülde iñen mu‘teber tutar
Gerçi ḫapuñda yoğ ise hiç i‘tibārumuz

5. Kamu güzeller içre seni ihtiyâr idüp
Virdük elüñe eldeyiken ihtiyârumuz
6. Âhum odına şu sepegör şimdi ‘ âkıbet
Bād-ı şabâdan isteyesin çok ğubârumuz
7. Şeyhî bayağı kavlı ü karar üzre durmuşuz
Gerçi dükendi kalmadı şabr u kararumuz

LXXXVII

müfte‘ ilün mefâ‘ ilün müfte‘ ilün mefâ‘ ilün

1. Tâli‘ eger meded kıilup yâr ele gire bir nefes
İki cihânı terk idem çün ki hevâ durur heves
2. Cânuma pây-bend idüp zülfi selâsiline direm
Şükr ki bu delü gönül buldı belâya dest-res
3. Gönlüme gözi şıhnesi dir ki ço zülfi baña bak
Neyleye kara günlü çün gicede seyr ider ‘ ases
4. Gül yüzi bâğı büyümü bād-ı şabâdan almasa
Cân kuşına cihân evi gülşen ise olur kafes
5. Hâl ile lâle lebleri alınuñ âl itdügin
Tañlama kanda var ise kanda hariş olur meges
6. Sînede ‘ ışık leşkeri uralı kūs-ı salţanat
Âh ki yâra nâlemüz gelmedi ğulgul-i ceres
7. ‘ Ahd ü karar-ı yârdan Şeyhî tevaqqu‘ eyleme
Kes sözi dünyede şafâ bulmamış ola hiç kes

LXXXVIII

mefâ‘ ilün fe‘ ilâtün mefâ‘ ilün fe‘ ilün

1. Yüzüñ ki neyyir-i a‘ zam bigi münevver imiş
Gönül göginde uyanuğ o nîk ahter imiş
2. Cihân içinde cemâlün nazîri ehl-i nazar
Nezârelerde bulunmaz ne hûb manzar imiş

3. Şular ki bulmuş ola feth-i bâb vaşluñdan
Huceste nuşreti vü tãli' i muzaffer imiş
4. İ nice biñ kılı bir kem kıl ile bende şalar
Kemendi hindü şaçunuñ 'aceb dil-âver imiş
5. Çemende serv ser-efrâz olup şalındığı bu
Ki ya' ni kıddün ile eydeler ber-â-ber imiş
6. Şabâ çü zülfüne uğrar geçer 'abîr şaçar
Meger k'o nâfe-i müşg-i Hıten mu' anber imiş
7. Kılan lebünle yüzün hasretine Şeyhî'nün
Gözinde şâhid ü şem' ü şarâb u sâgar imiş

LXXXIX

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Fırkat ü derd ü belâdur baña naş
Nice kim ağıyâra vuşlatdur hışaş
2. Bülbül-i cân gözine dîdârsuz
Gülşen-i firdevs görünür kafeş
3. Düşeli zülfün hevâsına gönül
Andan artuğ olmadı cânâ ğuşaş
4. Cevrüne sinün benüm şabr itdüğüm
Söylenür dillerde olmışdur kışaş
5. Hüsünüñ devrinde fırsat var iken
İt vefâ kim pâydar olmaz furaş
6. Serv-i bālânuñ hayâline şehâ
Cüybârı çeşmümüñ olur menaş
7. Çünkü rahm ire rakîbe yârdan
Şeyhiyâ cevri ü cefâdur saña naş

XC

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

1. Haddüñ şahîfesinde ' aceb kim yazar haṭ
Kim müşg-i ter bigi қоһar ol müşg-bâr haṭ
2. Pür-nür iken güneş bigi cirminde ḥüsñüñ
Bedr ayda kelefleyin itmiş qarâr haṭ
3. Haṭṭuñ bu ' ârižuñda görindügi ḥüb u ter
Kim hoşter olur olsa kaçan âbdâr haṭ
4. Künc-i cihân içinde çü gencinedür yüzüñ
Sağlar tılısm olup anı bes mūr u mâr haṭ
5. Reyḥân saçuñ mişâl-i muḥakkaḥdur oldı nesh
Haddüñ riḳâ' ı üzre yazaldan ğubâr haṭ
6. Dīvânlar içre haṭṭuñ elinde saḳim olup
Toprak saçup başına ki*olur ḥâksâr haṭ
7. Yârüñ belürdise haṭı Şeyḥî uşanma kim
Bu bâğ içinde yaraşur ol sebzezâr haṭ

XCI

müfte' ilün fā' ilün müfte' ilün fā' ilün

1. Çünkü döşedi bulut bâğa zümürür bisât
Bâd-ı şabâ gösterür ğonceye yüz inbisât
2. Vaḳt-i şabūḥî ele cām-ı müravvaḥ alup
Yâr ile itmek gerek ' işret ü ' iş ü neşât
3. Yâr-ı sebük-rūḥ ile muṭrib ü sâḳî yiter
İtmegil ayruḥ daḥı kimseyile ihtilâṭ
4. ' Âḳil iseñ ṭut sözüm nām ile nāmūsı қо
' Ârif olan itmez ol kimseneden ihtiyâṭ
5. Bülbül-i cennet misin ' ışḳ ṭarîḳin gözet
Tâ ki saña yol vire uçmağa yarın şırâṭ
6. Dünya ribâṭında çün yolcu konuḳsın bu gün
Ṭañla göçüp gidicek ḳala yirinde ribâṭ
7. ' Işḳ ile Şeyḥî bu gün şöyle naḥîf oldı kim
Ṭapuña ' azm eylese yol vire semmül-ḥıyâṭ

XCII

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Yazdı haddüñ varaķına yine haţtuñ tevķi'
Ki senüñ hükmüne meh bende ola mihr muţı'
2. Sidre sen servi görüp tûbiye bî-aşl dimiş
Müntehâdur nazarı olsun anuñ fer' i refi'
3. Şûretüñi ne me' âniyle beyân eyler isem
Maħv olur gözde ' ayân olıcaķ ol şekl-i bedi'
4. Tutar imiş göricek bini raķıbüñi şudâ'
Bu gice itlerüne yine virürem taşdı'
5. Cürmümüz ' işķuñ ise gözlerüñ öldürdüğine
Dilemezven kim ola kimse günâhuma şefi'
6. Sür' at itme siteme devletüne ğirre olup
Furşatuñ fevti yaķındur felegüñ seyri serı'
7. ' İşķ ucından çoĝ olur Şeyhi'ye taķrı' ü ' itâb
Yârı teşni' ile terkitse zihî fi' l-i şeni'

XCIII

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Olmadı hâlüme hiç muţtali' ol yâr dirîĝ
Bilmedi kim kıluram hasret ile zâr dirîĝ
2. İtdi iķrâr vefâ kıлмаğa evvel bana yâr
Şoñra bu va' desine eyledi inkâr dirîĝ
3. Çünkü gördüm saçınuñ bendine düşmiş kamu nâs
Bende oldum uş aña ben daħı nâ-çâr dirîĝ
4. Ay didüğüm için gün yüzine zulm ile uş
Kıldı zülfî girihinde beni ber-dâr dirîĝ
5. Ölmüşem derdüñ ile ' işķuña vâşıl olalı
Olmışam ' âciz ü bî-çâre vü bî-'âr dirîĝ

6. Olmadı gönlüm alup ol kaşı seh̄hâr bu gün
Cânum ister ki ala ol gözi mekkâr dirîğ
7. Bir nefes Şeyhî eger ayru düşerse senden
Gözleri âb ʈolup yiri olur nâr dirîğ

XCIV

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Gözümden ırdı münevver yüzün nigâr dirîğ
Başuma ʈara gün uğratdı rûzgâr dirîğ
2. ʈarâr zülfi ile ʈılduğıyîçün gönlüm
Ol anda sâkin ü ben bunda bî-ʈarâr dirîğ
3. Nehâr sîret(i) hicrinde hiç uyımaz iken
Ber-â-ber oldı baña leyl ile nehâr dirîğ
4. Yañahları bigi göz ʈasretinde yaş dökeli
Ne yire ʈamdıyise bitdi lâlezâr dirîğ
5. Muḥakḳak ol saçı reyḥâmı eyledüm ta' lîḳ
Ol ud ile oluram ben daḳı ğubâr dirîğ
6. Bu yolda bilmese her ḥâksâr ' izzetini
Gerek ola ebedî ḥ'âr u şermsâr dirîğ
7. O dil-berüñ yolına Şeyhî ne ki cem' itdi
Anı zamâne yine itdi târ u mâr dirîğ

XCV

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. ʈanḳı dimâğ içinde ki ' ışḳuñ hevâsı yoḳ
Biñ ḥacc iderse Merve ḥaḳıçün Şafâsı yoḳ
2. Dil-ber cemâli Ka' besini ʈılmayan ʈavâf
Yüz nûr görse gözlerinüñ rûşenâsı yoḳ
3. Lebbeyk uranlaruñ ' Arafât'ında ' ışḳuñuñ
Teslîm-i cândan özge ʈapuña du' âsı yoḳ
4. İḥrâm diyü egnüme bir ʈon geyürdi ğam
Kim nice isterem itegi vü yaḳası yoḳ

5. Hicrûñ beriyyesinde şusuzın ölenleri
Yuğıl gözi yaşıyla çü vaşluñ saķāsı yok
6. Fi'l-cümle uş vefā haremde mücāvirem
Bīgāne gönümün dahı hiç āşināsı yok
7. Şeyhī vişāli ʿidine ķurbān olur ise
Vaşl ola bir beķāya ki her giz fenāsı yok

XCVI

mefāʿ ilü faʿ ülün mefāʿ ilü faʿ ülün

1. Zihī hulk u zihī halk ki virmiş saña hālİK
Felek hüsnuñe hayrān melek luţfuña ʿ aşık
2. Saʿ ādetlü yüzüñi öger bu kamu ʿ ālem
Leţāfetlü sözüñi sever cümle halāyık
3. Senün luţf-ı ʿ izāruñ zihī şuret-i ʿ Azrā
Benüm hasret ü zārum zihī sīret-i Vāmık
4. Gel iy server-i maḥdüm cihān emrüñe maḥküm
Ķoma ķulları maḥrüm budur şehliğa lāyık
5. Ne ķayġu ger olursa cihān halkı muḥālif
Dek olsun bize bir dem anuñ gönli muvāfık
6. Haber bilmege cāndan ķanı maḥrem-i ʿ ārif
Güzer ķılmağa cāndan ķanı ʿ aşık-ı şādık
7. Maḥabbet yolu Şeyhī taḥammülle cefādur
Cefā sevmeyen olur bu maḥfilde münāfık

XCVII

mef ʿ ülü fāʿ ilätü mefāʿ ilü fāʿ ilün

1. Ķanlı cigerde ʿ oldı bu gün uş hevā-yı ʿ ışık
Ķamlu gönülde zaḥmet ider hem belā-yı ʿ ışık
2. Söyler bu ķalb semʿ ine ger ġam ķaziyyesin
Dehr içre ķahr ʿ arz ķılup uş ķazā-yı ʿ ışık
3. ʿ İş ü sürür u şoḥbete cān oldı gey baʿ id
Āfāk içinde olalıdan mübtelā-yı ʿ ışık

4. Gönlüm nevâda sâz u şafâ istese n'ola
Oldı cihânda cân ile çün bî-nevâ-yı ıışķ
5. ıAķlı vü fikri ben dilerem dirşürem başa
Lîkin buları almağadur uş rızâ-yı ıışķ
6. Şüfî şafâ vü şöhbete it şugli dâyimâ
K'oldı riyâ vü zerķ ıayân bil haţâ-yı ıışķ
7. Hâdî yolına irmeyedi Şeyhî ķaladı
Ger bu sebîle çekmesedi reh-nümây-ı ıışķ

XCVIII

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Dem-i elest olıcaķ mest anda bulındıķ
Belî didük ü belâlu cihânda bulındıķ
2. Atıldı tîr-i maħabbet kemân-ı miħnetden
Ķazâdan ayrılamadıķ nişânda bulındıķ
3. Bizüz haķîķaten ol gevher-i cihân-efrüz
Kesâd olduğumuz bu ki kânda bulındıķ
4. Ne eksile keremünden teraħħum eyler iseñ
Boğazumuza değın tıt ki ķanda bulındıķ
5. Hâyât harc ide ķoduķ bu dünje bey' ine biz
Az aşşı gözledük ü çoķ ziyânda bulındıķ
6. Günâhdur gile kim şâkirem bu ni' mete ben
Ki hıdmetün ile bir gülsitânda bulındıķ
7. ıInâyet eylemedi şâh saña Şeyhî bu gün
Günâhumuz bu durur Germiyân'da bulındıķ

XCIX

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Yil bigi bir şubķ ıazm-i kūy-ı yâr itsem gerek
Ol hevâyile dimâğum müşg-bâr itsem gerek
2. Devletinde her ne la' l ü dür ki cem' itdi gözüm
Yüz şuyile hâk-i pâyına nişâr itsem gerek

3. Zülf-i yâruñ seyrine yâ Rab ne terk eyler nesîm
Ben bu kâr u bârı bârî târ u mâr itsem gerek
4. Gözleri yâdına ‘ aql u dîn evin kıilup harâb
Ol kadîmî ‘ ahd esâsın üstüvâr itsem gerek
5. Şayd olurken perçem-i tãvûsına şeh-bâz-ı cân
Ol hümâyı ben meges ya‘ nî şikâr itsem gerek
6. Nice pinhânî çala taıblı kilîm altında ‘ aql
‘ Işkı ‘ âlemde ‘ alemveş âşikâr itsem gerek
7. Tevbe vü zühd ü şalâh ile bulımadum felâh
Hâzır ol Şeyhî melâmet ihtiyâr itsem gerek

C

mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün

1. Ne cân kim dil-beri vaşlın müyesser kıldı devr anuñ
Hoş olsun vaıtı ‘ âlemde ki zevkıñ sürdi devrânuñ
2. Gedâ kim hâk-i pâyını nigâruñ tâc-ı ser kıldı
Gözine çöbce görünmez bu taıht u baıtı sultânuñ
3. Gel iy hürî-şıfat bir dem cihân bâğını seyr eyle
Ki kıldı ravzadan ra‘ nâ şabâ şahnın gülistânuñ
4. Lebüñ yâkıtı renginden düzilmiş gıncenüñ la‘ li
Şaçuñ müşgi ğubârından yazılmış haıtı reyhânuñ
5. Sikender ‘ işin isterseñ çemende câm-ı Cem nüş it
Ki sâkı Hızr-ı hâdîdür lebine âb-ı hayvânuñ
6. Yüzüñ şuyını toprağâ kı döksün âteş-i bâde
Ki virdi taıhtımı bâda cihân dîvi Süleymân'nuñ
7. ‘ Amel defterlerin Şeyhî riyâ vü zerķ oda yaıdı
Ne deñlü şu şaçâ aña kıru söz ile dîvânuñ

CI

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

1. Râstî hoş çeşmedür âb-ı revânı çeşmümüñ
Sîr iderse n'ola serv-i büstânı çeşmümüñ

2. Gül yañağũñ yādına nūş itmegiçün dem-be-dem
Toludur cām-ı şarāb-ı ergāvānı çeşmümũñ
3. Sırr ile gönlümi cāndan çekdi zülfũñ şeb-revi
Taña alup yol gözedür pāsbanı çeşmümũñ
4. Sünbülũñ sevdāsı bağrumı yaardı lāleveş
ılmasa teskīn-i şafrā nārvānı çeşmümũñ
5. La^l ü gevher ılalı cānum sarāyuña nişār
Devletũnde hāk ü hũndur hān u mānı çeşmümũñ
6. Ğayrı gelse [‘]aynuma bir laza yüzũñ nūr ile
Yā Rab olsun arañu iki cihānı çeşmümũñ
7. Dişlerũñ derdinden itmiş Kīş-i Bahreyn'e sefer
Anuñ için Rũm'a dũrdür armağanı çeşmümũñ
8. Gün yüzũñ şem[‘] i şu[‘] ā[‘] ımdan uyarmağā çerāğ
Ğar olur ılduza her dũn şem[‘] dānı çeşmümũñ
9. amuyı gör görme*özũñ Şeyhī budur erde güher
Ol hũnerde dũr doker her dem nişānı çeşmümũñ

CII

fe[‘] ilātũn fe[‘] ilātũn fe[‘] ilātũn fe[‘] ilũn

1. Yine bād-ı seherī hem-dem-i cān olsa gerek
Çũnki bu pīr-i kũhen tāze cevān olsa gerek
2. Yazı yüzinde hevā lũ[’]lũ-yı lālā ki şaar
Çemen içinde şabā müşg-fişān olsa gerek
3. Selsebīl-i meyi hũrīler elinden içeler
Ki bahār ile cihān bāğ-ı cinān olsa gerek
4. Gül-i ter bũlbũle [‘]arz itse gerek hũsn ü cemāl
Gözleri nergisũñ aña nigerān olsa gerek
5. Eşer-i rahmet-i Hā ölü yire cān viriser
Bī-nişāndan bize bu luf u nişān olsa gerek
6. Yaz u ış fikrini o vatı şafā bil Şeyhī
Her bahāruñ şoñı hød faşl-ı hāzān olsa gerek

CIII

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Çün saçdı gönlümüñ kuşına dâne beñlerüñ
Öldürmesün tutup ki girer kıana beñlerüñ
2. 'Ayyâr-ı fitne bekçiyiken bâğ-ı hüsnüñe
Çâpük degül mi girdi gülistâna beñlerüñ
3. Şol leblerüñdeki meges-i 'anberin midür
Yâ tûfî mi ki buldı şeker-hâne beñlerüñ
4. Hattüñ muhakkağ olmağičün noqtalar yazar
Her dem ğubâr-ı müşğ ile reyhâna beñlerüñ
5. Bir beydağ oynamağda kıılır gün yüzinde mât
Biz kıullarını hüküm ile şâhâne beñlerüñ
6. Cennet çemenlerinde saçılmış benefşe mi
Yâ lâle vü gül üzre siyeh dâne beñlerüñ
7. Haddüñ oda yağar cigeri bigi Şeyhî'nüñ
'Anber dütüzdüğü ne 'aceb câna beñlerüñ

CIV

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Cân u cihânı kıo bize cânânumuz gerek
Geçdüğ bu devrden şeh-i devrânumuz gerek
2. Kıullar n'ider bu sîm ü zer ü mâl ü milketi
Sulţânumuz gerek bize sulţânumuz gerek
3. Firdevs şahını sebzesi cân-bağş imiş velî
Tûbî boyuñdağı gül ü reyhânumuz gerek
4. Âb-ı hayât u Hızır sözün çoğ işitmişüz
Şun la' lüñi ki çeşme-i hayvânumuz gerek
5. Sâkı zamânenüñ cigeri kıanını getür
Nüş idelüm ki cüş kıla kıanumuz gerek
6. Veh kim kemüz bu dehrüñ elinde kıarıncadan
Kıuvvet bağışlamağ Süleymânumuz gerek

7. Ya'kûb-himmet ol bu kamu faqr u hüzn ile
Şeyhî eyit ki Yûsuf-ı Ken'ânumuz gerek

CV

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Göñül bu zülf-i kâfir-kîş olalıdan berü dînün
Şalupsın özünü iy kim ğamina ol büt-i Çinün
2. Dehân ile miyânından nişân bir noқта yâ kılcâ
Vefâsı tek bulunmadı cihânda ol nigârînün
3. Emîn olmağlığa bir dem emân virmez bu cânuma
Gözün efsün oğıduğca senün bu lafz-ı âminün
4. İder şürîde vü şeydâ kıılır rüsvâ vü pür-sevdâ
Dil-i miskîn-i şeydâyı hevâ-yı zülf-i müşğînün
5. 'Aceb mi la' l-reng itsem bu dürr-i eşkümi çün kim
Yüzüm rengini zer kıldı firâk-ı sâk-ı sîmînün
6. Ruñun hicriyle nâlemden zevâl irişdi hürşide
Dişün derdiyle âhumdan yazıldı nazmı pervînün
7. Firâk-ı hüsrev-i gîti bu ğam kühî* içre çün Ferhâd
Niçeme telh ise Şeyhî olur uş cân-ı Şîrinün

CVI

mef'ülü fâ' ilätü mefâ'îlü fâ' ilün

1. Oldı çü devr-i fitne-i âhîr-zamân kaçuñ
Alsa 'aceb mi 'aql u dil ü dîn ü cân kaçuñ
2. Ger âhuvâna kılsa kârağçınlarını çin
Kahr ile nice şîre kaçandura kan kaçuñ
3. Kavs-i felek midür ki kemiş şaşta tîr çarh
Yâ mâh-i nev ki cebhede bulmuş kemân kaçuñ
4. Mestâne gözlerüne serâ-perdeler tutar
Tâkında alnuñun ki kırar sâyebân kaçuñ
5. Çün mihr-i hüsnuñe egilüp kendü meyl ider
Cânuma pes niçün ola nâ-mihrbân kaçuñ

6. Karşuña secde kılduğum oldur k'olup durur
Mihrâb-ı kıble-i dil ü cān u cihān kaşuñ
7. Şeyhî diler ki ğamzeñ ala cānını velî
Virmedi kim ire bu ümîde emān kaşuñ

CVII

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fāilūn

1. Cānā hayāt-ı cān virür ol cāna leblerüñ
Yākūta reng ider dağı mercāna leblerüñ
2. Hızr ol kadehden içdüğiçün kaldı cāvidān
Bir cür' a dökdi çeşme-i hayvāna leblerüñ
3. Ğonce deriye sığmaya ol şevk ile eger
Bir buse virse ğonce-i handāna leblerüñ
4. Hüblik içinde hatm ide ol la' l hātemi
Ger naqş olursa mülk-i Süleymān'a leblerüñ
5. Hāşşiyetiyle toprağı yākūt u la' l ider
Hākim olalı mülk-i Bedaḥşān'a leblerüñ

CVIII

mefā' ilūn fe' ilātūn mefā' ilūn fe' ilūn

1. Çirāğ kim saña yaqdı cemāl içinde cemil
Güneşden eyledi rüşen ne ḥācet aña delil
2. Bilüñ nişānını şordum lebünnden eydür kim
Dilüñ tut eyleme kālî ki bunda şığmaz kıil
3. Gözüm vişālüñ umar yaşın itmedin deryā
Muḥāldür ki gire cennete ḥāsis ü baḥil
4. Yaşımı ' ömrümi kıldum nişār işigüne
Kābül id erçi ki lāyık degül keşir ü kalil
5. Ğamuñ yidüğüm için ço firākuñ öldürsün
Kayırmaz öldüğü ön yise kan behāyı katil
6. Şehā raķib-i girān-cān kapuñ na' iminde
' Ażābdur bize çeksün caḥime cerr-i şaķil

7. Belâda gözlerün itmedi Şeyhî'ye takşîr
 Qo zülfüni ki ide guşsa kışşasın taṭvîl

CIX

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Didüm vişâlüne irmek didi ḥayâl-i muḥâl
 Didüm cemâlünü görmek didi mübârek fâl
2. Didüm yüzümi yüzüne didi ki sürme yüri
 Didüm tozuñı gözüme didi ki sürmedür al
3. Didüm ki kâmetün âfet didi ne toḡru ḥaber
 Didüm ki kaşlaruñ uğrı didi ne egri ḥayâl
4. Didüm yitürdi kemâlün didi aya noqşân
 Didüm irürdi cemâlün didi güneşe zevâl
5. Didüm ki Şeyhî'yi 'ışquñ didi ki öldüriser
 Didüm ḥarâmî gözüne didi ki qanı ḥelâl

CX

müfte' ilün müfte' ilün fâ' ilün

1. Gerçi güler luṭf ile gülşende gül
 Yârsuz ol ḥâr ola gülşen degül
2. Bülbüli var ola hezâr ol gülün
 Bâğda destân yaluñuz ben degül
3. Serv-i revândur şalınan boy dimeñ
 Berg-i semendür görinen ten degül
4. Yüzini görüp gül añan dillerün
 Gözlerine tîğ ola diken degül
5. Leblerüñüñ qanını şordum didi
 Ṭatlu qarışdurmuşam ol qan degül
6. Gül yüzün itmiş saña ḥâk-i qadem
 Kendüzini görmesün iñende gül
7. Sebzedede ağıllanıcaq ay yüzi
 Degmeye bir arpa bu ḥırmende gül

8. Şeyhî'ye gülseñ n'ola iy müdde'î
 'Āşıkā her kişi güler sen degül

CXI

fe' ilâtün mefā' ilün fe' ilün

1. Yine yüz luṭf ile nesīm-i şimāl
 Cān dimāğına viridi bŷy-ı vişāl
2. Şemmesin ol şemāyilüñ duyalı
 Dil-i pŷr-ḥŷn açıldı ğonce-mişāl
3. Merḥabā iy nesīm-i Raḥmānī
 Nicedür ol cemāl ü ' izz ü celāl
4. Kesnese perr-i cānı dest-i heves
 Ol hevāda uçardı fāriğ-bāl
5. Göñül olsaydı yir ü gökce hezār
 Bu feraḥdan olaydı māl-ā-māl
6. İy mübeşşir bu şükre şükrāne
 Baş u cān al ne ola māl ü menāl
7. İy berīd-i ḥimā ḥamāka'llāh
 Ḥāl diliyle söyle keyfe'l-ḥāl
8. Eydüñ içsün ḥarāmī gözlerine
 Ki*itdi biñ Şeyhī bigi ḳanı ḥelāl

CXII

mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fa' ūlün

1. Cān bağlamaḳ ol zŷlf-i perīşāna ne müşkil
 Zencīre çekilmek dil-i dīvāne ne müşkil
2. Ḥall itmez iken ' uḳdesini kılca dil ü cān
 Müşğīn saçına diş bilemek şāne ne müşkil
3. Hicr odıyile cān virüp ol şem' -i cemāle
 Per yaḳmaduğı sŷḥte pervāne ne müşkil
4. Çün müflis ü maḥmŷr iderem ' azm-i ḥarābāt
 Redd eyler ise sākīn-i mey-ḥāne ne müşkil

5. Sâķî ezeli ' ahd dürüst olmadın iy vâh
Ger cām uşanuban ıola peymâne ne müşkil
6. ' Āşık ki revân eyleye bir yādına biñ can
Feryādına irmedügi cānâne ne müşkil
7. Şeyhî ne yazuķ muħterem iken ıala maħrûm
Maħrem ħaremine ola biġâne ne müşkil

CXIII

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Serverā serv boyuñ hem-ser-i tūbî mi degül
Sen Sikender ıademi efser-i Kisrî mi degül
2. Çeşmüñ öldürse ne ġam çeşme-i cāndur tudaġuñ
Melekü'l-mevt ise ol bu dem-i ' İsi mi degül
3. Zāhide sidre maķāmı vü bize ķamet-i dost
Müntehā gözler iseñ bu nazār a' lî mi degül
4. Ĥüsn ma' nîsine bu cān u cihān şuretdür
Yüzüñ āyinesi ol şurete ma' nî mi degül
5. ' Işķuñuñ velvelesi ' ālemi Mecnūn idiceķ
Zülfüñüñ silsilesi ħayret-i Leylî mi degül
6. N'ola ġaşy oldum ise ħayret ile Mūsivār
Yār didārı bu dem nūr-ı tecellî mi degül
7. Tek şalā eyle şehā yoluña baş oynamaġa
Ķadem evvelde başan Yūsuf-i Şeyhî mi degül

CXIV

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. İy sefer ' azmin kılan cān eyle menzil gitme gel
Çün dil ü cānsın ķoma bî-cān ü bî-dil gitme gel
2. Ĥāşılısın ' ömrümüñ gitme becid ' ömrüm bigi
Sensüz olan ' ömrden bi'llāh ne ħaşıl gitme gel
3. Sen yaşum bigi gidelden gitdi nūrı çeşmümüñ
Vaķtidür merdümligüñ bir dem kerem kııl gitme gel

4. Göller itdi yolları âb-ı revânından gözüm
Gülsin iy serv-i revân şoldurmasun gil gitme gel
5. Kana girme dön yaşum arduñcadur yiter dutar
Âh-ı 'aşıkdan yigitsin olma gâfil gitme gel
6. Ay yüzüñüñ ayrulığı günlerim dün eyledi
Dün ise kim her demidür baña biñ yıl gitme gel
7. 'Aql u şabr u cân u gönli kârbânı Şeyhî'nüñ
Hastedür iy sârbân bağlama maħmil gitme gel

CXV

mef' ulü fâ' ilâtün mef' ulü fâ' ilâtün
müstef' ilün fa' ülün müstef' ilün fa' ülün

1. Perri-şifat ne yüzdür bu şekl ü bu şemâyil
Ki*olur gören kişinüñ elbette 'aqlı zâyil
2. Levhinde sînesinüñ yüz da' vet oқыaydum
Heykel yirine bir kez kılsa қолın һamâyil
3. 'Aqđinde saçlarınıñ müşkil hisâba gelmez
'Aql u kıyâs eliyle һall olmaz ol mesâyil
4. Bâd-ı şabâ boyından serve һaber yitürmiş
Ol mu' tedil hevâya cân ile oldı mâyil
5. Didüm ki cân senüñle bî-perde şöһbet ister
Eydür bu şart ile kim olmaya cism һâyil
6. Taşşıl-i 'ilm-i 'ışkı âsân bilürdük evvel
'Ömr âһir oldı olmaz һaşıl bu һoş fezâyil
7. Qavvâl-i meclis-i şeh Şeyhî sözün mi eydür
Kim қopdı her tarafdan "li'llâhi derrü қâyil"

CXVI

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Saқın şu zülfe olma iñen mübtelâ gönül
İtme қabül bir başuña bin belâ gönül

2. Ki*ol hâl dânesine düşüben olan esîr
Âzâde olmayup kıad-i serve kıala göñül
3. ‘Aşkî odına maıv oluban yağılurısañ
Bulmayasın bu derdüne devâ göñül
4. İllâ şehüñ işigine yüz urasın meger
Kim raıım idüp kıulına ide merıhabâ göñül
5. Devrân tıpancasın yiyüben şâh-ı Germiyan
Şabrile oldu memlekete pâdişâ göñül
6. Sen daıı rüzgâr cefâsına şabr kııl
Bir gün ola ki göresin andan vefâ göñül
7. Şeyhî elinde yoğısa şimdi sîm ile zer
Yiter şehüñ aña nazarı kımiyâ göñül

CXVII

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

1. Her seıer-geh od düşer eflâke âhumdan benüm
Her gice ‘ âlem tıolar dūd-ı sıyâhumdan benüm
2. Kıan döker şâm u seıer mihr ile şefkıatden şafaıı
Yummaz ılduzlar gözin feryâd u âhumdan benüm
3. Çün benüm sıdık u şafâ oldu günâhum bilürem
Bu gün âhum çoklığını ol günâhumdan benüm
4. Naııs-i tâli‘ dür beni dil-ıaste kıılan dem-be-dem
Yoıısa ben kıul şâkırem devletlü şâhumdan benüm
5. Serv kıaddi sıyesin ki*idinmişem püşt ü penâh
Gün tıoğısar başuma püşt ü penâhumdan benüm
6. Ben bu derd ile ölüp tıoprağ olursam iy şabâ
Şu yirine od çııa sııksañ giyâhumdan benüm
7. Şâhid-i ‘ âdil gözüm yaşıyla göñlüm odıdur
‘ Ârif olan mâ-cerâm aıılar güvâhumdan benüm
8. Şöyle yaııdı âhum odı yüregümi huşkı ider
Ger muıııte ire bir keı hâkı-i râhumdan benüm

9. Şükr kııl Allâh'uña Şeyhî k'irüre şahuña
Hâşa kim maḥrûm olam luṭf-ı İlâhumdan benüm

CXVIII

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Karâr kalmadı cânımda 'azm-i yâr iderem
Bu kâr u bârı şaçı bigi târ u mâr iderem
2. Ya vaşl-ı yâr ola ya yarıla yürek bârî
Bu fürkat odıyile nice intizâr iderem
3. Ezel seher-gehi bir câm içürdi sâkı-i vaqt
Ebed günine degin cânımı ḥumâr iderem
4. Şu sırrı kim yitürür baş herçi bādâ bād
Baş ortaya kômışam ḥalka âşikâr iderem
5. Ben ol hevâda uçaram ki zülfi dâmiyile
Gelürse vaqtüme 'anḳaları şikâr iderem
6. Selâmet ehline eydüñ melâmet eylesesün
Ki ben belâ günini cândan ihtiyâr iderem
7. Çü kııl ü kâl ile Şeyhî şu'ür olmaz imiş
Bu şî'r şa'rını pes nice bir şî'âr iderem

CXIX

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Göz açam olmağ için dil-bere hem-dem neyisem
Kulağ u ram nefes-i hem-deme her dem neyisem
2. N'ola kaldım ise elden ağıza yile uyup
Yine dem-sâz oluban süz ile sâzem neyisem
3. Nâlem âvâzına çün hem-nefes oldu dil ü cân
Kılayum zârımı geh zîr ü gehî bem neyisem
4. Ger delük delük olup yüregüme şancıla şiş
Ciger itmege kebâb oldu içüm dem neyisem
5. Barmağı gözlerüme her ne işâret kim ide
Bağlayup ḥıdmete bil yolına yilem neyisem

6. Gerçi feryādum ider rāzumı ‘ālemlere fāş
İtmezem sırruma her bî-dili maḥrem neyisem
7. N'ola zülfi gibi baş қоssa hevāya Şeyhî
Şormazam degme kişi çengine perçem neyisem

CXX

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Bahār mevsimidür hem-dem-i şabā olalum
Gül ile dōst koḥusına āşinā olalum
2. Çü devr-i lāledür ihlāş ile ḳadeḥ tūtalum
Nite ki nergis olur mest bî-riyā olalum
3. Zamāne sırrını ḳo ḡonce bigi ser-beste
Çemen şafāsına gül bigi dil-güşā olalum
4. Götürdi luḡf-ı şabā uş hevā küdürretini
Nesīm-i şubḥ bigi bir nefes şafā olalum
5. Cihān fütūḥına Cem cāmdur dimiş miftāḥ
Gelün mülāzım-ı cām-ı cihān-nümā olalum
6. ‘Amelden ücret umınca ḡurūr-ı ḡā' at ile
Günehde muntazır-ı raḥmet-i Ḥuzā olalum
7. Bahār tevbeye Şeyhî cünün dimiş ‘āḳil
Bu ḡün muvāfaḳat it irte pārsā olalum

CXXI

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Bulmaduḳ vaşla dest-res n'idelüm
Olmaduḳ yāra hem-nefes n'idelüm
2. Ṭolduralum ciger ḳanıyla ḳadeḥ
İçelüm göz yaşını bes n'idelüm
3. Ḳanda buldı lebi nebātın ḥāl
Ṭūṭiden yigimiş meges n'idelüm
4. Bizden ayru ḡörür yüzini raḳīb
Güle yār oldı ḥār u ḥas n'idelüm

5. Eşer itmez naşîhatuñ vâ'iz
Keser iseñ sözüni kes n'idelüm
6. Saña cennet bize maḥalle-i dost
Bu hevâda uçar heves n'idelüm
7. Şeyhî cān bāğına kıllur pervāz
Uşanur ise bu ḳafes n'idelüm

CXXII

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

1. Bir gün gönülden cānumı dildāra işār eyleyem
Evvel özümde el çekem pes 'azm-i dīdār eyleyem
2. Mestāne gözlerin görüp mestūrlıḳ şatan kişi
Ger Bāyezīd-i vaḳt ise rüsvāy-ı bāzār eyleyem
3. Şol rind kim yār u meyi cān u cihāndan yig göre
Ger bī-ḥaber inkār ide ben cāndan iḳrār eyleyem
4. Meydān-ı 'ışḳ içinde cān kim terk iden Manşūr olur
Gönlüm "ene'l-ḥaḳ" dir ise zülfinde ber-dār eyleyem
5. Seccāde ger zaḫmet vire ruhbāna rehn-i mey kılam
Tesbīḥ eger māni' ola fi'l-ḥāl zünnār eyleyem
6. Şeyḫ ağzı sırrından bize çok nükte ders ider velī
Bir noḳtadur aşlı hemīn nice ki tekrār eyleyem
7. 'Ömrüm bigi ol bī-vefā gerçi ki yār olmaz baña
Yārī kıllur ise Ḥuzā kendüzüme yār eyleyem
8. Bīmār gözi dem-be-dem ḥaste ciger ḳanın iḳer
Şeyhî didügi buyimiş bīmāra tīmār eyleyem

CXXIII

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Eyyühe's-sāḳī bi-ke'sāti'l-müdām
Ṭābe 'işī fe'sḳıñı rīḳa'l-ḡulām
2. Ayruḡa mey bize cām-ı cān-fizā
Vehve yuḡni'n-nāse 'an ke'si'l-müdām

3. Pîş-i nûş-ı şehd-i şîrîn-i lebet
Lâ-yehıllü'ş-şurbu ' an hamri'l-ħarām
4. Niçün olur ' aşıkā şūfî ğarîm
Çünkü bilmez neydügin vecd ü ğarām
5. Müftî-i tevbe zi-to bi 'se'l-fakîh
Mürşid-i rāh-ı ğamet ni' me'l-imām
6. Yâri kırsam levm ile olam le'îm
Lâyimî fi-ħubbihi külle'l-melām
7. Bâda virme ' ömrüni gül devridür
Bâde şâfî geşt ender devr-i cām
8. Şi' ri Şeyhî'nün ħalîl ammā delîl
Söyledük ħayrû'l-kelāmı ve's-selām

CXXIV

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Yine rindâne gelün ' azm-i ħarâbât idelüm
Pîr-i mey-ħâne ile zıkr-i münâcât idelüm
2. Şūfiye zerķ u riyâ setr ü ħicâb oldıyise
Cām-ı şâfî ile biz keşf-i kerāmât idelüm
3. Naķd-i vaķtı görelüm ' ahde vefâ gösterelüm
Niçe bir ğuşsa ile kışsa(y)ı mâ-fât idelüm
4. Seyr-i âfâķı kıoyup vech-i ħasen gözleyelüm
Baķalum âyineye fūrce-i âyât idelüm
5. Ruĥlarıyla bize ger ' arza kıla lu' b ile ħâl
Felegün şâhını bir beydaķıla mât idelüm
6. Nefy-i nūr eyleyene turfe niķâbuñı götür
Çünkü Ħaķ zâhir ola gün bigi işbât idelüm
7. Zühde meyl eyle velî ' ışķ ile ħoş geķ Şeyhî
Belki dâyim bunu ol raĥmet-i evķât idelüm

CXXV

mefâ' ilün fe' ilätün mefâ' ilün fe' ilün

1. Şabâ demini nesîm-i ħabîbe beñzetedüm
N'idem çü derdlüydüm ben şabîbe beñzetedüm
2. Maĥallesin şolanurken yüzüm sürüp gördüm
Bir it ġarîbi şalardı raşîbe beñzetedüm
3. Sücüd iderdi ayağına küfr ü dîn ehli
Yüzini Ka' be vü zülfin şalıbe beñzetedüm
4. Göñül diledi şaçından şaşında kıla şarâr
Gicede mescide şonmış ġarîbe beñzetedüm
5. Viřâlin öñdüm idi kıldı ķâmetile kıyâm
Çi ger kıyâmete şaldı şarîbe beñzetedüm
6. Riyâ vü zerķı koğıl didi pîr-i mey-ĥâne
Mevâ' izin işidicek ĥařîbe beñzetedüm
7. Cemâli ġülşenine medĥ oķur iken Şeyĥî
'Anâluyidi dili 'andelîbe beñzetedüm

CXXVI

fe' ilätün fe' ilätün fe' ilätün fe' ilün

1. Şanemâ ġün yüzüñ âyîne-i cândur bilürem
Dü cihân naķşı şamu anda 'ayândur bilürem
2. Kıanķı naķķâř kim ol dâyre-i ĥüsnünden
Noķta taşvîr ide üstâd-ı cihândur bilürem
3. Ğamzeñ eydür ki göñül şehrini vîrân iderem
Şehryârũ iline ĥükmi revândur bilürem
4. Gözüñüñ řaşuñuñ añlayamazam ĥîlelerin
İlle bu fitne vü ol âfet-i cândur bilürem
5. Ni' met-i ķahr ile kim ķullaruñı añar idüñ
Bizi yâd eylemedüñ ĥayli zamândur bilürem
6. İy riyâlu 'ameli aşşılı bilen şüfî
Gider ol fikri ki îmâna ziyândur bilürem

7. Çemen ü yâr u mey ü sâz gerek Şeyhî'ye pes
 Kâlanı ğuşşa vü ğam 'iş hemândur bilürem

CXXVII

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Nice ki şevk-i derün kışşasını hana yazam
 Göñül diler kim anuñ nüshasını cāna yazam
2. Boyandı hün-ı cigerden varak varak defter
 Bu mā-cerâyı meger pāre pāre kana yazam
3. Meded kılursa deñizler midād olup cümle
 Kenāra irmeye bu nāme bî-kerāne yazam
4. Şahîfe kara geyür haṭ başına hāk şaçar
 Çü ḥasretüm şıfatın ruḳ' a-i beyāna yazam
5. Yiri şu kıldı yaşum şerḥ-i nār-ı şevki meger
 Duḥān-ı āhum ile levḥ-i āsmāna yazam
6. Bahānesüz yazaram işiginde bende beni
 ' Aceb vişāline şükrāneye behā ne yazam
7. Cemāli şem' ine pervānevār uram pervāz
 Ya maḥv olam ya ḳamu şu' lesinde yanayazam
8. Ne yazsa defterüñe rāzî ol ezel ḳalemi
 Ki Şeyhî aduñı dīvānuma yegāne yazam
9. Çü der-miyāndur anuñla cihān u cān u göñül
 Gine bu derdüñ emin şāh-ı Germiyān'a yazam

CXXVIII

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Senüñ derdüñden iy dil-ber yüregüm ḳan idüp gitdüm
 Kenāra gelmedüñ iy dür yaşum 'ummān idüp gitdüm
2. Umardum vaşluña irem yüzüm ayağuña sürem
 Firāḳuñ odına düşüp dili ḳurbān idüp gitdüm
3. Niçe ki cehd idüp ḥanum gözüm yaşını ' arz itdüm
 Terahḥum itmedüñ bir kez yüregüm ḳan idüp gitdüm

4. Yürürem ğurbet içinde şehâ derdüñle dertlenü
Ki tâkat kalmadı va'llâh ciger biryân idüp gitdüm
5. Niçe dertlülere dermân olur idi bu Şeyhî'nüñ
Ġarîb düşdi begüm bahtı ki bî-dermân idüp gitdüm

CXXIX

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Hâsetâ derdâ ki vuşlat ni' metini bilmedüm
Uğrayasın câna fûrkat zaħmetini bilmedüm
2. Şol güher kim kâdri biñ cân u cihândan yig idi
Buldum illâ yavu kuldum kıymetini bilmedüm
3. Hâk Süleymân tahtını ben mûra rûzî eyledi
Yile virdüm cehl ile çün ħürmetini bilmedüm
4. Yiridür endâmuma ħâr-ı belâ tîğ-i cefâ
Ol gül-endâmuñ çü ħaķķ-ı şoħbetini bilmedüm
5. Ten ' azâbın tartayın çün cân şafâsın sürmedüm
Baş yarağın göreyin çün dil yatını bilmedüm
6. Kâmetinden yüz çevürdüm secde-i sehv ola mı
Çün kâzâ irdi namâzum niyyetini bilmedüm
7. Vaşlı balı datlusı Şeyhî'yi itdi bî-ħaber
Kim ne acıymış belâ-yı fûrkatini bilmedüm

CXXX

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Dem-be-dem bağrum kânına yiridür kân gözlerüm
Çünkü işüñ acı yaş oldu şuyüñ kân gözlerüm
2. Yâr-ı cân idi kenârumba ciger güşem yaşum
Şimdi gözden düşdüğüçün oldu giryân gözlerüm
3. Dişlerüñ incüsiyiçün yüzi üzre viribir
İşigüñ toprağıçün eşkini ğalţân gözlerüm
4. Düşeli la' lüñ ħayâli gözüme cevher şaçar
Buldı mı virâne içre genc-i pinhân gözlerüm

5. Tâ hayâlün çıkuban ğaflet yuħusı girmeye
Pâsbân hindūyı*ider zengî(y)i derbân gözlerüm
6. İki saķķā ħâdimüñdür meşkini pür-eşķ idüp
Şu bigi döker yoluña la' l ü mercân gözlerüm
7. Perde-dâr olduğıçün gün yüzüne zülfün gibi
Şubħa dek kıılır gıceyi tır-bârân gözlerüm
8. Şevķ ile cānum bigi çıķduķda evden sen güneş
Kaldı arduñca göge dikildi ħayrân gözlerüm
9. Şol leb ü dendân sözün nazm itdügince Şeyhî'nüñ
Oldı lafzı luţfına la' l ü dür-efşân gözlerüm

CXXXI

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Sâķiyâ şubħ-dem şabūħ idelüm
Bâde şun kim ğıdâ-yı rûħ idelüm
2. Çünkü ser-māye ' ömrdür kişiyē
Andan uş bir nefes fütūħ idelüm
3. Hūblaruñ şoħbetine şükrâne
Genc-i Kârün u ' ömr-i Nūħ idelüm
4. ' Işķ metni metin ü müşkildür
Anı ħall itmege şürūħ idelüm
5. Şeyhiyâ Ħaķ'dan iricek tevfiķ
Varalum tevbe-i Naşūħ idelüm

CXXXII

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Kime kim baħt u sa' âdet ide iķbâl ü ķudüm
Olur ol ħüsn ü melâħat bile şeh yâ maħdüm
2. Zülf-i müşĝini gör ol ' ârız-ı kâfūr üzre
Düşmiş ol resme mu' ârız nite kim Hind ile Rüm
3. Bili bir ħattdur anuñ diķķati ĝāyetde daķiķ
Aĝzı bir nokta durur ol da vücūdı mevħüm

4. Kemerî hâll ider ol hâttı kim oldur müşkil
Lebleri fâş ider ol sırrı kim oldur mektûm
5. Kâmetüñ sidresini rûh çü menzil idinür
Lâ-cerem sidredür ol rûha maķâm-ı ma' lûm
6. Kâfire ni' meti gör kim nice merzûķ olur ol
Müsteħaķdur kim olur ol ķamu yirde maħrûm
7. Tâl' atüñ Şem' i durur Şeyhî'yi odlara yaķan
Tañ mı pervâne yaķılsa nirede kim ola mûm

CXXXIII

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Ne dem kim zikrümü dilden diyâr-ı dil-nüvâz itsem
Ne tañ ger süz ile âh u figân u yâ niyâz itsem
2. Dilüm bu sûre-i nûndan daħı nesne*cylemez tekrâr
Kaķan miħrâb kaķuñuñ hayâliyle namâz itsem
3. Kaķan kim yâd idem aĝzın düşer tar kâfiye Şi' rüm
' Aceb mi zülfi vaşfında söze fikr-i dirâz itsem
4. Muħayyer olur âhumdan cihânda kûçek ü büzürg
Kaķan ' uŐŐaķ içinden ben ser-âĝâz-ı hicâz itsem
5. Eyâ gül-rüy-ı sîmîn-ten gözüñ derdiyile sinüñ
Yüzüm rengini nergisveŐ ' aceb mi zerd ü sâz itsem
6. Senüñ iy Yûsuf-ı meh-rüy hevâ-yı Şâm-ı zülfüñden
' Aceb mi seyr idüp Rûm'ı ki ' azm-i mülk-i Lâz itsem
7. Ĥumâr-ı çeŐmi devrinde nigâruñ Őeyhîyâ tañ mı
Gözüm câmın idüp pür-mey figânüm süz u sâz itsem

CXXXIV

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Gözüñ ķanum iķer her dem daħı toymaz henüz kînden
Őoruñ bu fitne zâlimden ' aceb n'ister bu miskînden
2. Mu' anber Őaçuñ ol yirde ki zülfin halka-ĉîn eyler
Őabâ ger dem ura anda Ĥaĥâdur Ćîn ü Mâĉîn'den

3. Anuñ rüşen yüzi nûrı getürdi gebri ĩmāna
Anuñ fettān şaçı küfri çıkardı şūfī(y)i dīnden
4. Cemālūñ naķşınuñ ‘ aksi gözümde şöyle resm oldu
Biten hep lāle vü güldür gözümüñ yaşı renginden
5. Gözüme uyhu bir düşdür hayāl oldu uçar gözde
Bu sevdāya ‘ ilāc olmaz meger ol zülf-i müşgīnden
6. Anuñ şīrīn lebi tatlu baña biñ şehd ü şekkerden
Anuñ gül yañağı nāzük baña yüz berg-i nesrīnden
7. Cihān hüsrevleri Şeyhī sözünden zevķ alur her dem
Meger şehd ile şekkerdür gelen ol lafz-ı şīrīnden

CXXXV

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Yine uş cān u gönül ‘ ışkuña cān virdi bu gün
‘ Aql sevdāya düşüp dīni revān virdi bu gün
2. Leblerüñ yādına kıan içdügi ‘ aşık ne ‘ aceb
Ayağūñ toprağına cān u cihān virdi bu gün
3. Gerçi ğaddār durur devr-i zamān gel iy dost
Hoş sürelüm demi çün devr zamān virdi bu gün
4. Müdde‘ ĩ münkir olur ‘ ışkına cān virdüğüme
Bilmez anı ki benüm cānuma cān virdi bu gün
5. Ta‘ neden ‘ ışkı ğamın nicesi koyam Şeyhī
Baña ol tuhfe(y)i ol hūb-ı zamān virdi bu gün

CXXXVI

mef‘ ūlü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fa‘ ūlün

1. Almış mı şabā yili şaçuñuñ haberinden
Kim cān koħusu gelür eserken eşerinden
2. Tübī boyuña bende dimiş serv zihī rāst
Āzādelerüñ bu gele ‘ ālī-nazarından
3. Şabāş bu serve ki hīrāmān yürüyecek
Āvāze-i aħsent kıpar reh-güzēerinden

4. ‘Anber saçınıñ derdi yaqar micmeri oda
Göynüklü qoşuları tanuqdur cigerinden
5. Andan berü kim dişleri nazmını oqıdum
İncü saçaram her yire gözüm güherinden
6. Şu ‘arızı derdinde gezer her yaña nālān
Göz yaşı durur hāşılı seyr ü seferinden
7. Devlet günüyidi bu gün ol māh ele girse
Cān vireyidük ayağına mā-ħazarından
8. Şükrāne nişār ideyidi Hızr hayātın
Nüş itseyidi zerrece ağızıñ şekerinden
9. Ğamzeñ sihirinden niçe kim cān ħazer iltür
Ğāfil yürime Şeyhī'nün āh-ı seherinden

CXXXVII

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Ne ħaber virdi şabā zülf-i perīşānuñ için
Ki benefşe kara yaşlu görünür anuñ için
2. Neyiçün baş açar u el götürür serv ü çenār
Ki du‘ ā eyleyeler qadd-i ħırāmānuñ için
3. Gün yüzüñi göricek rüşen olur zulmānı
Her ne vech ider isem şol meh-i tābānuñ için
4. Gerçi lāyık degülem luţfuña iy kân-ı kerem
Ĥasenātuñ günidür ħayr idegör cānuñ için
5. Qaşlaruñ yayını ‘īd ayı gibi gözledüğüm
Bu ki cānum siperi terk ola qurbānuñ için
6. Lāle ħāk itdi yüzün gül yañağıñ reşkinden
Ğonçe çāk itdi qabā la‘l-i dūr-efşānuñ için
7. Dür ü cevher saçılur nāzük ü ter söz yazılır
Şeyhi inşā kılıcaq şol leb ü dendānuñ için

CXXXVIII

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Tâli'üm yapıyise ni' met ü rāhat apusın
Yārumuz şükr ki açar miḥnet ü zaḥmet apusın
2. Dōst yolında olur devlet işiginde muım
Her kime fetḥ ideler baḥt u sa' ādet apusın
3. Nazar-ı luḫfi gözet manzara-i raḥmetden
N'ola baḡladuñ ise ḫırdmet ü tã' at apusın
4. anı bir ehl-i fütüvvet ki kerem bābından
Göstere meykede küncinde mürüvvet apusın
5. 'İzzet ol gūşe-niḫnün ki bulup 'uzlet evin
odı vü açdı cihān milkini himmet apusın
6. N'ola iy pīr-i muḡān açasın irḫād kıilup
Bu ḫarābāt maāmında kerāmet apusın

CXXXIX

fe' ilâtün mefā' ilün fe' ilün

1. Gitmedi göz yaşı kenārumdan
Bunu buldum vefāyī yārumdan
2. apusında nie kılam feryād
Çünkü fetḥ olmaz āḫ u zārumdan
3. Taḫa söyler isem yüregi taḫa
Derd-i yār u ḡam-ı diyārumdan
4. Yire yaḡmur yirine yaḡdura od
Göge ıkarsa yil ḡubārumdan
5. Şabr hicrine vü azāya rızā
Bu adar aldı yoḡ u varumdan
6. Yo şikāyet bu ulda līk sitem
Şehre fāş oldı şehryārumdan
7. Yār eger bī-arārdur Şeyḫī
Hele ben geçmezem arārumdan

CXL

mefâ'îlün mefâ'îlün fa'ülün

1. Naşībūñ var ise şūfī şafādan
Mey-i şāfī içüp şāf ol riyādan
2. Bahār ile yine nağd oldı cennet
Heves dīdāra eyle geç hevādan
3. Gel iy gül-ruḡ gönül bāḡı yüzüñdür
Nesīmūñ hoş-nefes bād-ı şabādan
4. Senūñle bir dem olur 'ömr-i bākī
Ne ḡaşıl bes daḡı milk-i fenādan
5. Gözüñ nergislerinden cāna oḡ ur
Ki yigdür zaḡmı yüz biñ ḡūn-behādan
6. Leb-i la' līn ile bir nükte söyle
Ki ḡalsun ḡonce dem-beste ḡayādan
7. Eyā vaşl ehli vaşluñ ḡadri ḡaḡḡı
Unıtma Şeyḡī'yi daḡı du'ādan

CXLI

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. 'Aceb midür güzer kılsa naḡar firdevs-i a'lādan
Ki oldı cān gözi rüşen bu gün nūr-ı tecellādan
2. Çü dīdārından irmişdür başuma sāye-i devlet
Göyınsem şevḡı tábından gerekmez ḡölge ḡūbādan
3. Nice ḡaḡat getürmişdür bu envār-ı tecellīye
Meger kim berk imiş yā Rab gönüller ḡūr-ı Mūsā'dan
4. Deniyyü'n-nefs olam virsem cihāna ḡāk-i pāyuñı
Bilür dānā ki yigdür dōst mihrin dīn ü dünyādan
5. Zihī dem k'irenūñ 'ömri ḡızırveş cāvidān oldı
Hemīn bir laḡzadur dirler dirilen nefḡ-i 'İsā'dan
6. Getür sākī mey-i bākī fenā olmazdan ön bir dem
Budur cennetde de ḡaşıl şalāḡ u zühd ü taḡvādan

7. Şikeste gönlüme turrañ virürse gūşe қаşuñda
Bu fetħi yig görür Şeyħî şerefde tāk-ı Kısra'dan

CXLII

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Zihî nūr-ı tecellî kim görindi şun' -ı Mevlîden
Ki görse dileye uçmağ melek firdevs-i a' liden
2. Açalı çihre-i hūbuñ gönül göz yumdı cennetden
Görürken şekl-i rūhānî ne lezzet naqş-ı Mānî'den
3. ' Aceb mi hırmen-i hūsnūñ cihānı hūşe-çin itse
Ki her bir dānesi yigdür anuñ dānāya dünyiden
4. Kemān-keş gamzeñūñ siħri libās-ı zühdi çāk itdi
Eger döymezse bir tîre ne kuvvet dir' -i taqviden
5. Egerçi şubħ-ı şādıkdur yüzünden ister āb-ı rû
Degüldür çeşmesi çün ter ne hāşıl kuru da' viden
6. Bilür ' aklı olan ādem ki Mecnūn nice ' ākıldür
Şabā keşf eylese bir dem hicābı hūsn-i Leylî'den
7. Gönül kıddūñ hevāsında nicesi ' ālî-himmetdür
Ki tozuñ gözine yigdür bihişt ü şāh-ı tūbiden

CXLIII

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Ne kayğı kılca cānuma şaçuñuñ piç ü tábından
Gözüm gönülüm çü rüşendür cemālūñ āftābından
2. Kapuñ firdevs-i a' lādur çü girdük bāb-ı rahmetden
Niçeme ' āşiyüz kırtar bizi fūrkat ' azābından
3. Cigerden cāndan almışdur gözüm la' l ü güher genci
Bu deñlü armağan çokdur saña künc-i harābından
4. Şarāb-ı ergāvānîdür duħāmı lāle cāmında
Ne kan tāmđısa oduñda benüm bağrum kebābından
5. Bahāruñ revnaķı vaşfi bihiştūñ zîneti şerħi
Kamu bir faşl u bāb imiş senūñ hūsnūñ kitābından

6. Gel iy devlet gözi bu dem baꞗup dîdâra bîdâr ol
Ola kim uyana nâ-geh bu baht-ı huftu h'âbından
7. Elâ iy sâķî-i bâķî ki mest eyledüñ âfâķı
N'ola Şeyhî'ye içürseñ leb-i la' lüñ şarâbından

CXLIV

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. İy beni luţf u vefâdan her nefes yâd eyleyen
Ꞗurtarup fûrķat odından ğuşşadan şâd eyleyen
2. Hüsrev-i şîrîn-nefessin sözlerüñ bir nükte-dân
Şad hezârân Leylî vü Mecnûn u Ferhâd eyleyen
3. İy güzellik tahtına sultân olup beglik süren
Huķ ile huķı dirüp hûkmine münķâd eyleyen
4. İy cemali ' aksini âyîne de rûşen görüp
Göñlini âyîne tek sengîn ü pûlâd eyleyen
5. Benven ol ' işķuñ yolında baş u cân terkin uran
Bî-nevâlık resmini ' âlemde bünyâd eyleyen
6. Sensin ol hüsni ü leţâfet birle cân mülkin dutan
Hem göñüller tahtı üzre ' adl idüp dâd eyleyen
7. Tal' atı hürşîdinüñ yüzden niķâbın açmadan
Şeyhî'nüñ bu şîveden göñlin feraĥ-şâd eyleyen

CXLV

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Gel iy zarîf ü serv-i gül-endâm ķandasın
Sensüz göñülde ķalmadı ârâm ķandasın
2. Hicrûñ odına yanam i dil-ber ' ale'd-devâm
Şanma beni ki üşenem aram ķandasın
3. Her dem ki âh idem dütünüm göklere çıkar
Raĥm eyle baña ķalmadı ķâram ķandasın
4. Cânı vü başı vaşluñ için ķılmışam fidî
Yâ irişem ya baġrumı yaram ķandasın

5. Niçe ki kaşd ider tapuña irmege elüm
Yol bulmazam ki hıdmete varam kandasın
6. Her gice Şeyhî âh ider eydür bu mışra' ı
Gel iy zarîf ü serv-i gül-endâm kandasın
7. Nâmūs u 'âr şîşesini taşa çalmışam
Yüzüm şuyını toprağa karam kandasın

CXLVI

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Yile vardı gül ü lâle nigāruñ hadd ü rüyından
Yire düşdi ser-i tūbî utanup serv boyından
2. Cihānda kâl ü kıl eyler ne kim bārîk-bîn varsa
Dirilüp farq idemezler bilini zülfi müyından
3. Yağar gangin olup bağrın Hoten'de dem-be-dem ahū
Haber işideli cānā saçuñuñ çini büyından
4. Raqîbi it gibi ürür nigāruñ her yaña her dem
Çü ney zār ile 'uşşâkı güzer kılduğca küyından
5. Perîşān olsa bu Şeyhî 'aceb mi çünki hicründe
Dimāğı tolu sevdādur saçuñuñ güft ü güyından

CXLVII

fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilün

1. Gel berü bir dem olalum cāna cān
Tenlere tenler ulaşsun cāna cān
2. Bu leţāfet birle var mı bir beden
Cān şıfatlu ola ins ü cāna cān
3. Her ki sen cānān ile cān besleye
Vaşluña şükrānedür meccāne cān
4. Kirpügüñ okı belādur niçe bir
Şaklana gönül dağı yacana cān
5. Leblerüñ la' li virür yāķūta kūt
Dişlerüñ dürri virür mercāna cān

6. Ol şanem rûhu'l-ķudüsdür yâ Mesîh
Kim bağışlar her öpüp ķocana cān
7. Şeyhî'nün nazmıyile bād-ı şabā
Rûm ilinden iltür Erzincān'a cān

CXLVIII

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Terküni urmazam iy cān u cihānum bilesin
Ne ķadar kim tura bu gevede ķanum bilesin
2. Beni hicrūn depeler olur ise saña ne ğam
Kimsenem yok ki gele isteye ķanum bilesin
3. Bu benüm derdüme senden olısar yine devā
Yok durur hergiz aña şekk ü gümānum bilesin
4. Bu ne sırdur göricek yüzüni ' aqlum tağılur
Anuñ için tutilur sözde lisānum bilesin
5. Gel e Şeyhî'yi esirge ki esir oldu saña
Gitmegüm yoğ işiğün oldu mekānum bilesin

CXLIX

müstef ilün müstef ilün müstef ilün müstef ilün

1. İy sākî-i hüsrev-şıfat şun bāde-i gül-rengi sen
V'iy muṭrib-i şirīn-nefes dek ṭurma depret çengi sen
2. Muṭrib eger sāz eyleye nev-rūzda āġāz eyleye
Güyende şeh-nāz eyleye zengüle tüt āhengi sen
3. Gel iy gulām-ı hoş-nevā bu demde şād olmaķ revā
İç şüciyi kayğūñ şava benden tüt iş bu pendı sen
4. İy şādî-i şengül bu gün ben bülbülem sen gül bu gün
Gönlüm şikār itgil bu gün yarın bilesin cengi sen
5. Gel iy harīf-i hem-ķadeḫ dil hāsıdūñ [eyle] şereḫ
Hoş teng teng otur feraḫ giñ yirde sür dil-tengi sen
6. Ger bezmümüzde ehl ola cān terk iderseñ sehl ola
Manşur da ger cehl ola başına urġıl sengi sen

7. İy zâhid âhîr cûş kı1 vaqtüni bir dem hoş kı1
Gel gel melâhat nûş kı1 terk eyle nâm u nengi sen
8. Aşhâb-ı meclis 'îş ile yol toğru gitdiler bile
Ser-hoş irişdi menzile ğafletden ayıl bengî sen
9. Şeyhî'yi her bir kûr-dil bî-zevk u ğod bilür diril
Sâkı pey-â-pey muttaşıl şun bâde-i gül-rengi sen

CL

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Benefşe zülfüne her dem hezâr ağsent iy meh-rû
Kim aña sünbül ü ' anber ğulâm olmış eli bağlu
2. Cihânı tal' atun şevkı kı1urdı nûra müstağrağ
Eger ebr olmasa ğacib yüzüne iy hilâl-ebrû
3. Nitekim ğaddüne her dem çemende rağm ider lâle
Müşemmen dişüne her dem şadefde reşk ider lü'lü
4. Yüzün enver sözün şekker gözün ' abher özüñ server
Boyuñ ' ar' ar büyüñ ' anber dişün gevher şaçun Hindû
5. Senün bu âyet-i ğüsnün eger kâfirlere inse
Diye kâfirler âmennâ ki lâ-ğallâka illâ hû
6. Feşâhat birle çü Şeyhî cemâlün medğin idelden
Kelâmından ğayâ idüp güher ma' dende olur şu

CLI

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Nigârâ ğaddünün luğfi kıomadı ğülde reng ü bû
Apardı ğözlerün siğri ğözinden nergisün uyğu
2. Meger bir ğün boyuñ servin ğörem diyü kenârında
Ēözinden çeşmeler döküp yüz urup yire yürür şu
3. Sizerse leblerün luğfin çemende ditreye lâle
İşitse dişlerün nazmın şadefde âb ola lü'lü
4. Ēözün cellâdı cânuma çeker her lağzada ğançer
Dökerdi kıanum olmasadı ğacib ortada ebrû

5. Şaçun küfrin yüzün nûrın görürse zâhid ü râhib
Bu mescidden diye yâ hâ vü ol büt-ḥāneden yâ hū
6. Yañağun âteş-i Mûsî dudağun mu' ciz-i 'İsî
Kemâl-i ḥüsne Yūsufsın Muḥammed'den tutarsın ḥū
7. Eline cām alup Şeyḥî seni medḥ itse gülşende
Şurâḥî zıkr ider ḳul ḳul çağırur fâḥte gū gū

CLII

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Şabâ şafâ ḥaremine güzer dirîğ itme
Ġarîbe cān vaṭanından ḥaber dirîğ itme
2. İşigi toprağıdur nûr-ı çeşm ü çeşme-i nûr
Cilâyıçün gözüme ḥāk-i der dirîğ itme
3. Münevver eyledün iy âftâb âfâkı
Ḥaḳîr zerreye daḥı naẓar dirîğ itme
4. Mu' aṭṭar eyledi eṭrâfı iy gül elṭâfuñ
Belâlu bülbüle andan eşer dirîğ itme
5. Gözüm yaşı tozuñı berr ü baḥre tuḥfe*iledür
Revân revendeye zâd-ı sefer dirîğ itme
6. Ṭulû' -ı şubḥ-ı sa' âdet dileriseñ gön'lüm
'Azâyim-i şeb ü vird-i seḥer dirîğ itme
7. Şaçar cevâhir-i vaşfuñı ' âleme Şeyḥî
Nişâr içün aña la' l ü güher dirîğ itme

CLIII

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Yaralu bağrumı ger derdile yaram kime ne
Yâra yâr olmağ için cāna ḳıyaram kime ne
2. 'İşk yolında cihân varlığı çün yoklıkdur
Varumı yoğumı ger virem ü varam kime ne
3. Kâr u bârum ḳamusı cām-ı dil-ārām iledür
Bâri bu ḥulḳ ile ger bî-ser ü kârem kime ne

4. Kime ne söyler isem sen dağı kimsin dirler
Ben dağı ıasret ile zār u nizārem kime ne
5. Eliyile özini derde koyar dirler imiş
Görür iken girürem oda yanaram kime ne
6. Zühd ü dīn fikri n'olur cādū gözini görelî
Giceler mest ü seğer deng ü humārem kime ne
7. Şeyhiyem kim ıomışam cānumı dil-ber yolına
Bende kimüñ nesi var bende-i yārem kime ne

CLIV

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Cān ıastedür bedendeki şıhhat ne fāyide
Şekker lebinden olmasa şerbet ne fāyide
2. Var luţfuñ āftābına irmege himmetüm
Çün tālî' ümde toğmadı himmet ne fāyide
3. Olsa ıara diken güle hem-dem ne menfa' at
Bulsa ıuru ağaç şuya ıurbet ne fāyide
4. Her bî-ıaber muşāhib-i yār olsa ğam degül
Şāhib-dil olmayanlara şöbet ne fāyide
5. ıaddüñ yüzüñ dudađuñ otađuñ şoranlara
Tübî vü hūr u kevşer ü cennet ne fāyide
6. Hađķā cihān içindeki cümle hayāldür
Bātıı hayāle bunca maıabbet ne fāyide
7. Şeyhî zamāne devleti letdür hemīn ü pes
Bir devletüñ kim ola şöñi let ne fāyide

CLV

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Bir dem ki şöbet eyleye ađyār yār ile
Bende yürek hezār ise derd ile yarıla
2. Ğayret dikenlerinde ciger pāre pāredür
Her bir ıasīs oturalı sen gül-ı izār ile

3. Qan ol yûrek ki bûlbûle zâğ oldu hem-nefes
Ağla gözüm ki gül yöresi taldı hâr ile
4. Fikrümde idi yâra irem bahtyâr olam
Olmaz imiş zamâne işi ihtiyâr ile
5. Dil-berde yoğ vefâ vü zamânda şafâ kişi
Yâr ile mi çıķışa ya hod rûzgâr ile
6. Gülzâra diñ ki hûsnine mağrûr olmasun
Qış irişür bozar ne düzilse bahâr ile
7. Şeyhî ezelde kısmet imiş saña derd ü âh
Dermâna nice irişesin zûr u zâr ile

CLVI

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Vaşl-ı dil-ber qanı kim faşl-ı bahâr oldu yine
‘Âlemi cennet iden rûy-ı nigâr oldu yine
2. Gerçi şahrâ yüzine reşk iledür bâğ-ı bihişt
Çünkü yâr olmayıcağ gözüme tar oldu yine
3. Şadlık kıtur idi gülşen içinde bûlbûl
Fürqatüñ hurqatine haste vü zâr oldu yine
4. Dâyimâ ‘âdetidür cevr ü cefâ ma‘ şûkuñ
‘Âşıqâ derd ü belâ şöyle ki var oldu yine
5. ‘Ârif olan qatı neng ola eger şaklaya nâm
Zahmet iden bize nâmûs ile ‘âr oldu yine
6. İy hakîm itme şifâ rencümüze şerbet ile
‘Işğ derdine devâ rûy-ı nigâr oldu yine
7. Beni evvelde gözün hier ile qorqutdıyidi
Her ne remz itdiyise âhir-i kâr oldu yine
8. Şeyhî umardı Manşûr ola hûsni iline
‘Âkıbet gönli bigi zûlfine dâr oldu yine

CLVII

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Geçsün figân u nâle vü derd ü enîn ile
Şol 'ömr ki sürilmeye bir nâzenin ile
2. 'Âşık sürer şafâyile didâr şöbetin
Şüfî bucağda cennet umar erba'în ile
3. Yüz yıl yüzüm ile süpürem âstânesin
Ger bir işâret eyler ise âstîn ile
4. 'Ârif gözetmeye iki 'âlemde ğayr-ı yâr
Ger 'arz ola na'îm-i ebed hür-ı 'în ile
5. İy teşne cân var imdi ki sîr-âb ide seni
'Aynü'l-ḥayât çeşmesi mâ'-i ma'în ile
6. Göz karasıyla düşdi perişân ḥatâlara
Gönlüm saçımı bir görelî müşg-i Çîn ile
7. La'l ü güher dökem göze raḥm it ki sendedür
Yâkût ḥoḳḳası tolu dürr-i şemîn ile
8. Yüzi benefşe gibi ḥatâdan kararısar
Sünbül saçımı bir görenüñ müşg-i Çîn ile
9. Şeyḫî vişâl-i yâr muḳadder sa'âdedür
Şanma ki mükteseb ola dünyâ vü dîn ile

CLVIII

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Ger bir nefes geleydi o dil-ber kenâreye
Cânum fidâ kılaydum aña bir nezâreye
2. Bülbül gülüñ vişâline şükr itmedi öküş
Bu ma'nidür ki mâni' olur diken araya
3. Bulmaya kimse sencileyin şâh-ı dil-nüvâz
İşbu cihâni ger geze ser-tâ-ser araya
4. Bi'llâh görüñ ki luḫf ile ol zülfi mârını
Kim ḥüsn gencini nicesi almış araya

5. Taḳdirdür her işi iden Şeyhî eyle bil
Teşnî nice bir kılasın sen sitâreye

CLIX

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Vireli gönlümüzi ' işkuña cān ile bile
' Aql u dil daḫı revān oldı cihān ile bile
2. Yaşum içinde lebün ḳandine çün ḳanmadı cān
Her dem aḳarsa yaşum sehl ola ḳan ile bile
3. Yañaḡuñ zülfüñ için āh-ı cihān-tābumdan
Her gice od saçılır göge duḡān ile bile
4. Bilemiş tığini cānuma fūsün ile gözüñ
Cigerüme*urmaḡa ol tığı fesān ile bile
5. Kimi bend itmeye hindü-yı kemend-endāzuñ
Çün kemīngehde ṭurur tır ü kemān ile bile
6. Hüsni-i cānān ile uş pır-i cihān oldı cevān
Biz daḫı ' iş idelüm pır ü cevān ile bile
7. Şeyhî'yi kūy-ı melāmetde nişān itmek için
Virürüz ' arı yile nām u nişān ile bile

CLX

mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

1. Olmaycaḡ vefası güzelden ne fāyide
Aḡlamaḡıla çıḡa göz elden ne fāyide
2. Her bī-vefāya bunca özenmek ne derd-i ser
Ma' şūḡa ile baḡ u cedelden ne fāyide
3. Yārūñ cemāli şem' ine biñ cehd ider isem
Olmaycaḡ çü ḳısmet ezelden ne fāyide
4. Maḡbüb u sīm ü zer dükeli sinüñ oldı ṭut
Yoḡ bir nefes çü mühlet ecelden ne fāyide
5. Şeyhî bu defteri oda yaḡ var süküt ḳıl
Uşanmaduñ mı şı' r ü ḡazelden ne fāyide

CLXI

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

1. Karşu tutar ' arūs-ı kamer günden āyine
Ya' nī ki beñzeye düzünüp yüzün ayına
2. Añladı çün kemālüne irmekde nağşını
İnceldi vü şarardı ḥasedden her-āyine
3. Yaşum diler özümnden ilerü öpe izin
Bī-dest ü pāyiken nicesi düşdi pāyına
4. Ğamzeñ ḥadengine nice çutsun ciger siper
Göñlüm oğına cān viricek ' aql yayına
5. Dār-ı beḳā göñül evidür anı yap şehā
Geçdüñ çü baht tahtına devlet sarāyına
6. Hindūlaruñ ḥaḫāsını çin itdi kaşlaruñ
Taḫsīnler itdi berhemem ol fikr ü rāyına
7. Şūfī kaḫıdı Şeyḫi'ye ' ıışḳ añduğıyiçün
İşitmezem sözin ḳo çağırsun ḳolayına

CLXII

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Yine nesīm-i sa' ādet dem urdı cānumuza
Ki uş hümā-yı şeref ḳondı āşiyānumuza
2. ' Aceb mi sāyemüze yüz sürerse ḫayme-i mäh
Çü āftāb-ı cihān irdi sāyebānumuza
3. Bu gün ki menzilümüz ' arş u ferş oğur yiridür
Ger āsmān ide ḫıdmetler āstānumuza
4. Cināyetin bile cennet ḳuşūrın añlaya ḫūr
Baḳarsa ravza-i firdevs büstānumuza
5. Çü dōst ḳaşı yayından atıldı tīr-i murād
Ḥavādiş oğları ḳurbān ola kemānumuza

6. Pür eyle cām-ı Cem'i Şeyhî'ye sun iy sākī
Ki zehr-i qahrı çoğ içürdi dehr cānumuza
7. Biz ol bahāra irişdük ki yilse yüz biñ yıl
Gezend irürmeye güz yili gülsitānumuza

CLXIII

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Hümā-yı 'arş qadem mi*urdu āstānumuza
Ki şāh-bāz-ı sepīd irdi āşiyānumuza
2. Cemāli mihrine gün düşse zerreden kem ola
Bu āftāb ki baş urdu āsmānumuza
3. Zamāne kāmı ile cān murādını bulduq
İreli şāh-ı cihān-bağş-ı kām-rānumuza
4. Bize bu serv ayağıdur şu müntehā mi' rāc
Ki sidre reşk ilede pāy-ı nerdübānumuza
5. Ezel güninde çü sa' d ılduzı yazıldı ne tañ
İrürse ay u güneş farq-ı ferqadānumuza
6. İrişdük ol güle kim irse çarh tāvūsı
Kemīne bülbül ola şaḥn-ı büstānumuza
7. Göñül ü cān dilegin bulmuş idük iy Şeyhī
İreli şāh-ı cevān-baḥt-ı kām-rānumuza
8. Göñül ü cān ile yağmāya ḥān-mānumuzı
Çü ḥanumuñ qademi başdı ḥānedānumuza

CLXIV

mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

1. Dil ü cān ol leb-i mercāna teşne
Şanasın quru tendür cāna teşne
2. Qarardı cānum ol ḥasretde şankim
Şararmış sebzedür bārāna teşne
3. Esirge cān virüp iy Hızr-ı sīr-āb
Sikender çeşme-i ḥayvāna teşne

4. Zülâle dehr mâl-â-mâl olursa
Gözinden şanmağıl kim kıana teşne
5. Lebün ' ışkına cân hün-ı dil içer
Revâdur çünkü oldu kıana teşne
6. Serâb oldu baña la' lün şarâbı
Şudan nice bir oda yana teşne
7. Bu hasretten gözi yaşında Şeyhî
Şanasın ğarqadur ' ummâna teşne

CLXV

mefâ' ilün mefâ' ilün fa' ülün

1. Gözüñ kim her dem olur kıana teşne
Kıan ile görmedüm kim kıana teşne
2. Şuya şusuz bigi haddüne gönüm
Odadur nitekim pervâne teşne
3. Ben ağladuğum isterseñ ' aceb mi
Gül olur kıatre-i neysâna teşne
4. Getür sâķî bize sâğar kıanını
Ki kıanumuzadur peymâne teşne
5. Zülâlün ile yanar âb-ı hayvân
Ki Hızır ol çeşme-i hayvâna teşne
6. Lebün ' ahdine*inandum tañ mıdur ger
Serâbı çeşme-i ter şana teşne
7. Çü yokdur kısmeti Şeyhî ter olmaz
Düşerse lücce-i ' ummâna teşne

CLXVI

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Kevkeb-i devlet ü baht oldu münevver bu gice
Ki sa' âdet günidür bize musahhar bu gice
2. Halka halka yüzini devr ider ervâh u ' uķül
Ehl-i kıuds oldu meger zülfine hem-ser bu gice

3. Bu gice qadri biñ aydan yig ise tañ mı ki Hâk
Qudretiyle şeb-i qadr itdi muqadder bu gice
4. Va' de-i cennet ise yarım u bir gün zâhid
Bize dîdâr durur naqd-i muşavver bu gice
5. Yuğu pervâsını qo bir nefes iy şem' -i şafâ
Yaqalum yüzüne pervâne gibi per bu gice
6. Nağme-i ' üd-demi meclisi pür- ' anber ider
Nefesinden n'ola ger ney döke şekker bu gice
7. Şeyhî gel maşşere dek gün bigi bîdâr olalum
K'oldı ' âlemdeki maşşüd müyesser bu gice

CLXVII

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Oldı sa' d ılduzınıñ ğurresi ğarrâ bu gice
K'itdi mâh ile kırân zühre-i zehrâ bu gice
2. Şaçı çîn açdı mı yâ nâfe-i âhû-yı Hıfâ
Ki*oldı pür-müşg-i Hıten dâmen-i şahrâ bu gice
3. İrse Hıızr itmez idi bu düne seyr-i zulümât
K'âb-ı hayvân aqıdur gülşen-i haqrâ bu gice
4. Benem ol qatre ki şahrâlara şalmışdı şehâb
İrdi gün pertevi cezb eyledi deryâ bu gice
5. Şubh-ı şöhet şeb-i vuşlat haqı olsun bu dünüñ
Sâ' ati yıl demi ay lahzası yeldâ bu gice
6. İrdi çün cânlara mi' râc-ı Muhammed'den dem
Ne gerek Şeyhî'ye ihyâ-yı Mesîhâ bu gice

CLXVIII

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Dün saçı zulmin uzatdıysa bu ser-gerdânına
Uş bu gün ' adli yüzi raqm itdi raqmet cânına
2. Ğamzesinden dem-be-dem yağsa başuma tîğ ü tîr
Hükm anuñdur qul anuñ tütduq boyun fermânına

3. Kaşı yayını cihân idemez iken dest-keş
Gördi ki*öldürdi egilüp meyl ider qurbânına
4. Şehd ü şekker ne dil ile vire ağzından nişân
K'âyeti şîrînligüñ inmişdür anuñ şânına
5. Teşne cānum qan yudar la' lüñe qarşu eylemez
Ġamzeñ oqından hazer beñzer şuşadı qanına
6. Delü göñlüm herze-güyına ' aşâ zülfüñ kılı
Şalduğınca yigrek urur āferin çevgânına
7. Niçeme der-māndem Şeyhî belā-yı ' ışk ile
Ger virem bu derdi nā-merdem cihân dermânına

CLXIX

mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün

1. Cān h'vānını gel ' ışk ile mey-ḡāneden iste
Kāmın dü cihānuñ leb-i cānāneden iste
2. Ger bini ḡarābātda ser-mest görüriseñ
Var cürmini sen sāğar u peymāneden iste
3. Derdüñe devāyı nice nā-merde şorarsın
Dermān gerek ise yine merdāneden iste
4. Çün şavma' aya varduñ u yarı bulamaduñ
Şāyed bulasın gel berü mey-ḡāneden iste
5. Göñlüñ kuşını eyleme bir dāma giriftār
Aç gözünüñ sen ' ibreti yüz dāneden iste
6. Biñ siḡri seḡer sünbül-i huşyāre irürgil
Yüz cādūlğı nergis-i mestāneden iste
7. ' Işkuñ sözünüñ sırrını göñlinde bu Şeyhî
Bir genc durur şakladı vīrāneden iste

CLXX

mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Didüm bu cān mıdur ya beden didi iksi de
Didüm ki gül midür ya semen didi iksi de

2. Didüm boyuñ nihâl-i şanevber midür ya ğod
Bâġ-ı iremde serv-i çemen didi iksi de
3. Didüm saçuñ sevādıla zülfüñ girihleri
‘Anber midür ya müşg-i Ğoten didi iksi de
4. Didüm lebüñ ki āb-ı ğayātı ğacil kıılır
Mercān mı yā ‘aķıķ-i Yemen didi iksi de
5. Didüm şadef midür şu aġız yā ğo dişlerüñ
Dürri midür ya dürr-i ‘Aden didi iksi de
6. Didüm irişse bir gice Şeyġi vişālüne
Şükrāne cān gerek mi ya ten didi iksi de

CLXXI

mef‘ ülü mefā‘ ilün mef‘ ülü mefā‘ ilün

1. Māhest ne-mi-dānem ğürşid ruğet sāye
Bu ayrılıġ odına cānum niçe bir yana
2. Mürdem zi-firāk-ı to merdüm heme mi-dāned
‘Işķ odı nihān olmaz yandukça*irişür cāna
3. Ān rüz-ı vişālet-rā men ğadr ne-dānistem
Her gice yanar baġrum döner yüregüm ğana
4. Sevdā-yı ruğ-ı Leyli şod ğaşıl-ı mā ğayli
Mecnün bigi vā-veylā oldum yine dīvāne
5. Pür nāfe şeved müşġin yekser heme der-‘ ālem
Ol dem ki seġer yili zülfüne ura şāne
6. Şad tır zened ber-dil ān türk-i kemān-ebrū
Fitnelü elā gözler çün uyġudan uyana
7. Ez-la‘ l-i lebet Şeyġi üftād cüdā nā-ġeh
Ğaķdur ki döker gözüm yāķüt ile dür-dāne

CLXXII

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Bu leġāfet kim ğorinür ol ğamer-ruġsārda
Pertevi ğatında ğün bir zerredür miķdārda

2. Kendini zülfine beñzetmiş haṭādan müşk-i Ç̄in
K̄ara dürtüp yüzine gezdürdiler bāzārda
3. Bir siyeh-dildür bugün ḥāli kamu devrinde kim
Z̄errece mihrüñ nişānı yokdur ol mekkārda
4. Gül yüzinde görüben zülfini bir şāhib-naẓar
Māra beñzetmiş meger kim gūşe-i gülzārda
5. Sehv ola mārı müşābihdür dimek şol mūya kim
Būy-ı misk andan alur b̄u n'eyesün ol mārda
6.ḥaḳḳında muḥālif zülf-i dost
Rāstī anuñ gibi ḳapmadı bu devvārda
7. Āhına 'āşıḳlaruñ āhenden artuḳ şabr ider
Şol dil-i sengini kim ben gördüm ol mekkārda
8. Ḳālūñuñ Şeyḫī bilür nazm-ı Nizāmī şan' atın
Öginür ol kim kemāli olmasa eş'ārda

CLXXIII

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

1. Şaçsañ şu gül yüzüne seher-geh külāle(y)i
Ḥaclet odı yile vire gül-berg ü lāle(y)i
2. Cām üzre şekkerüñden eger ṭamsa ḳūt-ı cān
Ḳand ü nebāt ḳıla şarāb u piyāle(y)i
3. Göñlümi vālih itdügi yitmedi zülfüñüñ
Cānuma gözlerüñ daḫı ḳor uş ḥavāle(y)i
4. Nīl ü Furāt ḳanı ki ḳan yaşı gözlerüm
Baḫr eyledi ḳılalı firāḳuñda nāle(y)i
5. Şabr u ḳarārumı ḳomadı zülfüñ ü gözüñ
Baḫlanuban bu ḳara geyüben ol ala(y)ı
6. Şirīn degül mi her ḡazeli Şeyḫi'nüñ şehā
Şirāne medḫ ider çü bu gün ol ḡazāle(y)i

CLXXIV

fa' lü fa' ülün fa' lü fa' ülün

1. Çün yüzi vaşfi bülbüle düşdi
Bâğ arasına ğulğule düşdi
2. Yañağı luţfin lâle ögerdi
Gülşen içinde gül güle düşdi
3. Zülfi vü hâlin her ki göre dir
Sünbül-i ter şu fülfüle düşdi
4. Şâh meger kim cân dilemişdür
Uşda benem dir kul kula düşdi
5. Dil-bere kullık bizlere lâyıķ
Haydar'a hıdmet düldüle düşdi
6. Def -i melâl idemedi bülbül
Şimdi işümüz mül müle düşdi
7. Lebleri cāmın söyledi Şeyhî
Şişe şafadan kulğule düşdi

CLXXV

mef' ülü mefā' ülün mef' ülü mefā' ülün
mef' ülü fa' ülün (?)

1. İ gönlümüñ arāmı hoş sürelüm eyyāmı
Halvetde nihānī
Luţf eyle kıl in'āmı la' lüñden içür cāmı
Şād eyle revānı
2. Dil-ber yine dem-sâzdur hoş-sâz u hoş-āvâzdur
Derd ehli kanı (?)
Çün işi süz u sâzdur biñ cân bu yolda azdur
'Ayb eylemeñ anı
3. Hoş Hızr-şifat hānsın ser-çeşme-i hayvānsın
Hükmeyle cânı (?)
İskender-i devrānsın cân tahtına sulţānsın
Seyr it cihānı (?)

4. Gözüñ alursa cānum olsun helāl kanum
 ‘Ömr oldı fānī (?)
 Oğlansın alma hanum luḫ eylegil sulṫānum
 Boynuña cānı (?)
5. Şeyhî'ye ğamuñ işdür hem şan' at u hem işdür
 Bilmez kalanı (?)
 Azırğama dervîşdür gönlin saña virmişdür
 Terk itse cānı (?)

CLXXVI

mütefā' ilün fa' ülün mütefā' ilün fa' ülün

1. Yine fetḫ maşrıķından seherî zafer görindi
 Gönüle şafā vü şādî göze nūr u fer görindi
2. Ezelî ' ināyetine Ḥaķ'uñ i' tibār ile baķ
 Ki şehümüze ' aṫası nice mu' teber görindi
3. Güni kıutlu rüzgāruñ yüzi aķ Karaḫişār'uñ
 Ki bu şehre şehryāruñ tozı tāk-ı ser görindi
4. Gice kıadrinüñ berātın nice görmişem felekden
 Şoruram mu' abbire kim diye ne ḫaber görindi
5. Dü cihān ṫufeylidür dir ḫaşemi vü ḫaylidür dir
 Daḫı sırrı ḫaylidür dir hele bu kıadar görindi
6. N'ola yağmur ile ṫopraķ ṫolu lü' lü' -i ter olsa
 Bu beşāret ile yapraķ kıamu la' l ü zer görindi
7. Yüri medḫ id imdi Şeyhî bu şehün kemāl-i luṫfın
 Ki gözine cümle ' aybı kıalınuñ hüner görindi
8. Bu ḫayāt menba' ından nice teşne-dil geçevüz
 Leb-i cām u la' l-i dil-ber gözine neler görindi
9. Bu kemāl-i fetḫ u nuşret bu cemāl-i ' izz ü devlet
 Nice yaraşur gözünde var ise nażar görindi

CLXXVII

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Yaşumdan özge āhuma hem-dem bulunmadı
Sāyemden özge sırruma mahrem bulunmadı
2. Ādem didükleri dem-i şıdķ u şafāyimiş
‘ Ālemde ol dem issi bir ādem bulunmadı
3. Kim mühr urdı leblerinüñ la' li dürcine
Kim arayup nişāne-i hātēm bulunmadı
4. Bu resme göz yaşı cigeri baħr-i hūn ider
Ķanlı cigerde kaçre kaçadar nem bulunmadı
5. ‘ Ayn-ı hayāt-ı çeşme-i rūħ oldı ol nişān
Şanma ki Hızr u ‘ İsi-i Meryem bulunmadı
6. Hayl-i hayāline dil ü cān itdügüm nişār
Ma' zūr tuta kim daħı nesnem bulunmadı
7. Şeyhī n'olur ki ‘ ālemi ser-tā-ser arayup
Şād ol gönül ki bir dil-i bi-ğam bulunmadı

CLXXVIII

mef' ulü fâ' liätün mef' ulü fâ' ilätün
müstef' ilün fa' ulün müstef' ilün fa' ulün

1. Zülfün nesīme beñzer hoş-büy ider hevāyı
Kim tıldı cān dimāğı uş büy-ı āşināyı
2. Tozuñ cevāhirini gözüm görelı buldum
Hem sürme-i başiret hem kuħl-i rüşenāyı
3. Gördüm dü kevnı cānā hoş vech-i aħsen ile
‘ Arz ideli cemālün cām-ı cihān-nümāyı
4. Göñlüm kebūterine bir dāne saçdı hālün
Kim çarħ urur mu' allak hoş mürğ imiş hevāyı
5. Secde güneş yüzüne vācib durur ki dirler
Ayma şūretünün āyine-i Hudāyı
6. Şabr orucı yüzünden biñ ‘ ide irişürüz
Yıllarda bir göricek sen gün şıfatlı ayı

7. Arturdu gerçi Şeyhî feryādını ceresden
İşitmedi kapuñda āvāze-i derāyı

CLXXIX

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. İy hâtırüm şoran göricek kayğulu beni
Yâ vaşl-ı dil-ber ile sevindür ya ço beni
2. 'Ākıl baña naşihat ider kim dir uşuñı
Bilmez ki yār ezelde idüpdür delü beni
3. Zâhid şalâ-yı meşid ider ben hevâ-yı dost
Niçün şalar bu toğru yolundan yayubanı
4. Bî-'âr devleti girev itmiş melâmete
Bulmayalar bu dünyede illâ girü beni
5. Nāmūsı yile toprağa nāmı şarâb için
Virdüm dağı ne oda şalısar bu şu beni
6. 'İşkuñ şehidiyem şanemâ silme kanımı
Kan yudup ölmüşem gine kan ile yu beni
7. Şeyhî komadı çün mey ü ma' şük etegini
Rüsvây-ı halk iderse 'aceb mi bu hū beni

CLXXX

müfte' ilün fā' ilün müfte' ilün fā' ilün

1. Kandasın iy 'ışk eri añla ser-encāmuñı
'Ömri yile virmeden hoş geçür eyyāmuñı
2. Alma cihân mülkini şoĥbetüñe bir nefes
Virme iki 'āleme cām-ı dil-ārāmuñı
3. 'Ārif iseñ yırtagör 'ār u ĥayâ perdesin
'Ākıl iseñ yire şal nengüñi vü nāmuñı
4. İy büt-i Çin ü Hıtā ma' den-i şıdķ u şafā
Bizden olursa ĥaṭā kesme sen in'āmuñı
5. Cevr ü cefā vü belā biz kuluña kıl şehā
Yādlara görme revā 'izzet ü ikrāmuñı

6. Yâr u mey ü sâz ile şoḥbet-i nâzûk gerek
Şûfî-i ḥalvet-nişîn dur götür ibrâmuñı
7. Dün saçınuñ küfrine cânuñı terk it bugün
Yûsuf-ı Şeyḥî iseñ bilelüm İslâmuñı

CLXXXI

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Her kim diler teferrüc ide cân cemâlini
Görsün bu nûr u ferr ile ol ḥan cemâlini
2. Her nakşa tutduğı gözüm âyîne bigi yüz
Tâ ḥod ne yüzde gözleye cânân cemâlini
3. Ḥasret giceleriyle hilâl oldu ḳaddümüz
Bir gün görünce şol meh-i tâbân cemâlini
4. Virmiş cemîl şûretüne ḥüsn-i ber-kemâl
Ḳamudan aḥsen idicek insân cemâlini
5. Ḥüsnüñ gülünüñ irse dimâğına şemmesi
Bülbül diken bilürdi gülistân cemâlini
6. Ya' ḳübvâr buldı ḥazîn gözleri başar
Çün ' arza ḳıldı Yûsuf-ı Ken' ân cemâlini
7. Minnet Ḥaḳ'a ki yine ecelden emân bulup
Gösterdi baḫt Şeyḥi'ye sulṫân cemâlini

CLXXXII

mef' ulü mefâ' ilün fa' ulün

1. Cân baḫri ṫaşup güher getürdi
Dil gülşeni şâḫ-ı ter getürdi
2. Firdevs-i berin eşerlerinden
Cibrîl-i Emîn ḥaber getürdi
3. Yil gibi ' adûya ḳahr iletdi
Yağmur gibi şehre fer getürdi
4. Devlet günü baḫt maşrıḳından
Zulmet götürüp seḫer getürdi

5. Ya' nî ki gönül ü cân tabîbi
Şayrusına gül-şeker getürdi
6. Devlet atına çü bindi gitdi
Feth eyleyüben zafer getürdi
7. Gözüm yüzüm ayağına tuhfe
Yüz zâr ile la' l ü zer getürdi
8. Bîmârdı gözleriyle nergis
Gül yüzünü gördi der getürdi
9. Şeyhî ser ü cân-ı bü'l-fakîri
Şeh bezmine mâ-ğazar getürdi

CLXXXIII

mefâ' ilün mefâ' ilün fa' ülün

1. Zihî kocmuş güli reyhân budâğı
Zihî saçmış benefşe müşg uvağı
2. Ne bitmiş ol semenler bu çemende
Ne yaraşdurmuş ol sünbül bu bâğı
3. Velî bî-çâre bülbül zâr u tenhâ
Muķim itmişler ol gülzâra zâğı
4. Görün hüsrevlerini ' âlemün kim
Nice Ferhâd ider Şîrîn tudağı
5. Revândur başa câna hükümün iy şâh
Yirine yitse gerek han yasağı
6. Yidi şem' ün işi pervânelıkdur
Yanalıdan berü hüsnuñ çerâğı
7. Saçuñ vaşfını şerh itdükce Şeyhî
Mu' aţtardur deminden cân dimâğı

CLXXXIV

mefâ' ilün mefâ' ilün fa' ülün

1. Lebün cân derdmendinün tabîbi
Dilün cennet gülünün ' andelîbi

2. Ne şem' olur ki yüzüñ pertevinden
Güneş pervânevâr umar naşîbi
3. Mücâvir oldı қаşuñ güşesinde
Üşenmez fitne gözden cân ğarîbi
4. Bu mihrâba imâm olmağa müftî
Çeker ser-mest minberden haţîbi
5. Şabâ müşğîn saçuñdan uralı dem
Mu' attar eyledi âfâkı ğîbi
6. Habîbî dâķa şadri kalle şabri
Habîbi böyle mi ister habîbi
7. Saçuñ tesbîhîni şun Şeyhî'ye kim
Kesüp zünnârın uşada şalîbi

CLXXXV

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Raħm it iy dōst oda yaķma iñen cânumuzı
Ėod bilürsin ki kimüñ boynınadur ķanumuzı
2. Ne revâdur irişe nâle vü feryâd göge
Sen işitmezlenesin nâle vü efgânumuzı
3. Gey harâb oldı dil ü cân ili iy genc-i revân
N'ola ma' mür idesin luţf ile vîrânumuzı
4. Tolaşur tîre saçuñ gözlerüñ eydür zinhâr
Nice bî-' aķl isevüz bilürüz oranumuzı
5. Dünyeyi ehline vü dîni ķoduķ dîndâra
Zülfüñüñ küfrin idelden berü imânumuzı
6. Şol ümîde ki*irevüz derdine dermânumuzuñ
Hele hoş geçürürüz derd ile dermânumuzı
7. Eyidüñ harf urana Şeyhî'ye dîvâne diyü
' Aķil ise oķusun defter ü dîvânumuzı

CLXXXVI

mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fa' ūlün

1. Çok şükr ki fūrkat günü pāyāna iriřdi
Vuşlat gicesinde yine ten cāna irişdi
2. Buldı bu cerāhatlü yürek rāhat-ı merhem
Derd ile gönül hastesi dermāna irişdi
3. Şundan berü ki ay yüzini gördi bu gönlüm
Kutlu gicede bahtlu mihmāna irişdi
4. Bülbül bigidür kim gül ü gülzāra kavuşdı
Tütü gibidür kim şekeristāna irişdi
5. Zulmetdeydük zülfi gibi vü yüz ile uş
Tersā bigiyüz kim yiñi imāna irişdi
6. Zerre uçuben şu' le-i hurşide yitişdi
Kullar yürüyüp sāye-i sultāna irişdi
7. Şeh kıldı kemāl-i nazarı Şeyhî sözine
Kim Aħmedî tavrın kodı Selmān'a irişdi

CLXXXVII

mef' ūlü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

1. Eydüñ şehe ki hıdmete geldi kemīnesi
Redd itmesün çü pür kerem oldu ħazīnesi
2. Tatlı dilinden acı sözi ' ayn-ı luşfdur
Sürsün ne deñlü varsa bu miskīne kīnesi
3. İy dōst luşf işigine geldük ümidvār
Örtürme kim daħı ħapumuz yok sığınası
4. Cām-ı münevver āyine-i ħayb-bīn ola
Görse izüñ tozını gözüm ābgīnesi
5. ħālüm müşevveş olduğma dāldür şacuñ
Ol ' ayn-ı fitne oldu bu ħālün ħarīnesi
6. Bārī nesine ' aşıķa zühd issi ta' n ider
Çün kendünün ħasedden arınmadı sīnesi

7. Cevher hazînesi çü fenâdur iletme renc
Bâkî nedür bu genc-i dağâyık defînesi
8. Hayret deñizi ‘ âlemi ğarķ itdi Şeyhiyâ
Kanı necât bulmağa hikmet sefînesi

CLXXXVIII

fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün

1. Hoş-ıırâmân şalınur nâz ile ol serv-i sehi
Güz̄er itse n'ola bustânumuza gâh gehî
2. Ne yüz ile görelüm yüzini biz kullar kim
Terk kı̄lup iremez gerdine şehler külehi
3. Şanemâ luḫ işiginde iderüz şey’ li’llâh
Redd elin şunma ciger pür-güher ü dest tehi
4. Ne var ilde adumuz rindise vü ‘ aşık u mest
Şehr yârânlarınıñ şükr ki yoḫdur günehi
5. Dehr-i pür-ķahrda mihr ile vefâ yoḫdur hiç
Bir nefes câmdur ancak göñül ârâmgehi
6. Kârğa şekker kemüre yüriye tûḫî muḫtâc
Bülbüle cevr ü güle ḫâr zihî devr zihî
7. Hele Şeyhî şu ķapudan gözet iḫsân u kerem
Ki kemîn bendesidür mülk-i cihân pâdişehi

CLXXXIX

mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün

1. Müselsel zülfi boynuma şalaldan bend-i sevdâyı
Belâ dâmında ser-gerdân benem rüsvâ vü şeydâyî
2. Kırıtmasa yaşum seylin firâķı odınıñ ḫayli
Felek evcine iltürdüm gözümden mevc-i deryâyı
3. Baña ne şüret ü ma‘ nî ḫudâvend'üñ durur varlık
Ki ‘ ışķ içinde küfr olur ḫod-ârâyî vü ḫod-râyî
4. Göñül gözi ḫayâlinde olımaz fitnedden eymen
Çü uydı mest-i ‘ ayyâra ķo çeksün şür u ğavġâyı

5. Cemâli şem' i nûrından göreydi müdde'î pertev
Bileydi nişe pervâne bulımaz şabra pervâyı
6. Şabâ zülfi hevâsında dimâğuñ olıcağ müşğîn
N'ola bir kılca yâd itseñ ğarîb ü zâr u tenhâyı
7. Gözi evvelden aldı ' aql u şabr u cānı Şeyhî'den
Ne bulur ğam çerisi kim ider her lahza yağmâyı

CXC

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Zihî nev-rüz-ı şâhî kim yine şād itdi devrânı
Mu' aţtar eyledi bâğı münevver kıldı bustânı
2. Şabâ şubh-ı tebessümden seher yili teneffüsdan
Saçar Aĥmedleyin nûrı virür ' İsilleyin cānı
3. Gülistân güşesinde gül ' aceb midür zirih geyse
Dikenden dāyimâ bunlar görürler tîr-bārānî
4. Ne hey'et gösterür gerdün ki dūn itdi Felâţun'ı
Ne ĥikmet ĥarc ider devrân ki māt eyledi Loĥmān'ı
5. Gözüm ħan ağlayu şordı bu sırrı cāna ' aql eydür
Var iy bî-cān cigerden şor yürek ħanda göñül ħanı
6. Muĥammed şeh ki şādāndur revān-ı Bāyezîd andan
Murādın virdi Orĥan'uñ ki yapıdı mülk-i ' Oşmān'ı

CXCI

mef' ūlü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Virdi ĥarāba göñlümi şol ğam didükleri
Bulınmadı bu derdüme merhem didükleri
2. Def' -i melâl kıлмаğa ' âlemde bir nefes
Çoĝ istedüm bulunmadı hem-dem didükleri
3. Sîmürĝ u kîmiyâ-yı vefâ bigidür ' adem
Yār-ı ĥarîf ü mūnis ü maĥrem didükleri
4. Ölüyi diri kılduĝın işitse leblerüñ
Toĝurmaz idi ' İsi'(y)i Meryem didükleri

5. Ka'be yüzinde beñlerini kılmayınca yâd
Virmez şafâ şu Merve vü zezem didükleri
6. Emsem dir ise leblerüni Şeyhî kınama
Derdine ol durur dağı emsem didükleri

CXCI

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Şol gül-endâmuñ i cân tâze semendür çoğusu
Ergavân ruhlarınıñ hûb u hasendür çoğusu
2. Mağz-ı cândur saçı çinin bilürem itme haṭâ
Dime teşbîh ideyin müşg-i Hotendür çoğusu
3. 'Aql u cân leşkerini zülfi hevâsı tağıdur
Kim muḳâbildür aña ḳalb-şikendür çoğusu
4. Cân ğubâr eyledi reyḫân haṭ-ı reyḫânuñ için
Ol muḫaḳḳaḳ ki bu nesrîn ü semendür çoğusu
5. İy şabâ cânuñ için yâr diyârından irür
Şol hevâyı ki öli diri kılandur çoğusu
6. Sâḳiyâ şun berü kim biz içelüm ḥamr-ı ḫayât
Ki beden zinde ḳılan dâyiredendür çoğusu
7. Müdde' inüñ nefesi Şeyhî dimâğın acıdur
Güli başdursa n'ola sîr ü soğandur çoğusu

CXCI

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Ḥayrânem ol aya ki gice saçdı nûrını
Ay gün n'olur ki maḫv ide firdevs ḫûrını
2. Şol nûrdur ki görse tecellîsi pertevin
Mûsî unıda zühd ü münâcât u Ṭûr'ını
3. Perri-şifat yüzüni görürse melâ'ike
Ḥûr u ḳuşûruñ añmaya naḳş u ḳuşûrını
4. İy Rüstem-i zamân nazâr it âhuvâne kim
Râm ola 'ışḳuña ḳoya Behrâm ğûrını

5. Şart ol durur ki cān ola sen serviye nişār
Göñül ğamı nedür ya kim añar sürürını
6. Bir yañadan hezār ola ölüp dirilici
‘Işkuñ Sirāfil'i nice kim çala şūrını
7. İy āftāb-ı hüsn birağ şu‘ le Şeyhî'ye
Çün oda yağa ‘ār-ı maḥabbet ḥuzūrını

CXCIV

mef̄ ūlū fā‘ ilātū mefā‘ ilū fā‘ ilūn

1. Destān olalı ‘āleme dīdārı āyeti
Nesh̄ oldı ḥūr kışşası cennet ḥikāyeti
2. Göynürdi şevḳi tābına ḥüsninūñ āftāb
İtmese zülfi sāyesi luṭf u ḥimāyeti
3. ‘İsī nübüvveti nefesinūñ nesīmidür
Ḥızruñ kerāmeti şuyı ḥāk-i vilāyeti
4. Ger şaçı zulmeti dil ü cāna ḍalāl ise
Nūrı cemālinūñ dü cihānuñ hidāyeti
5. Her satrı ḥaṭṭı sebzesinūñ gülşen-i ḥayāt
Her ḥarfı ḥüsni muşḥafinuñ raḥmet āyeti
6. Elfāza var nihāyet ü ḥad yok cemāline
Kim ide muntehāyla beyān bī-nihāyeti
7. Şeyhî dürişme zaḥmet ile şerḥ itmege
Bir ḥüsni kim dinilmeye biñ yılda ğāyeti

CXCv

mef̄ ūlū fā‘ ilātū mefā‘ ilū fā‘ ilūn

1. Biñ yıl çekerse ‘ışkı ğamından ğarāmeti
Yoh̄ göñlümūñ bu miḥnete bir dem nedāmeti
2. Olsun selāmet ehline cāndan selām kim
Teslīm kıldılar bize mülk-i melāmeti
3. Sevdā ‘alāyimi sebebin ‘aşık añlaya
‘Allāme-i cihān ne bilür ol ‘alāmeti

4. Ger bu' d-ı maşrıkeyn ise ma' şūkadur qarīn
'Işķ ehlinūñ hemīn ola keşf ü kerāmeti
5. Uş yir ü gök öñümde rükū' u sücūd ider
Kıldı kıyām çün harem-i cānda kāmēti
6. Kaddi hayāli sāye-i tūbī şalar ne ğam
Hicrān odı kōparsa başuma kıyāmēti

CXCVI

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Nesīm-i dōst mıdur yā hevā-yı cān ola mı
Dimāğı tāzeleyen bŷy-ı dil-sitān ola mı
2. Cemāli cilvesine müjde-i vişāl viren
Hayāl degül ise mäh-ı mihrbān ola mı
3. Sa' ādet ılduzı burc-ı şerefde toĝdı mı yā
'İnāyet-i ezel ü baht-ı nā-gehān ola mı
4. Sikender irmedügi çeşme seyr idüp zulumāt
Bu teşne cānına ol Hızr'dan revān ola mı
5. Egerçi la' li bize gösterür emān yüzügin
Gözi kıyar kōnuma zerrece emān ola mı
6. Nice nişāne ola ğam taşına şırça göñül
Atar gözüm güheri hayrdur nişān ola mı
7. Hayātda Şeyhī'ye çün yok kōpuñdan özge penāh
Ger āstīn ele girmezse āstān ola mı

CXCVII

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Zāhidi gör ki gezer ' ışķ ile mey-hāneleri
Görelī sendeki ol nergis-i mestāneleri
2. Yüzüññ şem' ine karşı yakılup yanmağıçün
Kıgırup cem' iderem her gice pervāneleri
3. Ol perī şānıdadur zülf-i perīşān ile kim
Taĝıdur müşg ile ' anber urıcaķ şāneleri

4. Atınuñ ayağına yüz süre beydağ gibi şâh
Anda kim mât ide bir lu' b ile ferzâneleri
5. Şâh olur mülk-i cihâna bulur ol genc-i nihân
Her ki ma' mür ide ' adl ile bu vîrâneleri
6. Vargıl iy zâhid-i ħod-bîn baña efsûn oğma
Ben de çoğ oğımışam ħalka bu efsâneleri
7. Leb ü dendânuñı Şeyhî dil ile vaşf idicek
Nice ħoş nazm ider ol la' l ile dūr-dâneleri

CXC VIII

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Nice sîmîn-ten olur tâze semendür ħoğusu
Şaçı çîni ħabeşî müşg-i ħoten'dür ħoğusu
2. Rûħa râħat vireli râyiħa-i Raħmânî
Nefesinden didi kim riħ-i Yemen'dür ħoğusu
3. Mest olur ħaţtı ħubârından anuñ sebze de bād
Cennetüñ ehline reyħân-ı çemendür ħoğusu
4. Zülf ü ħaddini görüñ tâ bilesiz sünbül ü gül
Tâze rengi nereden buldı nedendür ħoğusu
5. Yil ki ħurbetde bize yâr diyârından irür
Câna îmân bigidür ħubb-ı vaţandur ħoğusu
6. Ķo denî şüfiyi iy ħıźr şun ol şuyı bize
Ki beden zinde kılan dâyiredendür ħoğusu
7. Güle teng oldı şabürî ton(1) ter gönleginüñ
İreli bâğa nice ħonce-dehendür ħoğusu
8. Zülf-i ' Abbâs dil-i Şeyhî'yi esîr itdügi bu (?)
Ĥüsn ile ħulķı Ĥüseynî vü Ĥasan'dur ħoğusu

CXC IX

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Vardı gönül yoluña revân oldı cân dağı
Şükrâne ger ħabül ola bunlar cihân dağı

2. Baş oynayan yoluña yaluñuz beşer degül
Cân ile geldi yoluña bu ins ü cân dağı
3. Dünyâ çemenlerinde yüzüñ gülsitân yiter
Kimdür ki yüz kızarda gül ü ergavân dağı
4. Çîn bütleri gibi yüzüñ ayına reşk ider
Nağş u nigârla âyine-i âsmân dağı
5. Her kim kapuña kul ola ‘ âlemde ol durur
Şâh-ı zamân dağı melik-i kâm-rân dağı
6. Qo serv ayağıña ki ol cân fidî kıla
Luğf ile yüz yire ura âb-ı revân dağı
7. Şeyhî hayâl-i yâr ile çün der-kenârdur
Hâcet nedür miyâncıya hüd tercemân dağı

CC

mef’ ülü fâ’ liâtü mefâ’ ilü fâ’ ilün

1. Vardı gönül yoluña revân oldı cân dağı
Şükrâne ger kabûl ola bunlar cihân dağı
2. Hüsnuñ günü yir ehline mi nûr olur hemîn
Andan yaqar çerâğı meh-i âsmân dağı
3. Pür-hûn olalı la’ lüñ için gonce lâleveş
Qanlara ğarqa vardı gül ü ergavân dağı
4. Qaddüñe qarşu göz yaşımı dökdüğüm bu kim
Serv ayağında yaraşur âb-ı revân dağı
5. Zülfüñ kemendi câna yiter göz ü qaş nedür
Hâcet mi bende düşmişe tîr ü kemân dağı
6. Cevr itdüğümne qalmasun uş öldürem dimiş
Yaruğa girdüğüne baq andan yılan dağı
7. Çün ‘ arz ider gözüñ yaşı dildâra derdüñi
Şeyhî neye gerek arada tercemân dağı

CCI

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Çün şabâ ol zülf-i müşgîn tırrasın çîn eyledi
Noқта-i ' anber ile gül üzre perçîn eyledi
2. Bir gör ol türk-i Hıfâ'nuñ gözleri âhüsını
Zülfinüñ her bir kılında Rüm ilin Çîn eyledi
3. Şâni' üñ şun' ın görüñ ol dil-ber-i Keşmirinüñ
Şaçımı müşg-i Tatar özin Moğolçîn eyledi
4. Sâkı-i ' İsi'-nefes kim zülfini zünnâr ider
Elüme şundi kadeh üstine hâçın eyledi
5. Hüsüninüñ vaşfı çü hâdden taşradur ol lâ-cerem
' İşkınıñ halvet-sarâyın gönlüm için eyledi
6. Müdde' i kavli yalandur sen anı güş itmegil
Şanma kim aşlı haţâlar va' desin çin eyledi
7. Zülfinüñ çininde Şeyhî her ne kim dir çindür ol
Ol şafâ birle cihânı Çîn ü Mâçîn eyledi

CCII

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Yüzüñ leţâfeti şems ü kamerde bulına mı
Lebüñ halâveti şehd ü şekerde bulına mı
2. Melek misin ya perisin ya rûh-ı kuds ' aceb
Bu hüsün ile bu melâhat beşerde bulına mı
3. Lebüñ ki kıymet-i cândur ' aceb ne mercândur
Dişüñ tarâveti dürr ü güherde bulına mı
4. Boyuñ ki serv-i çemendür yimişi şeftâlû
Bu lezzet ü bu halâvet şemerde bulına mı
5. Şaçıñ ki müşg getürdi Hıfâ'dan uş haberi
' Aceb koğusu nesim-i seherde bulına mı

CCIII

mefâ' ilün mefâ' ilün fa' ülün

1. Hâtuñ her lahza bir ziver getürdi
Gül üzre sebze-i nev-ber getürdi
2. Hâtuñ kim nüsha-i cāndur muhaqqak
Benüm kanuma uş maḥzar getürdi
3. Ğubarı haṭṭuñuñ ḥālümü görđi
Gözüme sürme-i ağber getürdi
4. Lebün tūṭisi uş Hindūsitān'dan
Gelüben teng-i gül-şekker getürdi
5. ' Aceb reyḥan durur yüzüñde bu haṭ
Benefşedür ki*anı Āzer getürdi
6. Nesīmi zülfüñüñ irüp Hıṭā'dan
Yüzüme tuḥfe müşg-i ter getürdi
7. Şabā zülfüñe irişdi meger kim
Dimāğ-ı Şeyḥi'ye ' anber getürdi

CCIV

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Düşeli göñlüme sen cān u cihānuñ hevesi
Kalmadı tende qarār itmege cānuñ hevesi
2. Yaşum ırmağ oluban seyl döker şām u seḥer
Biteli cānda sen serv-i revānuñ hevesi
3. Yārdan ben ne şikāyet ideyin çünki beni
Nā-murād itmek imiş devr-i zamānuñ hevesi
4. Dutuşup başdan ayağa yanuban şem' bigi
Cān oda atmağ imiş ḥūba uyanuñ hevesi
5. Şeyḥi dirdi hevesini bileli sen şanemüñ
Girmez oldı gözine ḥūr u cinānuñ hevesi

CCV

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Bu cân u dil nice gelsün qarâra sen gideli
Ki hasret odına yandı qarara sen gideli
2. Göğün yüzinde melâyik egerçi yirde beşer
Benümçün âh iderler nigâra sen gideli
3. Hazâna irdi temâmet bu cismümün bâğı
Gözüme bakma direm nev-bahâra sen gideli
4. Dirildi kirpügüm ucına bağrumuñ kanı
Ki turmadan dökilür pâre pâre sen gideli
5. Tapuña irmege tutar ümîzini Şeyhî
Du' âya mültezim oldu bî-çâre sen gideli

CCVI

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Görmedi kimsene bu resm ile nesl-i beşeri
Ki kıla gökde hacil tal' at-i şems ü kameri
2. Bu leţâfetde felek görse melek şana seni
Melik-i mülk-i melâhat mısın iy reşk-i perî
3. Kaçan ol mâh-liqâ luţf ile seyrâna çıka
Yaraşur ger yüzüm üstine ola reh-güzeri
4. Ser-be-ser bûy-ı dil-âvîz ile taldı bu cihân
Ayağun tozına yüz süreli bād-ı şeheri
5. Çünkü yâr elde degül dil nicesi kıla qarâr
İhtiyâr idiserem ben bu sebebden seferi
6. Ğam degül vuşlatı fūrkatde muşavver gördüm
Ola kim bir gün ola yine ' inâyet nazarı
7. Hele sen şükri öküş eyle eyâ Şeyhî bu gün
Ki firâk ağusını def' ide şükruñ şekeri